

Nr 326.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående tillfällig löne-
reglering under år 1919 för vissa befattningshavare å
ordinarie stat inom den civila statsförvaltningen ävensom
angående förstärkning av de till avlönande av vissa extra
befattningshavare inom samma förvaltning samt till vika-
riatsersättningar m. m. anvisade medel; given Stockholms
slott den 14 mars 1919.*

Under återopande av bifogade utdrag av statsrådsprotokollet över
finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att

dels medgiva,

att tillfällig löneförbättring må under år 1919 utgå vid vissa be-
fattningar å ordinarie stat inom den civila statsförvaltningen enligt bi-
lagda »förslag rörande tillfällig löneförbättring för olika grupper av befatt-
ningshavare år 1919»; dock

att, beträffande befattningshavare å gammal stat, med undantag av
den i nämnda förslag upptagna, å äldre stat kvarstående auditören vid
flottans station i Karlskrona, den tillfälliga löneförbättringen må utgå
med belopp, som av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall bestämmes i hu-
vudsaklig överensstämmelse med de i statsrådsprotokollet angivna all-
männa grunderna för ifrågavarande löneförbättring,

att avlöningstillägg till häradshövding ej må utgå med högre be-
lopp, än att avlöningstillägget och den behållna inkomsten å tjänsten,
beräknad enligt i statsrådsprotokollet angivna grunder, uppgå till samman-
lagt högst 10,000 kronor,

att avlöningstillägg till lots ej må utgå med högre belopp, än att
avlöningstillägget tillsammans med inkomsten av lotspenningar, beräknade
enligt i statsrådsprotokollet angivna grunder, uppgå till högst 1,000 kronor,

Bihang till riksdagens protokoll 1919. I saml. 289 häft. (Nr 326.) 1

att avlöningstillägg till teologie professor, som innehar prebendepastorat eller eljest åtnjuter naturaförmåner eller inkomst från enskild donation, ej må utgå med högre belopp, än att hans sammanlagda inkomst av statsmedel och av prebendet, naturaförmånerna eller donationen, beräknad enligt i statsrådsprotokollet angivna grunder, uppgår till högst 9,700 kronor,

skolande, där på grund av sålunda föreskriven begränsning avlöningstillägget skall utgå med avkortat belopp, avdrag å tillägget i mån av behov göras först å den del, som är att hänföra till lönen, och där-efter å den del, som är att hänföra till tjänstgöringspenningarna;

att ett provisoriskt tredje ålderstillägg å 200 kronor, varav 100 kronor skola anses motsvara lön och 100 kronor motsvara tjänstgöringspenningar, må under år 1919 utgå till kvinnliga biträden och likställda befattningshavare, som avses i bilagda förslag rörande tillfällig löneförbättring, efter femton års tjänstgöring under enahanda villkor, som gälla rörande rätt för sådana biträden till förut stadgade ålderstillägg;

att tillfällig löneförbättring må under år 1919 utgå till de lots- och fyrväsendet tillhörande befattningshavare å övergångs- och indragningsstat, vilka Kungl. Maj:t prövar skäligt tillägga sådan förmån, med belopp som i varje särskilt fall bestämmes av Kungl. Maj:t i skäligt förhållande till den löneförbättring av ifrågavarande slag, som tillkommer övrig personal vid lots- och fyrväsendet; samt

att den extra personalen vid de förvaltningsgrenar, beträffande vilka tillfällig löneförbättring ovan föreslagits för ordinarie personal, må under år 1919 åtnjuta löneförbättring enligt vad Kungl. Maj:t, i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder chefen för finansdepartementet därutinnan angivit, bestämmer;

dels för ovannämnda ändamål bevilja å tilläggsstat för år 1919 såsom *förslagsanslag* till tillfällig lönereglering för vissa befattningshavare å ordinarie stat inom den civila statsförvaltningen

å andra	huvudtiteln		kronor	515,000: —
» tredje	»		»	24,000: —
» fjärde	»		»	65,000: —
» femte	»		»	240,000: —

å sjätte	huvudtiteln	kronor	570,000: —	
» sjunde	»	»	219,000: —	
» åttonde	»	»	438,000: —	
» nionde	»	»	340,000: —	samt

till förstärkning av de till avlönande av vissa extra befattningshavare inom den civila statsförvaltningen samt till vikariatsersättningar m. m. anvisade inedel

å andra	huvudtiteln	kronor	180,000: —	
» tredje	»	»	4,000: —	
» fjärde	»	»	15,000: —	
» femte	»	»	100,000: —	
» sjätte	»	»	350,000: —	
» sjunde	»	»	230,000: —	
» åttonde	»	»	125,000: —	
» nionde	»	»	70,000: —;	

dels förklara, att kostnaderna för ifrågavarande löneförbättring, i vad den avser personal, såväl ordinarie som extra, hos försäkringsinspektionen, mynt- och justeringsverket, patent- och registreringsverket, folkskollärarnas pensionsinrättning, flottans pensionskassa och domänstyrelsen, skola utgå av de medel, av vilka vederbörande verks eller inrättnings omkostnader i övrigt bestridas;

dels ock medgiva, att kostnaderna för ifrågavarande löneförbättring, i vad den avser befattningshavare å allmänna indragningsstaten, må utgå av förslagsanslaget till nämnda stat.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

F. V. Thorsson.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 mars 1919.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern Edén,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena Hellner,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
FRIHERRE PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Thorsson anförde:

Jag anhåller att nu ånyo få för Kungl. Maj:t anmäla frågan om tillfällig lönereglering för befattningshavare å ordinarie stat vid statsdepartementen, centrala ämbetsverk, hovrätterna och andra grenar av den *civila* statsförvaltningen.

För denna fråga har jag, som antyddes, redan förut påkallat Kungl. Maj:ts uppmärksamhet, nämligen den 16 september 1918. Jag yttrade då i ärendet följande.

»Nu gällande löneregleringar för befattningshavare vid den civila statsförvaltningen äro i huvudsak byggda på de grunder, som lades gemen-
nom 1907 års beslut angående lönereglering för dels statskontoret och arméförvaltningen, dels ock statens järnvägar och telegrafverket.

*Tillfällig
lönereglering
för vissa
befattnings-
havare å or-
dinarie stat
inom den ci-
vila statsför-
valtningen.*

*Departement-
schefens yttran-
de 16/9 1918.*

I nära anslutning till de år 1907 beslutade löneregleringarna för statskontoret och arméförvaltningen hava under den följande tiden avlöningsförhållandena ordnats ej blott vid flertalet centrala statsmyndigheter utan även vid åtskilliga lokala institutioner. I ett flertal enligt denna s. k. statskontorstyp anordnade lönestater har emellertid efter hand infogats ett större eller mindre antal kvinnliga biträdesbefattningar, tillhörande en eller flera av de tre för dylika befattningar fastställda lönegraderna, och genom beslut vid 1918 års riksdag hava vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare kommit i åtnjutande av betydande förbättringar i sina löneförmåner. I övrigt hava, såvitt angår nu ifrågavarande verk och inrättningar, de vid 1907 års löneregleringar vedertagna principerna hittills bibehållits i huvudsak orubbade.

Vad åter angår de år 1907 genomförda löneregleringarna för statens järnvägar och telegrafverket, hava dessa löneregleringar varit i väsentlig mån normgivande för dem, som senare beslutats för postverket, vattenfallsverken och postsparbanken, ävensom, ehuru i mindre mån, tjänat till förebild vid ordnande av tullverkets avlöningsförhållanden. I några av dessa löneregleringar hava under tiden till och med år 1917 en del jämkningar åvägabragts, särskilt i ändamål att bereda de lägst avlönade personalgrupperna förbättring i deras ekonomiska ställning, och år 1918 hava tillfälliga löneregleringar genomförts för samtliga nu nämnda förvaltningsgrenar, att gälla från år 1919. Beträffande flertalet av dessa tillfälliga löneregleringar har syftet med desamma angivits huvudsakligen vara »att uppbringa löneförmånerna till den nivå, som betingas av prisstegringen från tiden för de nuvarande löneregleringarnas genomförande till tiden närmast före krigsutbrottet», och det har särskilt betonats, att här endast vore fråga om »en provisorisk reglering, som ej får tillmätas prejudicierande innebörd i avseende å befattningshavare i statens verk i allmänhet» (riksdagens skrivelse nr 428).

Det bör erinras, att även för personal vid skogsstaten, vars löneförhållanden äro ordnade närmast efter den s. k. statskontorstypen, en provisorisk lönereglering genomförts enligt beslut vid 1918 års riksdag.

Sedermera har genom Kungl. Maj:ts beslut den 28 juni 1918 uppdragits åt en kommitté att verkställa utredning beträffande löne- och organisationsförhållanden vid statens järnvägar, vid telegrafverket och vid statens vattenfallsverk ävensom vid postverket. Enligt det anförande till statsrådsprotokollet, varmed chefen för civildepartementet motiverade sin hemställan om tillsättande av denna kommitté, borde den ifrågavarande löneregleringen grundas på det allmänna prisläget närmast före kriget,

varvid departementschefen förutsatte såsom självfallet, att de efter krigets utbrott inträdda förändringarna i prisläget bleve utjämnade genom lönetillägg i form av krigstidstillägg och krigstidshjälp för alla de befattningshavare, som löneregleringen skulle omfatta.

Frågan om löneförhållandena vid statens järnvägar, telegrafverket, statens vattenfallsverk och postverket befinner sig sålunda under vidare utredning. Vad övriga ämbetsverk och inrättningar angår, har genom särskilda Kungl. Maj:ts beslut den 1 juli 1918 uppdragits *dels* åt 1902 års löneregleringskommitté att verkställa utredning och avgiva förslag angående reglering av de inom statsförvaltningen anställda ordinarie kvinnliga biträdenas avlöningsförmåner ävensom därmed till äventyrs sammanhängande spörsmål, *dels ock* åt 1914 års tullkommission att enligt angivna grunder verkställa utredning och avgiva förslag rörande ny lönereglering för tullverkets personal. Sistberörda utredning och förslag skulle emellertid ej avse frågan om ny lönereglering för tjänstinnehavare inom generaltullstyrelsen.

Härvid torde man dock icke kunna stanna. Ty även om de tillfälliga löneregleringar, som genom beslut vid 1918 års riksdag genomförts för i huvudsak de s. k. affärsdrivande verken, icke få anses prejudicerande i vad angår befattningshavare vid statens verk i allmänhet, och även om ett av de skäl, som åberopats för utverkande av förbättrade löneförmåner åt viss personal vid de affärsdrivande verken, nämligen konkurrensen med den enskilda företagsamheten, icke kan anses i samma utsträckning äga giltighet beträffande befattningshavare i allmänhet vid andra förvaltningsgrenar, måste likväl beaktas, att — oavsett de av nu rådande abnorma förhållanden betingade avlöningsformerna krigstidstillägg och krigstidshjälp — stora grupper av statstjänare alltjämt kvarstå på den lönenivå, som angavs genom 1907 års löneregleringar för statskontoret och arméförvaltningen. Då nu under tiden från år 1907 eller närmast dessförinnan och intill krigsutbrottet det allmänna prisläget varit underkastat en ständigt fortgående stegring, synes det vara nödvändigt att taga i övervägande, huruvida ej skäl föreligga att bereda även dessa senare personalgrupper den tillfälliga förbättring i deras löneförmåner, som kan anses betingad av prisstegringen från år 1907 eller närmast dessförinnan och intill tiden för krigsutbrottet.

Olika vägar kunna givetvis beträdas för genomförande av den löneförbättring, som jag sålunda vill ifrågasätta. Man kan tänka sig, att för nu avsedda personalgrupper åvägabringas en provisorisk lönereglering av väsentligen samma typ, som under åtskilliga år varit gällande för statsdepartementen och vissa centrala ämbetsverk, däribland kommers-

kollegium och statistiska centralbyrån, för vilka båda ämbetsverk dylik löne-reglering allt fortfarande [1918] äger tillämpning; i sådant fall torde det krigstidstillägg, som kan komma att beviljas för år 1919, böra utgå efter i huvudsak samma regler för såväl de affärsdrivande verken som för övriga nu ifrågavarande förvaltningsgrenar. En annan utväg vore att för dessa förvaltningsgrenar låta krigstidstillägget för år 1919 utgå efter en högre procentsats än för dem, vilkas löneförhållanden genom de vid 1918 års riksdag beslutade tillfälliga löneregleringarna blivit i huvudsak uppbbringade till den nivå, som betingats av det allmänna prisläget närmast före krigsutbrottet. I valet mellan dessa utvägar synes mig den förra, som torde möjliggöra en noggrannare prövning med hänsyn till olika förhållanden beträffande särskilda grupper av befattningshavare, äga ett visst företräde.

Jag anser således, att åtgärder böra vidtagas för beredande åt den personal, som här bör komma i åtanke, av en tillfällig lönereglering. Med hänsyn såväl till att den provisoriska lönereglering för kommunikationsverken, som genomfördes vid 1918 års riksdag, träder i tillämpning den 1 januari 1919 som ock särskilt till levnadskostnadernas nuvarande höjd måste det anses önskvärt, att de statstjänare, varom nu är fråga, komma i åtnjutande av löneförbättring redan från och med nästa års början [d. v. s. fr. o. m. 1919].

Vill man nu undersöka, vilka olika personalgrupper böra bliva delaktiga av den ifrågasatta löneregleringen, kan man knappast undgå att finna, att konsekvenserna av 1918 års beslut rörande tillfällig lönereglering för de affärsdrivande verken, därest dessa konsekvenser fullt utdragas, leda synnerligen långt. Visserligen äro de personalgrupper, vilkas avlöningar direkt fastställts efter den s. k. statskontorstypen och vilka här torde böra i främsta rummet tillgodoses, proportionsvis ej alltför talrika, men, efter vad känt är, har den år 1907 genomförda löneregleringen för statskontoret och arméförvaltningen varit i huvudsaklig mån vägledande vid det senaste årtiondets löneregleringsarbete inom så gott som alla övriga civila förvaltningsgrenar, med undantag i viss mån för de affärsdrivande verken; inom övriga områden hava de centrala ämbetsverken av statskontorstypen erbjudit en, om icke alltid så lämplig, så dock enkel och lätt åtkomlig jämförelse. Lönerigleringen för de centrala ämbetsverken av statskontorstypen kan således sägas hava tryckt sin prägel på nästan allt under det senaste årtiondet utfört lönerigleringsarbete inom den civila statsförvaltningen, om man bortser från de affärsdrivande verken.

Härav skulle kunna anses följa, att 1918 års beslut om tillfällig

lönereglering för de affärsdrivande verken konsekvent borde leda till en allmän revision av löneförhållandena inom den civila statsförvaltningen i övrigt. Detta utesluter givetvis icke, att åtskilliga personalgrupper, som under den senaste tiden fått sina avlöningar reglerade, kunna befinnas redan nu vara tillräckligt tillgodosedda även med fästat avseende vid den tillfälliga löneregleringen för de affärsdrivande verken.

Efter vad jag nyss antydde, torde den personal, vars avlöningsförhållanden äro ordnade i mer eller mindre direkt anslutning till den s. k. statskontorstypen, böra i första hand här komma i åtanke. Detta är fallet med bland annat personal i statsdepartementen och flertalet centrala ämbetsverk ävensom hovrätterna. De lönesatser, som genom 1918 års tillfälliga löneregleringar för kommunikationsverken fastställdes exempelvis för byråchefer i dessa verk, torde med nödvändighet påkalla jämkning i avlöningarna för byråchefer i andra centrala ämbetsverk. Detsamma gäller i huvudsak om tjänstemän i andra och första normalgraderna ävensom beträffande åtskilliga befattningshavare, vilkas avlöningar ligga någonstades emellan avlöningarna i de tre normalgraderna eller eljest föga avvika från dessa avlöningar.

Vad beträffar kvinnliga biträden, har, såsom jag förut omförmålt, 1902 års löneregleringskommitté erhållit uppdrag att verkställa utredning och avgiva förslag angående reglering av de vid de centrala ämbetsverken liksom inom statsförvaltningen i övrigt anställda ordinarie kvinnliga biträdenas avlöningsförmåner ävensom därmed tilläventyrs sammanhängande spörsmål. Därest det förslag, som av löneregleringskommittén må komma att avgivas rörande de kvinnliga biträdena, anses icke böra vinna tillämpning från och med år 1919, torde även dessa befattningshavare, intill dess en definitiv lönereglering kan komma att för dem trädas i kraft, böra komma i åtnjutande av någon löneförbättring av mera tillfällig art.

I fråga om vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare har jag redan erinrat, att dessa genom beslut vid 1918 års riksdag fått sina avlöningsförhållanden ordnade, och några omständigheter synas nu icke föreligga, som betinga höjning av de sålunda bestämda avlöningsförmånerna.

Enligt den tillfälliga löneregleringen för kommunikationsverken skulle byråchefer i dessa verk under vissa förhållanden komma i åtnjutande av högre avlöningsförmåner, än som nu tillkomma en del chefer för centrala ämbetsverk. Detta torde nödvändiggöra, att en utredning kommer till stånd, huruvida icke någon löneförbättring bör tillerkännas ej blott de centrala ämbetsverkens chefer utan även andra befattnings-

havare, vilkas avlöningsförmåner äro fastställda till samma eller högre belopp än dem, som utgå å nämnda chefsbefattningar.

Det bör erinras, att även för de högsta beställningshavarna inom militärväsendet en löneförbättring blivit på visst sätt ställd i utsikt, i det att statsutskottet år 1918, vid behandling av väckta motioner om tillfällig löneförbättring för generalspersoner och flaggmän, förklarar sig dela »den av såväl de sakkunniga som departementschefen uttalade uppfattningen, att löneförmånerna för cheferna inom den civila förvaltningen och för generalspersoner och flaggmän böra i ett sammanhang regleras» (utlåtan-
de nr 181).

Vilka särskilda grupper av civila befattningshavare utom statsdepartementens, de centrala ämbetsverkens och hovrätternas krets som böra bliva delaktiga av den ifrågasatta tillfälliga löneregleringen, synes svårare att bedöma. Vissa personalgrupper — exempelvis universitetsprofessorer och en del tjänstemän hos länsstyrelserna — vilkas avlöningsförhållanden ordnats i full överensstämmelse med statskontorstypen, torde icke kunna här lämnas åsido. Däremot synes anledning icke föreligga att låta den tillfälliga löneförbättringen omfatta vissa andra befattningshavare, som under de senaste åren fått sina stater ny- eller omreglerade efter andra grunder än dem, som följts vid de äldre staternas fastställande. Huru gränsen här bör dragas, torde böra bliva beroende på prövning i varje särskilt fall.

Att verkställa utredning i förevarande ärende och avgiva därpå grundat förslag torde böra uppdragas åt 1902 års löneregleringskommitté.»

Uppdrag åt
löne-
reglerings-
kommittén.

Med biträdande av min sålunda uttalade mening uppdrog också Kungl. Maj:t genom beslut samma dag, den 16 september 1918, åt löne-
regleringskommittén att verkställa utredning, i enlighet med det av mig gjorda uttalandet, beträffande tillfällig lönereglering för befattningshavare vid statsdepartementen, centrala ämbetsverk, hovrätterna och andra grenar av den civila statsförvaltningen samt att skyndsamt inkomma med det förslag, som av utredningen föranleddes.

Sedermera erhöll kommittén, såsom jag strax skall närmare omförmåla, i samma ämne ytterligare uppdrag, ehuru av inskränktare omfattning, nämligen den 20 november och den 23 december 1918 samt den 14 januari och den 7 februari 1919.

Inkomna
framställ-
ningar.

Redan innan löneregleringskommittén erhöll uppdraget av den 16 september 1918, hade till Kungl. Maj:t inkommit vissa framställningar, som rörde ämnet för nämnda uppdrag.

Sålunda hade kanslern för rikets universitet med underdånig skrivelse den 15 augusti 1918 överlämnat en av det större akademiska konsistoriet i Uppsala gjord framställning om beviljande å extra stat för år 1920 av ett anslag å 1,800 kronor för tillfällig löneförhöjning åt laboratorn i experimentell fysik. Denna framställning hade till bifall förordats av kanslern, som tillika hemställt, att samma tillfälliga löneförhöjning måtte beredas innehavaren av observatorsbefattningen vid universitetets astronomiska observatorium.

Vidare hade universitetskanslern med skrivelse den 16 augusti 1918 till Kungl. Maj:t överlämnat en framställning av det större akademiska konsistoriet i Lund angående beviljande åt observatorn i astronomi, laboratorn i kemi samt föreståndaren för den entomologiska avdelningen av zoologiska institutionen av en tillfällig löneförhöjning å 1,800 kronor att till var och en av nämnda befattningshavare utgå på extra stat för år 1920, oberoende av eventuellt krigstidstillägg och krigstidshjälp, och hade även denna framställning vunnit kanslerns förord.

Sedermera inkommo till Kungl. Maj:t ytterligare framställningar i ämnet.

I underdånig skrivelse den 19 september 1918 förmälde sig sålunda cheferna för flertalet centrala ämbetsverk vilja taga Kungl. Maj:ts uppmärksamhet i anspråk i anledning av den bekymmersamma ställning, vari statens ämbets- och tjänstemän kommit till följd av de i landet rådande ekonomiska förhållandena, och hade cheferna i sådant avseende hemställt, att Kungl. Maj:t, med behjärtande av den i hög grad allvarliga ställningen, måtte skyndsamt vidtaga åtgärder för att giva stats-tjänstemännen effektiv hjälp i deras svåra betryck och sålunda avvända de faror, som i följd av detta betryck hotade att förlamande inverka på statsförvaltningens behöriga bedrivande.

I särskilda, den 19 oktober 1918 dagtecknade underdåniga skrivelser framhöllo vidare de större akademiska konsistorierna i Uppsala och Lund önskvärdheten bland annat därav, att åtgärder omedelbart måtte vidtagas för en efter de ändrade ekonomiska förhållandena avpassad provisorisk lönereglering för universitetsstaterna, vilken lönereglering tillika kunde läggas till grund för beräkningen av det krigstidstillägg, som komme att bestämmas för år 1919.

Vetenskapsakademien anhöll i skrivelse den 23 oktober 1918, att Kungl. Maj:t måtte bereda intendenterna vid naturhistoriska riksmuseet samma löneförbättring, som kunde komma att beviljas professorerna vid universiteten i Uppsala och Lund.

Ytterligare hemställde styrelsen för skogshögskolan och statens

skogsförsöksanstalt i skrivelse den 11 november 1918, att Kungl. Maj:t måtte skyndsamt vidtaga åtgärder för åstadkommande av provisorisk lönereglering för professorerna vid skogshögskolan och avdelningsföreståndarna vid skogsförsöksanstalten.

Samtliga nu nämnda framställningar överlämnades genom särskilda remisser till löneregleringskommittén för att tagas i övervägande vid avgivande av det genom nådiga beslutet den 16 september 1918 infordrade förslaget.

Ifrågavarande förslag avgavs av löneregleringskommittén den 20 november 1918 i delen LIX av kommitténs tryckta betänkanden.

Däri omförmäldes bland annat, vilket må i detta sammanhang nämnas, att direkt till kommittén ingivits en den 23 oktober 1918 dagtecknad skrift av lanträntmästaren i Södermanlands län F. Fristedt, som hemställt, att vid den kommittén anbefallda utredningen jämväl lantränstmästarnas avlöningsförhållanden måtte komma under omprövning.

I en den 19 november 1918 dagtecknad skrift hade läroverkslärarnas riksförbund gjort framställning i syfte, att vid den ifrågasatta provisoriska löneregleringen jämväl läroverkslärarna skulle komma i åtanke. — Denna framställning remitterades den 20 november 1918 till löneregleringskommittén, vilken i utlåtande den 17 december 1918 såsom svar å remissen återopade sitt ovannämnda betänkande den 20 november 1918.

Vidare har lotsverkets personalförening den 31 augusti 1918 gjort framställning om tillfällig löneförbättring för lotsverkets personal. Sedan lotsstyrelsen den 1 oktober 1918 yttrat sig i ärendet, anbefalldes löneregleringskommittén genom remiss den 7 februari 1919 att däri avgiva utlåtande. — Sådant utlåtande avgav kommittén den 20 februari 1919.

Styrelsen för svenska fångvårdssällskapet gjorde den 27 september 1918 en framställning angående provisoriskt avlöningstillägg för viss fångvårdsstatens personal. Denna framställning blev, efter det fångvårdsstyrelsen den 10 oktober 1918 däröver avgivit utlåtande, genom beslut av Kungl. Maj:t den 23 december 1918 överlämnad till löneregleringskommittén för att tagas i övervägande vid fullgörandet av kommittén samtidigt meddelat uppdrag ej mindre att uppgöra förslag till ny lönereglering för fångvårdsstyrelsen och fångvårdsstaten än även att, därest förslag till definitiv dylik reglering ej kunde av kommittén avgivas i så god tid, att frågan därom hunne föreläggas 1919 års riksdag, snarast

möjligt till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till tillfällig lönerreglering för fångvårdsstaten. — Förslag i sistnämnda avseende avgavs av kommittén i utlåtande den 15 februari 1919.

I skrivelse den 3 december 1918 har styrelsen för statens uppfostringsanstalt å Bona gjort framställning, bland annat, om beredande av provisoriska lönetillägg åt anstaltens befattningshavare efter de grunder, som kunde varda för andra med dem likställda statstjänare bestämda. Genom beslut av Kungl. Maj:t den 14 januari 1919 blev denna skrivelse överlämnad till löneregleringskommittén för att tagas i övervägande vid fullgörandet av ett kommittén samma dag beträffande befattningshavare vid ifrågavarande anstalt meddelat uppdrag av enahanda beskaffenhet som nyssnämnda uppdrag rörande fångvårdsstaten. — Med anledning härav avgav löneregleringskommittén den 15 februari 1919 utlåtande angående tillfällig lönerreglering för befattningshavare vid statens uppfostringsanstalt å Bona.

Mer eller mindre omedelbart med anledning av löneregleringskommitténs betänkande den 20 november 1918 hava till Kungl. Maj:t inkommit åtskilliga framställningar.

Sålunda har läroverkslärarnas riksförbund, genom sin styrelse i en den 12 februari 1919 dagtecknad skrift, inkommit med en ytterligare framställning i samma ämne, som avsågs i förbundets förut omnämnda skrift.

Vidare har läroverksöverstyrelsen i skrivelse den 31 december 1918 hemställt om tillfällig löneförbättring för lärarpersonalen vid de allmänna läroverken och högre lärarinneseminariet i Stockholm.

Till belysning av frågan om tillfällig löneförbättring för lärarna vid de allmänna läroverken, i vad anginge övningslärarna, hava i anslutning till sistnämnda skrivelse dylika lärare vid de allmänna läroverken och seminarierna i Stockholm gjort vissa uttalanden i skrift av den 3 februari 1919.

Jämväl med hänvisning till läroverksöverstyrelsens nämnda skrivelse hava styrelserna för tekniska elementarskolorna i Härnösand, Malmö Norrköping och Örebro i särskilda skrivelser resp. den 15, 20, 27 och 31 januari 1919 gjort framställningar om likställighet för nyssnämnda skolors rektorer och lektorer vid eventuell tillfällig löneförbättring med rektorer och lektorer vid de allmänna läroverken.

I en den 27 januari 1919 dagtecknad skrift har rektorn vid skeppsgosseskolan i Karlskrona K. J. R. Segrell hemställt om delaktighet för rektorerna vid statens skeppsgosseskolor av den tillfälliga

löneförbättring under år 1919, som Kungl. Maj:t komme att föreslå riksdagen.

Sedermera hava i skrift av den 15 februari 1919 lärare vid nämnda skeppsgosseskola anhållit att, därest löneförbättring komme att medgivas för vissa andra lärare, även skeppsgosseskolornas lärare måtte beredas dylik löneförbättring.

Med skrivelse den 13 januari 1919 har skolöverstyrelsen med tillstyrkande överlämnat en av svenska seminarielärarföreningens styrelses verkställande utskott gjord, den 9 januari 1919 dagtecknad framställning att, därest proposition framlades om tillfällig lönereglering för befattningshavare vid statsdepartementen m. m., även lärarpersonalen vid statens folkskoleseminarier måtte bliva delaktig av sådan tillfällig löneförbättring.

Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt har med skrivelse den 29 januari 1919 överlämnat och förordat en av lektorerna vid skogshögskolan J. A. Amilon och Gunno Kinnman gjord framställning, att vid ifrågasatt tillfällig lönereglering skogshögskolans lektorer måtte hållas i åtanke.

Ritare och gravörer vid rikets allmänna kartverk hava skriftligen anhållit att vid den ifrågasatta tillfälliga löneregleringen erhålla ett avlöningstillägg av 750 kronor, vilken skrift med tillstyrkande den 30 januari 1919 överlämnats av chefen för allmänna kartverket.

Jämväl personal vid sjökarteverket — ritarne, gravörerna och redögöraren — hava gjort framställning om enahanda avlöningstillägg, vilken framställning den 31 januari 1919 överlämnats av chefen för sjökarteverket.

Landshövdingen i Gävleborgs län R. Hagen har i en den 11 februari 1919 dagtecknad skrift gjort framställning i syfte att fögderiförvaltningarnas personal måtte komma i åtnjutande av den tillfälliga löneförbättring, som kunde ifrågakomma för andra statens tjänstemän.

Vidare har föreningen Sveriges landsfiskaler i framställning av den 22 februari 1919 anhållit att, därest tillfällig löneförbättring beviljades andra statens tjänstemän, jämväl landsfiskalerna måtte tillerkännas dylik.

I detta sammanhang torde ock böra nämnas, att landsfogden Axel Hägg m. fl. landsfogdar i skrift av den 14 december 1918 gjort framställning om förhöjning av de löneförmåner, som genom beslut av 1917 års riksdag med anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fögderiförvaltningens omorganisation blivit tillagda landsfogdarna.

Departementsschefen.

Såsom jag i mitt yttrande till statsrådsprotokollet den 16 september 1918 anförde, är den nu ifrågavarande löneregleringen avsedd att

vara endast av *tillfällig* karaktär. Att åstadkomma ett definitivt avgörande i förevarande avseende låter sig nämligen nu icke under några omständigheter göra, dels med hänsyn till de ingående och tidskrävande förarbeten, som oundgängligen förutsättas för en dylik åtgärd, och dels på grund därav att de ekonomiska förhållandena i allmänhet ej än tillnärmelsevis vunnit den stadga, som därför erfordras.

Behovet av den tillfälliga lönereglering, varom nu är fråga, har, som ock antytts i mitt förenämnda yttrande, uppkommit genom den allmänna prisstegring, som ägt rum, sedan de gällande löneregleringarna eller åtminstone de bärande grunderna för dem fastställdes. Ifrågavarande lönereglering förete därför en viss likhet med krigstidslöneförbättringarna men är dock att därifrån bestämt skiljas. De senare äro nämligen avsedda att för befattningshavarna i viss mån neutralisera den omedelbart av *krigstidsförhållandena* orsakade dyrtiden, under det att ifrågavarande tillfälliga lönereglering skulle motsvara den *normalt* fortgånga prisstegringen.

Krigstidstilläggen och -hjälpen, å ena, samt den ifrågasatta tillfälliga löneregleringen, å andra sidan, äro sålunda helt skilda saker, som ock böra bedömas oberoende av varandra. Detta bör uppmärksammas särskilt om för den tillfälliga löneförbättring, varom nu är fråga, skulle väljas, icke den av mig i yttrandet den 16 september 1918 i första rummet nämnda utvägen, nämligen att avägabringa en provisorisk lönereglering av väsentligen samma typ, som under åtskilliga år varit gällande för statsdepartementen och vissa centrala ämbetsverk, utan den andra av mig vid samma tillfälle omnämnda utvägen eller att för de förvaltningsgrenar, det nu gäller, låta krigstidstillägget utgå efter en högre procentsats än för dem, vilkas löneförhållanden genom de vid 1918 års riksdag beslutade tillfälliga löneregleringarna blivit förbättrade. I det senare fallet skulle nämligen vad som beviljades under formen av krigstidstillägg för stora grupper av befattningshavare i verkligheten innehålla två skilda moment: krigstidstillägg i egentlig bemärkelse och en av krigstidsförhållandena alldeles oberoende löneförbättring i övrigt.

Orsaken varför jag i valet mellan nämnda utvägar gav företräde åt den förra var, att denna tycktes möjliggöra en noggrannare prövning med hänsyn till olika förhållanden beträffande särskilda grupper av befattningshavare. Jag hade nämligen fått ett allmänt intryck av att, ehuru den ifrågasatta löneregleringen endast kunde bliva av tillfällig natur, en ingående prövning vore nödvändig för att komma till ett något

så när tillfredsställande resultat, en prövning, som syntes mig krävande i synnerhet då det gällde vilka särskilda grupper av befattningshavare, som borde bliva delaktiga av löneregleringen.

Vid den beredning, förevarande fråga sedermera undergått, har det visat sig, att de med nämnda prövning förenade svårigheterna ingalunda överskattats. Avgörandet såväl i fråga om vilka tjänstemannakategorier böra komma i åtnjutande av den nu ifrågavarande tillfälliga löneregleringen som ock beträffande förhållandet mellan olika kategorier inbördes och mellan olika befattningshavare inom en och samma kategori har nämligen visat sig förenat med så pass stora vauskligheter, att behovet av en mera djupgående utredning, än tiden hittills medgivit, egentligen framträtt såsom en förutsättning för att löneregleringen skulle kunna fylla de anspråk på riktig uppskattning i ovanberörda avseenden, man helst ville ställa på densamma.

Skulle emellertid en dylik utredning, som väl i vissa stycken sammanfölla med den för en definitiv lönereglering erforderliga utredningen, ävägabringas, torde förslag till en sådan provisorisk lönereglering, varom nu är fråga, icke kunna så snart framläggas och i varje fall ej till nu pågående riksdag.

Då det dock torde vara av behovet i hög grad påkallat, att åtgärder snarast vidtagas för att bereda en även oavsett kristidens verkningar välbehövlig löneförbättring för de talrika befattningshavare, vilkas löneförmåner utgå enligt numera föråldrade grunder och vilka ej ännu kommit i åtnjutande av tillfällig lönereglering, synes mig annan utväg ej stå till buds än att nu efter en endast summarisk prövning framlägga ett blott schematiskt utformat förslag i ämnet.

Ett sådant förslag kan enligt sakens natur ej bliva oantastligt. Detta gäller först och främst dess detaljer, såsom särskilda tjänsters värdesättning i förhållande till andra befattningar av liknande karaktär, men även förslagets mer principiella sidor, såsom särskilda förvaltningsgrenars delaktighet av eller uteslutande från löneregleringen. Nog så allvarlig och även berättigad kritik av förslaget i olika avseenden är därför att emotse, helst vid förslagets utarbetande största försiktighet måste iakttagas för att betaga detsamma prejudicerande verkan på blivande definitiv lönereglering. Hänsynen till den tryckta belägenheten hos den stora massan av statstjänare, varom här är fråga, torde dock böra gälla för mer, varför jag, då annan och bättre utväg att snart bringa den äsyftade hjälpen synes mig saknas, icke tvekat att förorda omedelbart framläggande av ett förslag, sådant omständigheterna nu kunna medgiva, om tillfällig lönereglering för befattningshavare vid statsdepartementen, cen-

trala ämbetsverk, hovrätterna m. fl. grenar av den civila förvaltningen att gälla redan från och med innevarande år.

Jag övergår nu till att i ett sammanhang redogöra för frågan om tillfällig lönereglering för vissa civila befattningshavare, sådan frågan nu föreligger. Därvid vill jag som regel följa löneregleringskommitténs framställning och vid de särskilda punkterna därav göra de uttalanden, vartill anledning må förefinnas.

Löneregleringskommittén har i sitt betänkande den 20 november 1918 först angivit, vilka särskilda grupper av befattningshavare enligt kommitténs mening borde inbegripas i det förslag, som kommittén hade att avgiva, och vilka personalgrupper icke lämpligen borde i förevarande sammanhang komma i betraktande.

Särskilda
personal-
grupper.

Innan jag meddelar vad kommittén i detta avseende anført, torde det emellertid vara lämpligt att återgiva hithörande delar av vissa av de framställningar, som enligt vad förut meddelats förelågo till kommitténs prövning vid avgivandet av dess förut omförmälda betänkande och utlåtanden, särskilt det förstnämnda, ävensom den av läroverkslärarnas riksförbund den 19 november 1918 avgivna till kommittén sedermera remitterade framställningen. I dessa framställningar givas även uttryck för behovet överhuvud taget av löneförbättring.

I den av cheferna för flertalet av de centrala ämbetsverken den 19 september 1918 gjorda framställningen anföres sålunda följande:

De centrala
ämbetsver-
kens chefer.

»Undertecknade, chefer för de centrala ämbetsverken, våga härmed i underdånighet taga Eders Kungl. Maj:ts uppmärksamhet i anspråk i anledning av den bekymmersamma ställning, vari statens ämbets- och tjänstemän kommit till följd av de i landet rådande ekonomiska förhållandena.

Penningvärdets oerhörda fall har vållat, att tjänstemännens löner blivit till sitt värde högst betydligt reducerade, och den kristidsersättning, som för närvarande utgår, är ingalunda tillräcklig att ens närmelsevis utjämna skillnaden. De flesta statstjänstemännen sakna egen förmögenhet och äro ej heller i tillfälle att genom arbete utom tjänsten skaffa sig avsevärda extra inkomster. De, som sålunda äro hänvisade till sina avlöningar av staten, äro, åtminstone om de hava familj, under nuvarande förhållanden nödsakade till svåra försakelser. Ofta torde det ej vara möjligt för dem att ens med de största inknappningar draga sig fram på sina inkomster; de måste skuldsätta sig för att kunna bereda uppehälle åt sig själva och sina familjer.

Att staten ej kan med likgiltighet åse detta förhållande är uppenbart. Det är icke staten värdigt att lämna sina tjänare i en sådan belägenhet. I sta-

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 1 saml. 289 häft. (Nr 326.) 3

tens intresse ligger ock, att så ej sker. Det ekonomiska tryck, som så hårt vilar på tjänstemännen, inverkar naturligen i hög grad på deras arbete. Detta lider därav att tjänstemännens omtanke måste ägnas åt att bekämpa de svårigheter de hava att skaffa det nödvändiga åt sig och de sina. En följd av ställningen blir ock, att särskilt mera dugande personer i allt större omfattning draga sig från statstjänsten. För personer med den utbildning, som av tjänstemännen fordras, finnas dels i privata företag, dels ock hos de under krigstiden tillsatta talrika kommissionerna och övriga kristidsinstitutioner rikliga tillfällen till anställning med avlöningar av den storlek, som betingas av de rådande ekonomiska förhållandena. Åtskilliga fast anställda tjänstemän hava av sådan anledning under senare åren lämnat statstjänsten. Men allra tydligast visa sig följderna i fråga om de extra ordinarie tjänstemännen. Tillgången på dessa har på senaste tiden i allmänhet varit ytterst ringa, och från vissa ämbetsverk hava de nästan helt försvunnit. Detta medför ej blott svårighet vid bedrivandet av arbetet inom verken, det föranleder ock, att ämbetsverken sakna dugliga ersättare för de tjänstemän, som avgå eller av en eller annan anledning åtnjuta tjänstledighet. Denna svårighet i avseende å rekryteringen är ägnad att ingiva de största bekymmer.

Av nu angivna förhållanden torde framgå, att, om ej ämbetsverken skola bliva ur stand att fullgöra sina viktiga funktioner, det är alldeles nödvändigt, att tjänstemännens avlöningar höjas väsentligt utöver vad nu bestås dem. En sådan avlöningsförhöjning erfordras så för högre som för lägre graders tjänstemän, för ordinarie som för extra. Vad de senare angår, är det icke längre att förvänta, att den unge mannen, sedan han genomgått sin utbildningskurs, under avsevärd tid tjänstgör i statens verk huvudsakligen för att sålunda vinna utsikt att framdeles erhålla ordinarie befattning. Han gör anspråk på att omedelbart erhålla ersättning för sitt arbete. Detta är ock billigt, i den mån arbetet har värde. Men framför allt ligger det makt uppå, att de ordinarie tjänstemännens löneförhållanden tillfredsställande ordnas. Det är dessa tjänstemän, som utföra det mest krävande arbetet. Och om deras löner ej bestämmas så, att det för dugliga personer verkligen kan vara eftersträfvansvärt att erhålla en dylik anställning, uppkommer såsom nu brist på aspiranter till anställning i statens tjänst; åtminstone kan det förväntas, att de dugligare elementen söka sig annan verksamhet. Vilken fara för statsverksamhetens behöriga uppehållande detta innebär säger sig självt.

Då ingen utsikt lär finnas, att de ekonomiska förhållandena inom en över-skådlig framtid skola återtaga samma gestaltning, som de hade vid krigets början, är helt visst en allmän lönereglering nödvändig. Att åtgärder för en sådan suarast vidtagas är således av omständigheterna i hög grad påkallat. Men då en lönereglering ej lär kunna omedelbart beslutas och nöden är trängande, synes ovillkorligen erforderligt, att för den närmaste tiden vidtagas provisoriska åtgärder, varigenom tjänstemännens avlöningsförmåner väsentligen höjas, så att de någorlunda komma att motsvara de stegrade levnadskostnaderna.

I känslan av det ansvar, som åligger oss såsom chefer för vederbörande ämbetsverk, hava vi ansett oss pliktiga fästa Eders Kungl. Maj:ts uppmärksamhet på de av oss framhållna förhållandena och tillåta oss i underdånighet hemställa, att Eders Kungl. Maj:t, med behjärtande av den i hög grad allvarliga ställningen, måtte skyndsamt vidtaga åtgärder för att giva statstjänstemännen effektiv hjälp i deras svåra betryck och sålunda avvända de faror, som i följd av

detta betryck hota att förlamande inverka på statsförvaltningens behöriga be-
drivande.»

I sina skrivelser den 19 oktober 1918 anföra de större akademiska
konsistorierna i Uppsala och Lund vart för sig:

»Genom penningvärdets våldsamma fall under krigsåren hava de löner, som statens ämbets- och tjänstemän åtnjuta, blivit högst väsentligt reducerade till sitt verkliga värde. Enligt socialstyrelsens prisindex utgör stegringen av priset å oundgängliga livsförnödenheter efter krigsutbrottet för närvarande icke mindre än omkring 140 %, och detta index tal synes fortfarande vara i stigande. I jämförelse med denna oerhörda stegring av levnadskostnaderna har det krigstidstillägg, som under de sista åren utgått, endast utgjort en ringa ersättning. Under innevarande år 1918 har det utgjort endast 33 $\frac{1}{3}$ % av förutvarande avlöningsförmåner jämte grundplåten 365 kronor, och genom bestämmelser om maximibelopp har denna krigstidserättning ytterligare för de högre lönegraderna väsentligen förminskats. Följden har blivit, att under dessa år statstjänstemännens ekonomiska ställning blivit i hög grad försämrad.

*Större aka-
demiska kon-
sistorierna i
Uppsala och
Lund.*

Att så blivit fallet även med universitetets lärare och tjänstemän, är ju självfallet och kan ej behöva särskilt betonas. Konsistorium har emellertid ansett det vara sin plikt att för Eders Maj:t i underdånighet framhålla, att det ekonomiska läge, som därigenom uppkommit för alla de universitetets tjänare, som sakna enskilda inkomster, är synnerligen behjärtansvärt. Den akademiska läraren har endast i ringa mån tillfälle till extra inkomster och är i regeln nästan uteslutande hänvisad till sina lönemedel. Hans ställning är så till vida kanske än mer prekär än andra statstjänares, att hans utbildning i allmänhet kräver längre och kostsammare studier och han senare än andra kommer till en ordinarie plats och en fast och någorlunda tillräcklig inkomst. När den platsen äntligen nås, har han ofta stora studieskulder, som skola förräntas och amorteras, varill kommer att han för sitt arbete, trots anlitandet av offentliga bibliotek, behöver offra betydande summor årligen på anskaffande av den allra nödvändigaste litteraturen i sitt ämne.

Genom lönernas nedbringande till ett värde, som högst väsentligt understiger deras ursprungligen avsedda köpkraft, har under det allra sista året för dessa universitetets lärare och tjänstemän delvis uppstått ett verkligt nödläge, som konsistoriet ansett sig böra bringa till Eders Kungl. Maj:ts kännedom. Det är konsistoriets övertygelse, att dessa ekonomiska bekymmer i längden skola inverka menligt på utövandet av universitetets lärares och tjänstemäns kall. Att särskilt den vetenskapliga forskningen, i vilken varje universitetslärare bör se sin främsta uppgift, skall lida därav, att dess utöware är upptagen av svåra bekymmer för sin och sin familjs existens, är ju påtagligt.

Det kan icke vara staten likgiltigt, om dess tjänare icke äro i stånd att med arbetsglädje och under frihet från de mest tryckande näringsbekymmer för-
rätta sin tjänst, ej heller kan det vara staten värdigt att låta sina tjänare sakna de nödvändiga medel för sin utkomst, som staten en gång avsett att tilldela dem och genom emottagandet av deras tjänster är moralisk förbunden att giva. Konsistoriet känner sig också förvissat därom, att statsmakterna skola behärta uni-
versitetets ämbets- och tjänstemäns nödläge liksom övriga statstjänares och göra

allt vad göras kan för att under den nuvarande kristiden mildra det ekonomiska betrycket för dem alla. Konsistoriet anser sig dock icke kunna underlåta att framhålla den synnerliga önskvärdheten av att redan för innevarande år ett ytterligare av förhållandena påkallat tillägg må givas, samt att det krigstidstillägg, som statsmakterna torde komma att bestämma för år 1919, måtte i görligaste mån motsvara den verkliga ökning i levnadskostnader som kristiden föranlett. Det synes även konsistoriet vara av vikt, att icke genom maximibestämmelser eller andra särskilda föreskrifter den beviljade krigstidsersättningen blir alltför begränsad för universitetets ordinarie lärare och med dem likställda tjänstemän. Det kan icke anses berättigat, att genom dylika bestämmelser alldeles rubba det inbördes förhållande med avseende på löner och därav betingad levnadsstandard, som för olika ämbeten och tjänster varit bestämt och som måste förefinnas, om de högre platserna, som kräva större förutsättningar i omfattande förberedelser och i erfarenhet, skola kunna uppehållas av tillräckligt dugande och skolade krafter. Rättvisan av att en mot penninglönens värdefall svarande tillökning gives även dessa löntagare är uppenbar liksom ock nödvändigheten därav, för så vitt de icke skola nedpressas från den sociala ställning, som de hittills kunnat intaga och som varit från statens sida avsedd.

Konsistoriet anser sig slutligen böra framhålla den stora önskvärdheten av, att en lönereglering, som på ett tillfredsställande sätt ordnar universitetsstatens ställning, snarast möjligt må företagas. Genom de regleringar, som vidtagits beträffande andra stora tjänstemannakårer på undervisningens område, ha universitetens lärare och tjänstemän kommit att få en i ekonomiskt hänseende jämförelsevis ofördelaktig ställning, innan en dylik reglering även av deras lönestat hinner att genomföras, ett förhållande som icke kan undgå att verka oroande på dess medlemmar och avhålla dugande yngre förmågor att egna sina krafter och studier åt universitetens tjänst. Då emellertid en definitiv reglering icke torde för närvarande kunna genomföras, synes det konsistoriet önskvärt, att åtgärder omedelbart vidtagas för en efter de ändrade ekonomiska förhållandena avpassad provisorisk lönereglering, som tillika kan läggas till grund för beräkningen av det krigstidstillägg, som för 1919 kommer att bestämmas.

I förhoppning att Eders Kungl. Maj:t vill beakta de synpunkter, som konsistoriet här framhållit, underställer konsistoriet Eders Kungl. Maj:t de bekymmer, som universitetets tjänstemannakårs så väsentligt försämrade ekonomiska villkor och delvisa nödläge framkallat och åt vilka konsistoriet ansett sig böra på detta sätt giva ett uttryck.»

Vetenskapsakademien.

Vetenskapsakademien, som erhållit kännedom om nyss återgivna framställning, anförde i sin skrivelse den 23 oktober 1918, att enär intendenterna vid naturhistoriska riksmuseet vid senaste löneregleringar städse med avseende å löneförmåner ansetts böra jämföras med professorerna vid universiteten och då dyrtiden på grund av förhållandena i huvudstaden samt tvånget för intendenterna att bo mera avlägset från sina ämbetslokaler drabbade dem ännu hårdare än lärarna vid våra universitet, tillåte sig akademien i underdånighet anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes bereda intendenterna vid naturhistoriska riksmuseet samma löneförbätt-

ring, som kunde komma att beviljas professorerna vid universiteten i Uppsala och Lund.

Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforsöksanstalt anför i sin skrivelse den 11 november 1918 följande:

»I särskilda skrivelser av den 30 september 1918 har styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforsöksanstalt vid avgivande av förslag till utgiftsstat för år 1920 hemställt om vissa förbättringar i de förmåner, som för närvarande utgå till den lägre avlönade personalen vid de båda styrelsen underlydande institutionerna. I samband härmed har styrelsen tagit under övervägande, huruvida icke åtgärder borde vidtagas för att jämväl de högre avlönade tjänstemännen, det vill säga professorerna och avdelningsföreståndarna måtte komma i åtnjutande av ökade löneförmåner utöver det krigstidstillägg, som kommit dessa liksom övriga statens befattningshavare till del, och får styrelsen härmed i underdanighet för Eders Kungl. Maj:t framlägga sina önskemål i detta hänseende.

Oaktat de krigstidstillägg, som hittills blivit eller framdeles må bli beviljade, föreligger verklig fara för att även de högre avlönade befattningshavarna vid skogshögskolan och statens skogsforsöksanstalt skola lockas över i enskild tjänst, där vida högre ersättningar bjudas inom skogshandlingens arbetsfält. Sedan vid 1918 års lagtima riksdag en provisorisk lönerreglering genomförts beträffande skogsstaten äro till och med vissa befattningar inom denna mera lockande än de i kompetenshänseende så krävande professorsbeställningarna. Styrelsen har ansett sig böra framhålla, att domänstyrelsens byråchefer, för vilkas flertal även fordras högre skoglig utbildning, uppbära — ehuru i övrigt vad lönen beträffar likställda med professorerna vid skogshögskolan och skogsforsöksanstalten — ortstillägg och härigenom redan nu äro ekonomiskt bättre ställda än dessa.

Lönestaterna för de båda institutionerna fastställdes visserligen att gälla från respektive år 1913 och 1915, men de enligt dessa utgående lönebeloppen grundades på jämförelser med likställda befattningshavares, nämligen universitetsprofessorernas, lönestater, vilka fastställdes så tidigt som år 1908.

Genom Eders Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut har en befattningshavare, som kan anses jämställd med nu ifrågakommande tjänstemän, nämligen professor vid telegrafverket, på grund av provisorisk lönerreglering från och med år 1919 tillförsäkrats löneförmåner, som med 950 kronor (därav 500 kronor utgöra lön och 450 kronor ortstillägg) överstiga vad professorerna vid skogshögskolan och skogsforsöksanstalten uppbära.

I känslan av det ansvar, som åvilar styrelsen, har styrelsen ansett sig pliktig fästa Eders Kungl. Maj:ts uppmärksamhet på ovanberörda förhållanden och tillåter sig i underdanighet hemställa, att Eders Kungl. Maj:t, med behjärtande av den allvarliga ställningen, måtte skyndsamt vidtaga åtgärder för åstadkommande av en provisorisk lönerreglering för dessa befattningshavare och sålunda i någon mån avvända de faror, som hota att i hög grad menligt inverka på skogsvetenskapens och skogsundervisningens framgångsrika bedrivande.»

Lotsverkets personalförening har i sin ovan omförmälda framställning den 31 augusti 1918 anfört, bland annat, att den oerhörda prissteg-

*Styrelsen för
skogshög-
skolan och
statens
skogsför-
söksanstalt.*

*Lotsverkets
personalförening.*

ringen på alla förnödenheter, de dryga skatterna m. m. ledde till att personalen, trots erhållen dyrtidshjälp, rent av dignade under bördan av ekonomiska bekymmer. Ett litet fåtal av lotspersonalen, vid några få lotsplatser, vore härifrån undantagna på grund av tillfällig högkonjunktur inom sjöfarten, men det stora flertalet av denna personal, liksom all personal vid fyrväsendet, hade icke därav haft någon fördel. Genom beslut av 1918 års lagtima riksdag hade flera ämbetsverks personal erhållit en löneförbättring av i genomsnitt 300 kronor, vilken förhöjning dock icke ansetts motsvara behovet. Sökandena anhölle, att Kungl. Maj:t ville gå i författning om vidtagande av åtgärder för en tillfällig förhöjning av grundlönerna för lotsverkets personal och att denna förhöjning icke måtte sättas lägre än 50 procent.

Lotsstyrelsen.

Lotsstyrelsen har i det yttrande, styrelsen avgivit i ärendet, hemställt, att lotsverkets personal måtte beredas tillfällig avlöningsförhöjning i likhet med vad som för övriga befattningshavare komme att föreslås och bestämmas.

Svenska fängvårds-sällskapet.

I den av styrelsen för svenska fängvårdssällskapet den 27 september 1918 gjorda framställningen har, beträffande fängvårdsstatens tjänstemän av högre grad, anförts bland annat följande.

Fängnumerären i rikets fängelser hade under de senare åren oerhört stegrats. Det hörde numera ej till ovanligheterna, att fängelserna finge mottaga bortåt dubbla antalet fångar mot det, för vilket de ursprungligen varit avsedda. Den brist på bevakning eller åtminstone lämplig sådan, som på grund av den lägre fängvårdspersonalens tryckta avlöningsförhållanden i allt högre grad börjat göra sig gällande, åstadkomme givetvis, att vid dylika anhopningar av fångar stora krav måste ställas på vederbörande högre fängvårdsfunktionärers såväl organisatoriska som disciplinära förutsättningar. Lades så härtill de stora, vid vissa tillfällen hart när oöverkomliga svårigheterna vid anskaffning av snart sagt alla för inrättningarna erforderliga förnödenheter, kunde fullväl inses, att fängvårdstjänstemännens arbetsbörda för närvarande vore synnerligen tung. Då brottsligheten, som under senare tiden i verkligt oroväckande grad ökat, icke visade ringaste tendens till avtagande utan snarare motsatsen, kunde fängvårdstjänstemännen icke hysa förhoppning om lindring i arbetet under överskådlig tid framåt. Kungl. Maj:t torde med anledning härav säkerligen finna billigt, att något vederlag bereddes de högre fängvårdstjänstemännen för deras till följd av kristiden så ökade arbetsbörda.

Å ordinarie stat vore, efter vad sällskapets styrelse erinrade, även uppförda arvoden till predikanter vid vissa fångvårdsinrättningar. Dessa befattningar vore avsedda att utgöra bisysslor för församlingspräster i de orter, där ifrågavarande inrättningar vore belägna. Även för dessa befattningshavare hade arbetsbördan i följd av den under kristiden ökade fångnummern avsevärt vuxit. Det torde därför vara billigt, att även någon avlöningsförbättring bereddes denna grupp av löntagare.

Även det i ordinarie staten uppförda arvodet till en lärarinna syn-
tes av samma skäl, som beträffande övriga fångvårdstjänster i det före-
gående anförts, i någon mån böra ökas.

Läroverkslärarnas riksförbund yttrar i förbundets framställning av
den 19 november 1918:

*Läroverks-
lärarnas
riksförbund.
19/11 1918.*

»Den lönereglering för läroverkslärarna, som antogs vid 1904 års riksdag, hade föregåtts av långvariga utredningar, och de däri fastställda lönesatserna voro tillmätta efter flera år förut rådande förhållanden. De voro därför redan från början antikverade och för snävt tilltagna. Tydligt och klart framstår detta faktum vid en jämförelse med de löneregleringar, som genomfördes under den närmast följande tiden, främst för tjänstemännen vid kungl. statskontoret. Dessa regleringar voro avpassade efter en av den år 1902 tillsatta löneregleringskommittén uppgjord plan och fastställde lönesatser, vilka högst betydligt överskredo dem, som blott några år förut tillerkänts läroverkslärarna.

Redan 1909 sågo sig därför läroverkslärarna, som funno sig försatta i efterhand i lönehänseende, nödsakade att begära en ny lönereglering, ägnad att sätta dem på samma plats i löneskalan som övriga tjänstemän med jämförlig utbildning. De nya utredningar, som ansågos erforderliga, fördröjde emellertid i årtal frågans lösning, och ytterligare uppskov förorsakades av det år 1914 utbrutna världskriget och dess inverkan på statsfinanserna även i vårt land. Lärarna måste nu utföra sitt för samhället så viktiga arbete under trycket av stora ekonomiska svårigheter och hänvisades till att leva på hoppet om en bättre framtid. Först vid innevarande års riksdag har antagits en av Kungl. Maj:t föreslagen ny lönereglering för läroverkslärarna; och i och med dess ikraftträdande i början av år 1919 skola dessa hava nått den lönenivå, till vilken de länge ansetts vara berättigade. Visserligen avviker denna reglering i fråga om lönesatserna något litet från den s. k. statskontorstypen, men de obetydliga avvikelserna äro mer än väl motiverade genom läroverkslärarnas högst avsevärt längre utbildningstid och mycket ringare befordringsutsikter. Läroverkslärarna hava också genom sin organisation, läroverkslärarnas riksförbund, uttalat sin tacksamma tillfredsställelse med de nya lönesatserna, detta dock under den förutsättning, att de löneförbättringar av en eller annan form, som kunna komma ifråga för andra, med dem jämförliga statstjänstemän rent automatiskt och utan vidare utredningar komma även dem till del.

Sådana löneförbättringar hava under de senaste åren i främsta rummet fått formen av krigstids- eller dyrtidstillägg, motiverade genom den alltjämt fortgående sänkning av penningens köpkraft, som världskriget medfört. Men redan

under det decennium, som låg mellan den tid, då löneregleringskommittén offentliggjorde sin normalplan för löneregleringar, och världskrigets utbrott, bade levnadsomkostnaderna stigit så avsevärt, att de efter statskontorstypen avpassade lönesatserna med fullt fog ansetts böra höjas. På en återgang till de prislägen, som rådde omkring 1905, lära nämligen statstjänstemännen icke kunna göra sig någon som helst räkning. Frågan om en lönereglering, om ock endast en provisorisk, är därför under utredning.

För läroverkslärarna inställer sig givetvis nu den frågan, huruvida de skola inbegripas i denna förestående lönereglering. Huru naturligt det i anslutning till vad som ovan anförts kan synas, att så borde bli förhållandet, är det alltid fara värt, att såsom skäl däremot skall anföras den omständigheten, att deras lönereglering genomförts först alldeles nyligen. Det har icke heller saknats antydningar om att denna omständighet verkligen skall bli till hinder. Vilket uppenbart åsidosättande av läroverkslärarnas rätt detta emellertid skulle innebära, inses till fullo, om man blott besinnar sakens faktiska läge. Läroverkslärarna ha under en lång följd av år i lönehänseende stått tillbaka för övriga jämförliga statstjänstemän, vilkas löner det nu ifrågasattes att reglera. Först nu ha de fått sig löner tillförsäkrade, som äro avpassade efter dessas lönenivå. Men då denna nu skall höjas, skola eventuellt läroverkslärarnas löner icke få följa med i höjningen. Det vill med andra ord säga: läroverkslärarna skulle åter omedelbart bli försatta i efterhandsställning i lönehänseende. Det vore den logiska konsekvensen, hur orimlig den än kan förefalla.

Då frågan synes oss vara av den allra största vikt, drista vi oss att redan nu, medan den ännu blott befinner sig på ett förberedande stadium, för Eders Kungl. Maj:ts underdanighet framhålla de faror, som hota läroverken och deras verksamhet, därest lärarkåren ej bleve delaktig i den ifrågavarande provisoriska löneregleringen. Kungl. läroverksöverstyrelsen, som lär besitta den största erfarenhet och sakkunskap i föreliggande hänseende, har vid flera tillfällen påpekat de svårigheter, som länge gjort sig gällande i fråga om lärarkårens goda rekrytering, särskilt i vad rör vissa ämnesgrupper, och med rätta har den i kårens missgynnade ekonomiska ställning sett främsta skälet till detta beklagliga förhållande. Den studerande ungdomen har numera i långt högre grad än förr blicken öppen för de olika levnadsbanornas ekonomiska utsikter, och den idealitet, stundom gående ända till lättsinne, som drev till studier utan all tanke på det kommande levebrödet, står nu mera icke längre i så hög kurs. Skola läroverken vara i stånd att draga till sig fullgoda krafter i tillräcklig omfattning, måste de också erbjuda tillfredställande ekonomiska villkor. Men även i fråga om dem, som redan inträtt på lärarbanan, medför ett tillbakasettande av kåren i ekonomiskt hänseende stora faror för undervisningen och uppfostran. Visserligen innesluter lärarverksamheten i sig, vid sidan av det tröttnande och ej så sällan otacksamma arbetet, moment av oskattbart värde för undervisaren och uppfostraren. Redan anblicken av de generationer av ungdom, som är efter år i förnyad gestalt befolka lärosalarna och som dock städse inom sig räkna flera eller färre i fråga om begåvning och karaktärsanlag utmärkta, måste verka uppfriskande och skänka arbetsglädje. Och tanken på att under sin vård och ledning hava ungdomen, som i framtiden på skilda banor skall upptaga arbete för samhällets bestånd och välfärd, frammanar ovillkorligen hos läraren, om han är rätt lämpad för sitt kall, medvetande om allvaret och högheten i hans gärning. Men läraren är icke mer

än människa. Umbäranden och ekonomiska bekymmer, parade med medvetandet om att hans kall är missgynnat, måste förr eller senare försvaga arbetsglädjen och alstra missmod. Och ingen makt, inga påbud om objektivitet i undervisningen, inga föreskrifter rörande uppfostran kunna hindra att detta, även mot lärarens allvarliga strävan, inverkar menligt på hans gärning.

På grund av vad ovan anförts, få vi i underdanighet hemställa:

att vid en provisorisk lönereglering för de tjänstemän, som uppbära avlöning efter den s. k. statskontorstypen, det förhållandet, att läroverkslärarna i och med nästa års början inträda på ny lönestat, icke må utgöra något hinder för dem att komma i åtnjutande av de löneförbättringar, en sådan reglering kan medföra för tjänstemän av liknande art och grad.»

I fråga om vilka särskilda grupper av befattningshavare böra inbegripas i den förevarande tillfälliga löneregleringen och vilka personalgrupper icke lämpligen böra därvid komma i betraktande anför löneregeringskommittén i sitt betänkande den 20 november 1918 för egen del följande:

Lönereregleringskommittén.

Betänkandet
20/11 1918.

»Till en början anser sig kommittén kunna utgå därifrån, att förevarande förslag endast bör avse befattningshavare *å ordinarie stat*. Kommittén förutsätter härvid, att i annan ordning kommer under bedömande, huruvida och i vilken omfattning den nu å bane varande löneregleringen för dylik personal må böra föranleda löneförbättring även för extra befattningshavare, vilkas avlöning utgår från anslag å ordinarie eller extra stat.

Å vissa för ämbetsverk eller andra inrättningar gällande ordinarie stater äro uppförda befattningshavare, vilkas avlöning utgår *i form av arvode*. Ehuru sådana befattningshavare i allmänhet torde få anses innehåva en mindre fast anställning än övriga, om vilka här är fråga, har kommittén dock ansett även dessa arvodestagare i regel böra bliva delaktiga av den tillfälliga löneregleringen. På sätt av det följande närmare framgår, har emellertid kommittén därvid gjort undantag för vissa direktionssledamöter, fullmäktige m. fl., vilka kunna anses i förhållande till annan personal, varom nu är fråga, intaga en särställning.

Likaledes har kommittén funnit sig icke böra föreslå någon löneförbättring för sådana på *indragningsstat* uppförda befattningshavare, som icke hava någon tjänstgöringsskyldighet sig ålagd.

Vad angår statsdepartementen, de centrala ämbetsverken och hovrätterna, torde det till kommittén lämnade uppdraget få anses innebära, att — med undantag för *dels* personalen vid de centrala ämbetsverk, för vilka tillfällig lönereglering genomfördes vid 1918 års lagtima riksdag, d. v. s. styrelserna för flertalet av de affärsdrivande verken, *dels* ock vid andra verk anställda vaktmästare och med dem jämförliga be-

fattningshavare — all hithörande personal bör, där ej alldeles särskilda förhållanden föreligga, inbegripas i den förevarande utredningen. Kommittén anser sålunda, att även *kommerskollegiets* tjänstemän, för vilka, med undantag av sådana vid avdelningen för näringsstatistik, sedan åtskilliga år provisorisk lönereglering är gällande, liksom ock befattningshavare vid *statistiska centralbyrån*, för vilket ämbetsverk ny lönereglering efter den s. k. statskontorstypen träder i kraft med 1919 års ingång, böra bli delaktiga av den ifrågasatta löneförbättringen. Då vidare den tillfälliga lönereglering, som år 1918 beslutades för tullverket, icke avsåg *generaltullstyrelsens* personal och den samtidigt genomförda löneregleringen för skogsstaten allenast i viss mån berörde befattningshavare vid *domänstyrelsen*, har kommittén ansett sitt förslag böra omfatta även tjänstemän vid nämnda båda styrelser. Det bör härvid erinras, att frågan om ny lönereglering för tjänstinnehavare inom generaltullstyrelsen undantagits från det uppdrag, som, på sätt av chefen för finansdepartementet omförmälts i hans förut återgivna anförande, den 1 juli 1918 lämnades åt 1914 års tullkommission.

Enligt departementschefens berörda uttalande bör utredning åstadkommas, huruvida icke någon löneförbättring bör tillerkännas ej blott de centrala ämbetsverkens chefer utan även andra befattningshavare, vilkas avlöningsförmåner äro fastställda till samma eller högre belopp än dem som utgå å nämnda chefsbefattningar. Sådana befattningshavare äro *statsråd, justitieråd, regeringsråd, landshövdingar m. fl.*, och kommer löneregleringskommittén att i det följande närmare yttra sig rörande den löneförbättring, som synes böra för dem ifrågakomma. Då emellertid löneregleringskommitténs uppdrag endast avser befattningshavare vid den civila statsförvaltningen, tillhör det givetvis icke kommittén att avgiva något förslag angående löneförbättring till de högsta beställningshavarna inom militärväsendet, generalspersoner och flaggmän, liksom det ej heller torde ankomma på kommittén att föreslå några avlöningstillägg för, bland andra, kommunikationsverkens chefer, vilkas avlöningar icke undergått någon ändring vid de år 1918 för dessa verk åvägabragta löneregleringarna.

Av befattningshavare utom statsdepartementens, de centrala ämbetsverkens och hovrätternas krets, vilka icke torde kunna här lämnas å sido, har chefen för finansdepartementet särskilt fäst uppmärksamheten vid universitetsprofessorer och en del tjänstemän hos länsstyrelserna. Kommittén har funnit sig böra, med vissa särskilt omförmälda undantag, föreslå löneförbättring för samtliga befattningshavare vid såväl *universitetet* och jämförliga läroanstalter som ock vid *länsstyrelserna*.

I enlighet med departementschefens uttalande föreslår kommittén jämväl tillfällig lönereglering för *kvinnliga biträden* icke blott vid den centrala förvaltningen utan även vid de lokala institutioner, där dylika befattningshavare finnas anställda. Förslag till definitiv lönereglering för dessa kvinnliga biträden har emellertid, såsom nedan vidare omnämnes (jfr sid. 52 och 62) av kommittén framlagts i utlåtande den 11 november 1918, och så snart en dylik lönereglering av mera definitiv natur kan för ifrågavarande befattningshavare träda i kraft, bör den tillfälliga löneförbättringen bortfalla.

Även för vissa andra grupper av befattningshavare, som avses i förevarande betänkande, torde en definitiv lönereglering vara att under den närmaste tiden motse. Kommittén anser sig kunna förutsätta, att åtminstone beträffande flertalet dylika grupper den definitiva löneregleringen kommer att så anordnas, att vid dess ikraftträdande de tillfälliga avlöningstilläggen kunna upphöra att utgå.

Såsom av departementschefen framhållits i hans ovan återgivna yttrande, torde anledning icke föreligga att låta den tillfälliga löneförbättring, varom nu är fråga, omfatta vissa grupper av befattningshavare, som under de senaste åren fått sina stater ny- eller omreglerade efter andra grunder än dem, som följts vid de äldre staternas fastställande.

Till de personalgrupper, som av denna anledning icke torde böra nu föreslås till erhållande av löneförbättring, synes i första rummet vara att hänföra den talrika lärarpersonal, för vilken en ingripande lönereglering genomfördes vid 1918 års riksdag, således lärarna vid *de allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet, folkskoleseminarierna, vissa tekniska läroanstalter och skeppsgosseskolorna*.

Vidare bör personalen vid *rikets hospital och asyler*, vars avlöningsförhållanden likaledes omlagts genom beslut vid 1918 års riksdag, i regel icke nu ifrågakomma till erhållande av löneförbättring; undantag i detta hänseende göres allenast för vid nämnda inrättningar anställda kassörskor, bokhållare av andra graden och skrivbiträden, vilkas kontanta avlöning bestämts efter förebild av de för kvinnliga biträden inom de två högre normalgraderna fastställda avlöningarna.

Ej heller har kommittén funnit sig böra nu föreslå någon löneförbättring för *fögderiförvaltningarnas* personal, vars avlöningsförhållanden, i samband med en ingripande omorganisation, ordnades enligt nya grunder så sent som vid 1917 års riksdag.

Vad beträffar den vid *bankinspektionen* anställda personalen, vars avlöning utgår direkt av bidrag till bankinspektionen, må erinras därom, att genom Kungl. Maj:ts beslut den 13 november 1917 (se sjunde huvud-

titeln år 1918, punkten 15) en väsentlig förbättring i denna personals löneförmåner kommit till stånd. Något ytterligare avlöningstillägg torde sålunda i nu förevarande sammanhang icke böra ifrågakomma.

Från kommitténs nu förevarande förslag torde vidare åtskilliga grupper av befattningshavare böra undantagas av den anledningen, att tillfällig lönereglering av ungefär enahanda art, som detta förslag innebär, redan är gällande för ifrågavarande personalgrupper.

Sålunda äro på extra stat för år 1919 under *femte huvudtiteln* uppförda särskilda anslag till tillfällig löneförbättring åt *dels* personalen vid nautisk-meteorologiska byrån, *dels ock* lärarpersonal vid sjökrigsskolan och navigationsskolorna.

Till provisorisk förbättring av vissa provinsialläkares avlöningsförmåner äro under *sjätte huvudtiteln* medel likaledes uppförda på extra stat för år 1919. På grund av särskilt uppdrag kommer emellertid kommittén att i annat sammanhang yttra sig om provinsialläkarnas löneförmåner.

Under *sjunde huvudtiteln* är på extra stat för år 1919 anslag uppfört till provisorisk lönereglering för bergmästarna.

På liknande sätt har tillfällig löneförbättring beretts ett flertal grupper av befattningshavare, vilka åtnjuta avlöning från anslag under *åttonde huvudtiteln*; på extra stat för år 1919 äro medel uppförda *dels* till tillfällig löneförbättring åt tjänstemän vid de ecklesiastika konsistorierna, *dels* till tillfällig löneförbättring åt gymnastikläraren och biträdande gymnastikläraren vid Uppsala universitet, *dels* till tillfällig löneförbättring åt folkskolinspektörer, *dels* till tillfällig löneförbättring åt rektorer och lärare vid blindundervisningsanstalter, *dels* till provisorisk lönereglering vid tekniska skolan i Stockholm, *dels* till tillfällig löneförbättring vid tekniska skolan i Eskilstuna, *dels ock* till tillfällig avlöningsförbättring vid gymnastiska centralinstitutet m. m.

Vidare förekommer under *nionde huvudtiteln* på extra stat för år 1919 ett anslag till tillfälligt lönetillägg åt skogsrättare.

Samtliga nämnda personalgrupper har kommittén, på sätt redan är antytt, funnit sig böra nu lämna å sido. Därest för någon eller några av dessa grupper ytterligare löneförbättring, utöver vad som redan beviljats, skulle anses önskvärd, torde frågan därom böra i annan ordning komma under omprövning.

Vad angår *fångvårdsstaten* — jämte uppfostringsanstalten å Bona — samt befattningshavare vid *lots- och fyrinrättningarna*, torde den löneförbättring, som för denna personal till äventyrs kan finnas erforder-

lig, böra avvägbringas efter särskild prövning, vadan något förslag beträffande nämnda personal nu icke av kommittén framlägges.

Ännu en personalgrupp, som synts kommittén, ehuru av väsentligen annan anledning än de förut nämnda, icke böra komma i betraktande vid nu förevarande tillfälliga lönereglering, är befattningshavarna vid *beskickningar och konsulat*. En huvudsaklig del av denna personals avlöningsförmåner utgöres av ortstillägg, som motiverats av de förhållanden, under vilka vederbörande har att å främmande ort fullgöra sin verksamhet. På grund härav och då de särskilda omständigheter, till vilka hänsyn här bör tagas, undandraga sig kommitténs bedömande, har kommittén, som nämnt, ansett sig icke böra framlägga något förslag rörande tillfällig förbättring av denna personals avlöningsförmåner.»

I detta sammanhang torde även böra nämnas, att löneregleringskommittén i sitt betänkande den 20 november 1918, under annan avdelning än den nu närmast ifrågavarande, beträffande vissa *särskilda* befattningar, som egentligen tillhöra i kommitténs förslag avsedda grupper, dock av olika skäl ifrågasatt deras uteslutande från delaktighet i förevarande lönereglering.

Sålunda har kommittén erinrat, att å marinförvaltningens stat, artilleriavdelningen, funnes uppförda två civila befattningshavare, nämligen en kemist och en andre kemist. Enär dessa befattningshavare blivit delaktiga i den tillfälliga löneförbättring, som genom beslut vid 1918 års riksdag medgivits för viss personal vid marinen (skrivelse nr 355), borde de givetvis ej nu komma i betraktande.

Beträffande patent- och registreringsverket, vars avlöningsförhållanden äro ordnade i nära anslutning till statskontorstypen, har kommittén fäst sin uppmärksamhet därvid, att en av de å ämbetsverkets stat uppförda första-gradstjänsterna, nämligen befattningen såsom föreståndare för granskning av varumärken, för närvarande innehaves av kvinna. Kommittén, som funnit det principiella spørsmålet, huruvida och under vilka förutsättningar befattningar av ifrågavarande slag skulle kunna överlämnas åt kvinnliga innehavare och huru i dylika fall avlöningsförhållandena skulle ordnas, böra komma under särskild prövning, har ansett sig böra i förevarande sammanhang hemställa, att tillfällig löneförbättring å befattningen såsom föreståndare för granskning av varumärken icke må utgå, därest befattningen innehaves av kvinna.

Vidare har kommittén erinrat, att avlöningarna vid vissa befattningar vid universiteten, nämligen e. o. professuren i praktisk teologi i Uppsala ävensom ritmästarbefattningarna darsammastädes och i Lund,

disponerades för andra ändamål, och har kommittén fördenskull ansett någon löneförbättring för dessa befattningar icke nu böra ifrågakomma.

För professor Skytteanus i Uppsala, vars avlöningsförmåner till väsentlig del utgå från enskild donation, har kommittén, enär denne befattningshavares inkomster å tjänsten torde väsentligt överstiga beloppet av den professor i allmänhet tillkommande avlöningen, ansett sig icke böra i förevarande sammanhang föreslå något avlöningstillägg.

Ej heller har kommittén funnit sig böra ifrågasätta någon löneförbättring för den genom beslut vid 1918 års riksdag inrättade befattningen såsom biträde åt fogden vid Uppsala universitet.

Då vidare nämnda universitets skogvaktare fått sina löneförmåner reglerade genom beslut vid 1918 års riksdag, har kommittén ansett sig nu icke böra för dem föreslå någon ytterligare löneförbättring.

Beträffande tre vid universitetet i Lund anställda uppapperskor — en vid anatomisk-histologiska institutionen, en vid musikkapellet och en vid inrättningen för gymnastik och fäktkonst — har kommittén erinrat, hurusom kommittén i betänkande delen LI, angående reglering av löneförhållanden m. m. för vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare, anført, att dessa uppapperskor och vissa andra befattningshavare icke syntes falla inom ramen för den undersökning, kommittén anbefallts att i då förevarande sammanhang verkställa. Ehuru väl det syntes sannolikt, att jämväl beträffande en eller annan av de befattningshavare, som sålunda lämnats å sido, skäl till avlöningsförhöjning kunde föreligga, hade kommittén ansett sig icke hava att härom då framlägga några förslag, utan syntes det få ankomma på vederbörande myndigheter att därutinnan göra de framställningar, till vilka fog kunde förefinnas. — I anslutning till detta uttalande, som icke, såvitt kommittén hade sig bekant, föranlett någon erinran, hade kommittén ansett sig icke böra i förevarande sammanhang avgiva förslag rörande tillfällig löneförbättring för de tre ovan nämnda uppapperskorna.

Vad vidare angår den under räntekammaren vid universitetet i Lund hörande byggnadskonstruktören, som åtnjuter ett arvode å 600 kronor, har kommittén funnit denna befattning icke vara av den art, att löneförbättring för densamma bör nu ifrågakomma.

Vid karolinska institutet förekommer en under namn av Oscar Ek-mans professur inrättad professur i ortopedi, för vilken avlöningen utgår av donationsmedel. Då dessa medel syntes lämna tillgång att bereda professurens innehavare erforderlig löneförbättring, har kommittén ansett sådan ej böra bestridas av statsmedel.

Med framhållande, att för sekreteraren, bibliotekarien, biblioteks-

amanuensen och kamreraren vid tekniska högskolan arvodesförhöjning nyligen beviljats, till en del medelst anslag å extra stat, har kommittén anfört, att det vid sådant förhållande icke syntes ankomma på kommittén att i detta avseende nu framlägga något förslag.

Vidare har kommittén funnit sig icke böra i förevarande sammanhang föreslå någon arvodesförhöjning för lantbruks- och fiskeristipendiaterna.

I fråga om den till lantmäteristaten i orterna hörande personalen har kommittén erinrat därom, att genom beslut av 1918 års riksdag medel ställts till förfogande för reglering av arvoden åt lantmäteriauskultanter. Vid sådant förhållande funne sig kommittén icke böra framställa något förslag rörande dylika befattningshavares löneförmåner.

Slutligen har kommittén i förevarande avseende anfört, att då de å domänstyrelsens stat upptagna avlöningarna till tre jägmästare givetvis borde avpassas efter de avlöningar, som gällde för jägmästare vid skogsstaten i övrigt, någon jämkning i nämnda tre befattningshavares avlöning nu icke syntes böra föreslås.

Samtliga befattningar, vilkas innehavare enligt löneregleringskommitténs uti ifrågavarande betänkande framställda förslag skulle komma i åtnjutande av tillfällig löneförbättring, finnas upptagna i en vid betänkandet fogad tabellbilaga.

Vid löneregleringskommitténs ifrågavarande betänkande finnes ock fogad en av herr A. Nilsson i Kabbarp avgiven reservation, som huvudsakligen hänför sig till förevarande avdelning av betänkandet. Reservanten anför följande:

Reservation.

»Då läroverkslärarnas löner omreglerades vid 1918 års lagtima riksdag, utgjorde dessa lärare en av de tjänstemannakårer, som senare än de flesta andra fingo sina löner bestämda enligt de efter år 1907 tillämpade löneregleringsprinciperna. Därvid sattes adjunkterna i löneavseende något över första gradens tjänstemän och lektorerna likställdes i fråga om avlöningsbeloppen med andra gradens tjänstemän i de centrala ämbetsverken. De manliga adjunkternas avlöning sattes till lägst 4,300 kronor och högst 5,800, lektorernas till lägst 5,800 och högst 6,800 kronor.

Härigenom gottgjordes en förut rådande dubbel orätt, i det att lärarna dels blevo delaktiga av den sedan 1907 pågående allmänna löneregleringen och dels placerades i en relation till andra tjänstemannakårer, som bättre motsvarar lärarkallets betydelse och den därför erforderliga långa utbildningen.

Om billigheten av denna förbättring i deras ställning voro lärar-

lönenämnden och löneregleringskommittén ense. Och av den kungl. propositionen och riksdagens beslut framgår det, att statsmakterna intogo samma ståndpunkt.

Under sådana förhållanden kan jag ej finna det försvarligt att genom lärarnas utestängande från den nu ifrågasatta provisoriska löneförbättringen återföra förhållandena till det förutvarande ogynnsamma läget. Det har erkänts, att lektorn är väl så mycket värd som tjänstemannen i andra normalgraden och likaledes att adjunkten är väl så mycket värd som tjänstemannen i första graden. Nu skulle dessa lärare åter bli tillbakasatta och avlönas sämre än de tjänstemän, med vilka de blivit på det sättet jämförda. Visserligen är det sant, att lektors- och adjunktstjänsterna vid 1918 års lagtima riksdag nyreglerades efter andra grunder än dem, som följts vid de äldre staternas fastställande. Men detsamma kan sägas om åtskilliga andra tjänster — t. ex. expeditionssekreterare och vissa tjänstemän i statistiska centralbyrån, kartverken, kontrollstyrelsen och fiskeriadministrationen, statskonsulenter o. s. v. — och dock hava dessa medtagits i kommitténs förslag. Och än en gång må jag betona, att de nya grunder, efter vilka läroverkslärarna nyss fingo sina avlöningsförhållanden reglerade, voro de gamla från år 1907. Och ej heller kan väl den omständigheten, att läroverkslärarna fått vänta längre än t. ex. universitetslärarna på en lönereglering enligt 1907 års principer, motivera, att de senare upptagas men de förra kvarlätas.

Också lär det inom lärarkåren ha ansetts såsom den betydelsefullaste fördelen av den nya löneregleringen, att lärarnas löner blivit ställda i rättvist förhållande till andra tjänstemäns, och man har därvid hängivit sig åt den trygga förhoppningen, att en höjning av de senares löneförmåner skulle såsom en ofrånkomlig konsekvens medföra en motsvarande förbättring i deras egna. Följaktligen kan man taga för givet, att ett upphävande av nämnda fördel skulle framkalla allmän besvikelse inom lärarkåren.

Vad slutligen beträffar dessa lärares behov av den nu ifrågasatta löneförbättringen, råder därom ingen ovisshet. Det har tidigare framhållits, att dessa tjänstemän vanligen äro djupt skuldsatta. Under de senare svåra åren torde skuldsättningen ytterligare ha ökats. Och den avlöningsförbättring, som de — fränsett krigstidstillägg men med inräknande av den tillfälliga löneförbättringen under 1918 — erhålla genom den från och med år 1919 inträdande nya löneregleringen, räcker näppeligen att i önskvärd utsträckning avhjälpa detta missförhållande. Den löneförbättringen uppgår nämligen för det stora flertalet adjunkter till 600 kronor, för lektorer i högsta lönegraden till 400 kronor och för

adjunkter i högsta lönegraden till endast 200 kr. Och för vissa övningslärare ställa sig förhållandena ännu ofördelaktigare, i det att rent av förlust uppstår för dem genom den nya löneregleringen.

På grund härav finner jag det påkallat och rättvist att låta läroverkslärarna i likhet med andra statens befattningshavare, till vilka lärarna av löneregleringskommittén och statsmakterna blivit i avlöningshänseende ställda i viss relation, och i konsekvens därmed givetvis även lärarna vid seminarierna komma i åtnjutande av ifrågavarande provisoriska löneförbättring.»

Slutligen har reservanten gjort hemställan om den sålunda ifrågasatta löneförbättringens belopp.

I sitt nyssberörda betänkande anförde löneregleringskommittén, såsom av det förut sagda framgår, att, vad anginge fångvårdsstaten — jämte uppfostringsanstalten å Bona — samt befattningshavare vid lots- och fyrinrättningarna, den löneförbättring, som för denna personal till äventyrs kunde befinnas erforderlig, syntes böra åvägabringas efter särskild prövning, vadan något förslag beträffande nämnda personal icke av kommittén framlades i betänkandet av den 20 november 1918.

I sina omförmälda utlåtanden av den 15 och 20 februari 1919 har kommittén emellertid avgivit förslag i berörda avseenden.

I fråga om tillfällig lönereglering för *fångvårdsstaten* har kommittén i utlåtande den 15 februari 1919 anført bland annat följande.

*Utlåtanden
15/2 1919.*

Efter framställning till 1910 års riksdag hade nämnda år genomförts en ingripande lönereglering för fångvårdsstatens personal. Såvitt anginge tjänstemän av högre grad, hade denna lönereglering sedan dess bibehållits i huvudsak orubbad. En del smärre jämkningar i dessa befattningshavares löneförhållanden hade dock under tiden efter år 1910 kommit till stånd, särskilt genom beslut vid 1918 års lagtima riksdag, då vissa assistenter hade uppflyttats i högre lönegrad samt gynnsammare regler fastställts rörande ålderstillägg till vissa vid fångvårdsanstalterna anställda pastorer och lärare.

Vad åter beträffade tjänstemän av lägre grad (bevakningspersonal), ställde sig förhållandena i viss mån annorlunda, i det att för denna personal en ny lönereglering åvägabragts enligt beslut vid 1914 års förra riksdag och därigenom en ej oväsentlig förbättring kommit till stånd i de för berörda befattningshavare år 1910 bestämda löneförmånerna.

Härefter åberopar kommittén förberörda av svenska fångvårds-sällskapet gjorda framställning och uttalar, att kommittén, i vissa avse-

enden i anslutning till nämnda framställning, funne sig böra hemställa, att, i avvaktan på förestående definitiv lönereglering för fångvårdsstatens personal, provisoriskt avlöningstillägg måtte beredas fångvårdsstatens tjänstemän i allmänhet av såväl högre som lägre grad.

Beträffande de å ordinarie stat uppförda predikantarvodena — anför kommittén emellertid — hade chefen för justitiedepartementet i anförande till statsrådsprotokollet den 9 januari 1919 (andra huvudtiteln, punkten 31), uttalat sig för att de med dessa arvoden avlönade predikanterna — liksom ock de predikanter, vilkas avlöning utginge från förslagsanslaget till fångars vård och underhåll — måtte efter 1919 års utgång, på grund av ökat arbete under nämnda år, komma i åtnjutande av vissa tilläggsarvoden. Då fråga sålunda föreläge om beredande i annan ordning av förbättrade avlöningsförmåner för predikanterna, hade kommittén ansett sig icke böra i denna punkt avgiva något yttrande.

Slutligen erinrar kommittén, att å övergångsstat funnes uppförd — förutom en predikant, beträffande vilken kommittén hänvisade till sitt nyss återgivna yttrande — en bevakningsbefälhavare. Även till denne befattningshavare ansåge kommittén tillfälligt avlöningstillägg böra utgå.

I fråga härefter om *statens uppfostringsanstalt å Bona* har löneregleringskommittén i utlåtande den 15 februari 1919 bland annat erinrat, hurusom genom beslut vid 1918 års lagtima riksdag godkänts förändrad avlöningsstat för anstalten, att tillämpas från och med år 1919. Enligt denna stat vore flertalet befattningshavare vid anstalten i avlöningshänseende väsentligen likställda med vissa befattningshavare vid fångvårdsinrättningarna. Med hänvisning till sitt förslag till tillfällig lönereglering för fångvårdsstaten, förklarade sig kommittén anse löneförbättring böra enligt enahanda regler beredas motsvarande personal vid Bonaanstalten.

Utlåtandet
20/2 1919.

I utlåtandet av den 20 februari 1919 angående tillfällig lönereglering för *personal vid lots- och fyrväsendet* — vilket utlåtande kommittén, som förut nämnts, avgav med anledning av remiss den 7 februari 1919 å lotsverkets personalförenings framställning den 31 augusti 1918 och å lotsstyrelsens däröver den 1 oktober 1918 avgivna yttrande — har löneregleringskommittén bland annat erinrat, hurusom enligt beslut vid 1914 års senare riksdag nämnda år genomfördes för lots- och fyrinrättningens personal en ingripande lönereglering, vilken sedan dess bibehållits orubbad. Vidare har kommittén, med hänvisning till sitt uttalande i betänkandet den 20 november 1918, att den löneförbättring, som tilläventyrs kunde befinnas erforderlig för befattningshavare vid lots- och fyrinrättningen, borde åvägbringas efter särskild prövning, förklarat, att

kommittén ansett sig böra i förevarande sammanhang taga berörda spörsmål i närmare övervägande såvitt anginge ej blott den i remisshandlingarna närmast avsedda personalen utan även övrig personal å de särskilda avlöningsstaterna för befälet vid lotsverket, för lotspersonalen, för fyrpersonalen och för personalen å lotsverkets ångfartyg, ävensom å lots- och fyrrinrättningens övergångs- och indragningsstat; och har kommittén föreslagit, att all personal av nämnda slag skulle bliva delaktig av den tillfälliga löneförbättringen, dock att beträffande personal å övergångs- och indragningsstat syntes böra bliva på Kungl. Maj:ts prövning beroende, huruvida och till vilket belopp dylik personal, som fortfarande vore tjänstgöringsskyldig, finge komma i åtnjutande av tillfällig löneförbättring.

Jämväl vid löneregleringskommitténs nu omförmälda utlåtanden av den 15 och 20 februari 1919 finnas som bilagor fogade tabeller, upptagande de tjänster — med undantag av nyssberörda tjänster å övergångs- och indragningsstat vid lots- och fyrväsendet — vilka avses i de förslag, som uti ifrågavarande utlåtanden framställts.

Såsom jag förut nämnt har med anledning av löneregleringskommitténs betänkande den 20 november 1918 inkommit åtskilliga framställningar, av vilka flertalet avser läroverkslärarnas och andra med dem jämförliga lärares förhållande till den ifrågasatta tillfälliga löneregleringen. Av ifrågavarande framställningar torde vissa lämpligen i detta sammanhang böra återgivas.

Sålunda anför läroverksöverstyrelsen i sin skrivelse den 31 december 1918, efter att hava erinrat om vissa delar av mitt förut återgivna yttrande till statsrådsprotokollet den 16 september 1918, löneregleringskommitténs nyssnämnda betänkande och den vid betänkandet fogade reservationen, vidare följande:

*Läroverks-
översty-
relsen.*

»Därest löneregleringskommittén jämväl till läroverkslärarna utsträckt den utredning, som blivit densamma anbefalld, torde det i själva verket hava visat sig att den uppfattning, som i nyss anförda särskilda yttrande — nämligen reservationen vid kommitténs betänkande — göres gällande, bättre överensstämmer med riksdagens avsikter än den summariska behandling, som i förevarande fall kommit lärarna till del. Sålunda heter det i riksdagens skrivelse med anledning av löne- och pensionsregleringen för ifrågavarande lärarpersonal (sid. 11): 'Den allmänna utgångspunkten i fråga om avlöningsbeloppens beräkning, som Eders Kungl. Maj:ts förslag intager, är den, att beträffande de statsanställda befattningshavare, om vilka nu är fråga, avlöningsbelopp föreslås, som äro ställda i

visst förhållande till vad för närvarande i ordinarie avlöningar utgår till statstjänstemän i allmänhet, varvid förutsättes, att de förra ävenledes må komma i åtnjutande av den ytterligare löneförbättring, vilken i form av krigstidstillägg eller krigstidshjälp eventuellt kan komma statens tjänstinnehavare till del, samt att beträffande de kommunalt anställda befattningshavarna hänsyn tagits till å ena sidan, att krigstidstillägg eller krigstidshjälp ej utgår till dem, å andra sidan att en väsentlig och allmän höjning av deras nuvarande avlöningar synes erforderlig. — Jämval riksdagen finner den nu angivna allmänna utgångspunkten vara den riktiga, enär genom densamma möjlighet vinnes för ett rättvist tillgodoseende av de olika lärarkarar, om vilka här är fråga.

Liksom 1918 ars riksdag sålunda ställt läroverkslärarnas avlöning i bestämd relation till andra med dem jämförliga statstjänstemäns davarande löner samt uttalat sin avsikt att på det sätt, som då närmast var i fråga, bevara denna relation, hade jämval föreliggande förslag bort taga nödig hänsyn till det sålunda fastslagna sambandet mellan läroverkslärarna och de övriga statstjänstemännen. Om kommittén i sitt tidigare avgivna löneregleringsförslag funnit lärarlönenämndens jämförelse mellan läroverkslärarna och andra angivna statstjänstemän i viss mån haltande, sa beror detta närmast därpå, att de förra på grund av bestämda omständigheter synts kommittén böra ställas på ett högre plan än tjänstemännen av här ifrågakommande normalgrader. Da sålunda, för att här anfora läroverkslektorerna såsom exempel, kommittén för dessas vidkommande förordade en avlöning, som med 400 kronor överstiger vad — frånräknat ortstillägg — för närvarande utgår till en andrageradstjänsteman, sa innebär detta ingalunda, att med hänsyn till tidsomständigheterna en högre löneskala än den dittills gällande i sagda fall tillämpas, utan förslaget grundar sig, enligt vad i motiveringen meddelas, på det förhållandet, att löneregleringskommittén i likhet med lärarlönenämnden hyser den uppfattningen, att lektorerna böra ställas framom andrageradstjänstemännen, 'särskilt med hänsyn till den långa utbildningstid, som förvärvande av lektorskompetens visat sig kräva'. Vad sålunda 1918 ars lönereglering skänkt lärarna, är i korthet sagt en rättvist anvisad plats i det för statstjänstemännen da tillämpade lönesystemet — systemet av år 1907 — och det ligger i sakens natur, att samma plats likafullt tillkommer dem, därest, såsom nu ifrågasatts, detta allmänna lönesystem undergår en efter tidsförhållandena i viss mån avpassad förändring.

Av det anförda framgår, att omregleringen av läroverkslärarnas löner icke skett efter andra grunder än dem, som följts vid de äldre staternas fastställande, samt att uteslutandet av lärarna från delaktighet i den tillfälliga löneförbättringen följaktligen saknar allt berättigande. Belysande för åtgärdens halt är för övrigt den omständigheten, att en hel rad av tjänstemannagrupper, vilken liksom läroverkslärarna fått sina löner omreglerade år 1918, nu inbegripes i den tillfälliga löneförbättringen, ehuru vissa bland dem, t. ex. fiskeriintendenterna, tidigare uttryckligen satts i paritet med lektorerna. Än skarpare framträder denna brist på likformighet, då man av betänkandet finner, att läroverkslärarna i lönehänsende ställas efter grupper av tidigare reglerade statstjänstemän, vilka icke blott icke framför dem äga något förträde, utan tvärtom i visst hänseende stå bestämt efter dem. Sålunda komme enligt föreliggande förslag lektorerna att i fråga om avlöning ställas långt efter t. ex. arkivarierna i riksarkivet, antikvarierna i vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien, förste bibliotekarierna vid kungl. biblio-

teket, meteorologerna vid meteorologiska centralanstalten, tjänstemännen vid Sveriges geologiska undersökning, samtliga föreslagna till en avlöning av 6,800 kronor, varav 500 kronor ortstillägg, samt förste bibliotekarierna vid universitetsbiblioteken, ehuru, såsom tidigare med fullt fog framhållits, en väsentligt lägre kompetens — filosofie licentiatexamen — än den för lektorerna föreskrivna är för vissa av dessa grupper fastställd.

Tydligt är för övrigt, att ett dylikt tillbakasettande av nu ifrågakvarande tjänstemannaklass ej endast innebär en brist på rättvisa, utan jämväl komme att medföra en fara för hela den gren av den allmänna undervisningen, varom här närmast är fråga. Och att detsamma likaledes gäller seminarieundervisningen, kommer tvivelsutan att av vederbörande myndighet framhållas.

Vid upprepade tillfällen har överstyrelsen nödgats betona, att undanskjutandet av lärarnas berättigade krav på en efter deras levnadsställning avpassad gottgörelse för arbetet med nödvändighet måste medföra betänkliga följder för undervisningen, icke minst på grund av den alltför snabbt växande svårigheten att på tillfredsställande sätt rekrytera de för densamma nödiga lärarkrafterna. För den myndighet, som steg för steg varit i tillfälle att följa utvecklingen på detta område, är det uppenbart, att, därest icke åtgärder vidtagas för att hålla lärarnas ekonomiska ställning fullt i nivå med andra tjänstemäns, lärarbristen i en näraliggande tid i fråga om vissa grupper av lärartjänster torde bli oöverkomlig. Redan nu är sagda brist synnerligen betänklig för urvalet och gör sig särskilt starkt gällande i fråga om lärarposter å läroverkens överstadium, men den kan likaledes befaras i fråga om beställningar å realskolestadiet inom ämnesgrupper, vilka förskaffa sin företrädare möjlighet att å andra banor vinna ett levebröd, som är mindre knappt tilltaget än det, som lärarbanan har att bjuda.

Grundad förhoppning fanns, att 1918 års lönerreglering såväl härutinnan som uti andra här icke uttryckligen omnämnda avseenden skulle verka höjande och starkande på den allmänna undervisningen, dels genom den avsevärda ökningen av begynnelseöfverarna, som densamma innebär, dels och icke minst på grund av det löfte om jämställdhet med andra statstjänstemän, som lönerregleringen hittills ansetts innebära. Det må nämligen klart utsägas, att läroverkslärarna under trycket av de ihållande strävandena för en förbättrad ställning och de kännbara umbäranden, deras levnadskall för dem medfört, icke kunnat annat än betrakta sig såsom en tillbakasett tjänstemannaklass, vars provande arbete allt för länge blivit av staten undervärderat. Därför har ock det i lönerregleringen innefattade löftet om bättre tider i samgående med övriga statstjänstemän av dem hälsats såsom en befrielse ur en mindervärdig ställning. Härvid bör avseende icke uteslutande fastas vid den direkta materiella vinsten, vilken för olika lärarkategorier utfallit ganska olika. För lärarkåren i dess helhet och med hänsyn till det arbete den har att utföra måste det särskilt betraktas såsom ett betydelsfullt framsteg, att lärarna vunnit en i förhållande till övriga statens tjänstemän rättvisare ställning inom statens lönesystem, och att detta kan väntas i sin mån bidra till att i det allmänna medvetandet bereda rum för en riktigare uppskattning av lärarnas arbete. Brytes nu åter detta lönesystem sönder, lär det ej kunna undgås, att 1918 års lönerreglering till sina verkningar bliver i väsentliga avseenden förfelad.

Med stöd av vad sålunda i denna för lärarna viktiga fråga anförts får överstyrelsen i underdanighet hemställa, att därest Eders Kungl. Maj:t finner för

gott till 1919 års riksdag ingå med nådig proposition om tillfällig löneförbättring för befattningshavare vid statsdepartementen, de centrala ämbetsverken, hovrätterna och andra grenar av den civila förvaltningen, det tacktes Eders Kungl. Maj:t i överensstämmelse med det särskilda yttrande, som i ärendet avgivits av ledamoten av löneregeringskommittén A. Nilsson i Kabbarp, uti denna tillfälliga löneförbättring inbegripa lärarna vid rikets allmänna läroverk och statens högre lärarinneseminarium.»

Läroverks-
lärarnas
riksförbund
12/2 1919.

Under hänvisning till ett till trycket befordrat »uttalande av Sveriges läroverkslärare med anledning av 1902 års löneregeringskommittés förslag till tillfällig lönegering för befattningshavare vid statsdepartementen, centrala ämbetsverk m. m, från och med år 1919», om vilket uttalande läroverkslärarnas riksförbund enat sig, har förbundets styrelse i dess framställning den 12 februari 1919 hemställt, att Kungl. Maj:t tacktes i den proposition angående tillfällig löneregering fr. o. m. år 1919 för befattningshavare vid statsdepartementen, centrala ämbetsverk m. m., som vore att förvänta under loppet av pågående riksdag, föreslå sådan löneförbättring även för lärarna vid de allmänna läroverken i överensstämmelse med den vid löneregeringskommitténs betänkande den 20 november 1918 fogade reservationen och med läroverksöverstyrelsens framställning i ärendet.

Uti berörda uttalande av läroverkslärarna erinras till en början om kommitténs och reservantens ställning till frågan om tillfällig löneregering för nämnda lärare, varpå följande anföres:

»Huru ofrånkomligt riktig reservantens ståndpunkt är och vilken uppenbar inkonsekvens och orättvisa mot lärarna kommitténs majoritet gjort sig skyldig till, framgår omedelbart vid en blick i samma löneregeringskommittés betänkande LV och den på detsamma grundade kungl. propositionen nr 260 till 1918 års riksdag rörande lärarnas löne- och pensionsreglering. Så heter det i sistnämnda betänkande sid. 2:

Det har ej synts kommittén möjligt att vid de löneregeringar, som måste under nu rådande förhållanden äga rum, taga hänsyn till penningvärdets nuvarande ställning eller till förhandenvarande exceptionella läge, än mindre att anpassa avlöningar efter förhållanden, vilka kunna antagas i en framtid inträffa men vilka för närvarande undandraga sig varje bedömande. Den sakraste utgångspunkten i fråga om de statstjänare, vilkas lönefrågor i detta ärende äro föremål för kommitténs prövning, anser kommittén fördenskull vara den att ställa de avlöning-förmåner, som må bära förordas, i viss relation till de avlöningar, som nu enligt stat äro fastställda för andra statens befattningshavare av olika kategorier.

Att kommittén därefter, när det gällt att i enlighet med denna grundsats sätta lärarnas löner i angiven relation, haft just sådana befattningshavare i sikte, som fått sina löner reglerade 1907 eller i varje fall efter 1907 års norm, framgår

till full evidens såväl av kommitténs hela argumentering som särskilt av de ord, med vilka den beledsagar fastställandet av lönesatserna för olika lärarkategorier. Sa he er det i fråga om läroverksadjunkterna sid. 54:

Beträffande ater ett jämförelse i allmänhet av läroverksadjunkterna med vissa befattningshavare i de centrala verken, närmast med första gradens tjänstemän, skulle en dylik åtgärd kunna synas äga visst fog för sig. Tager man emellertid i betraktande den olika utbildning, de olikartade arbetsuppgifter och de skiljaktiga befördringsmöjligheter, vilka äro kännetecknande för bemälda kategorier befattningshavare, anser kommittén en dylik jämförelse ej innebära den rättvisa man i detta fall vill söka ernå.

Och rörande lektorerna heter det sid. 57:

Även jämförelsen mellan lektorer och andra gradens tjänstemän måste kommittén beteckna såsom mindre lycklig; nämnden har också på anförda skäl kommit till den uppfattningen, att lektorer rätteligen borde åtnjuta något högre avlöning än den, som är bestämd för tjänstemän av andra graden. Med utgångspunkt från denna nämndens uppfattning, vilken kommittén även delar, och särskilt med hänsyn till den långa utbildningstid, som förvärvande av lektorskompetens visat sig kräva, har kommittén förordat för lektorer en avlöning, som med 400 kronor överstiger vad — frånräknat ortstillägg — för närvarande utgår till en andra gradens tjänsteman — — —

På ett fullkomligt oomtvistligt sätt har kommittén genom dessa uttalanden, vilka också utan förbehåll godkänns av k. m:t och riksdagen, fastslagit, att de lönesatser, som kommittén i sitt betänkande och därefter k. m:t i sin proposition föreslago och som av riksdagen beslutades för lärarna, tillmätts i relation till de lönebelopp, som genom 1907 års normalisering bestämts för tjänster av respektive första och andra normalgraden. Genom samma uttalanden har också fastslagits, att rättvisan kräver, att ämneslärarna i lönehänseende intaga en ställning något över respektive första och andra normalgradens tjänstemän. Av allt detta följer även med logisk nödvändighet, att kommittén och statsmakterna erkänt, dels att lärarna från år 1907 intill år 1919 i lönehänseende varit i avsevärd grad tillbakasatta i förhållande till nämnda tjänstemän — i första lönegraden var skillnaden före år 1918 resp. 700 kr. och 1400 kr. — dels ock att lärarna för framtiden böra åtnjuta högre lön än dessa. Under sådana förhållanden hade, synes det, den enklaste rättvisa fordrat, att löneregleringskommittén, i överensstämmelse med sin i februari samma år intagna standpunkt, vid avgivandet av sitt förslag till tillfällig löneförbättring hemställt om sådan för läroverkslärarna lika fullt som för tjänstemännen av första och andra normalgraden. Att lärarnas lönereglering är av så sent datum, att den trätt i kraft först med ingången av år 1919, borde desto mindre fatt utgöra ett hinder härför, som de tjänstemän i verken, vilka först vid samma tid, d. v. s. vid ingången av 1919, intrangerats som normalgradstjänstemän, såsom t. ex tjänstemännen i statistiska centralbyrån, av kommittén utan nagra som helst hänsyn till deras sena (med lärarnas samtida) lönereglering föreslagits till erhållande av tillfällig löneförbättring.

Om kommitténs standpunkt skulle godkännas även av statsmakterna, komma lärarna, vilka nyss genom riksdagens beslut äntligen blivit placerade på 1907 års lönenivå, att få stå kvar på denna — krigstidstillägget naturligtvis oeräknat

— medan övriga jämförliga tjänstemän, som redan från början eller i varje fall tidigare än lärarna erhållit förmånen att intaga denna ställning, rycka upp till en lönenivå, som anpassats efter levnadskostnaderna 1914, och ehuru ämneslärarna uttryckligt och offentligt erkänts vara berättigade till åtnjutande av högre lön än de två första normalgradernas tjänstemän, komma de t. o. m. att efter ett genomförande av löneregleringskommitténs förslag åtnjuta respektive 250 kr. och 500 kr. mindre lön än dessa. En adjunkt skulle nämligen framdeles erhålla i lön från 4,300 till 5,800 kr., en förstegradstjänsteman däremot, som icke har ortstillägg, från 4,550 till 6,050 kr. (tillfälligt lönetillägg 850 kr.); en lektor från 5,800 till 6,800 kr., en andrageradstjänsteman ater utan ortstillägg från 6,300 till 7,300 kr. (tillf. lönetillägg 900 kr.). I Stockholm och på andra platser, där i normalgradstjänstemännens avlöning även ingår ortstillägg, skulle skillnaden bli ännu mycket större, nämligen resp. 600 kr. och 1,000 kr. Till adjunkts 4,300 intill 5,800 kr. skulle här svara första normalgradens 4,900 (d. v. s. 4,000 + 900) intill 6,400 kr.; till lektors 5,800 kr. intill 6,800 kr. skulle svara andra normalgradens 6,800 (d. v. s. 5,800 + 1,000) intill 7,800 kr.

Det säger sig självt, att den behandling av lärarekåren, som här ställts i sikte, är ägnad att inom densamma framkalla allmän besvikelse, ja indignation. Lärarna ha fört en lang och synnerligen hård kamp för den rätt, som äntligen genom 1918 års riksdagsbeslut tillerkändes dem. Som den värdefullaste frukten av denna kamp har kåren betraktat just den ställning på löneskalan, som lärarna genom den nya löneregleringen erhållit och som ansågs garantera en automatisk anpassning av deras löneförhållanden efter andra närstående tjänstemannagrupper. Och nu visar det sig vid första tillfälle, då denna frukt skulle njutas, att man icke skyr att söka rycka den ur lärarnas händer och försätta lärarna i en efterhandsställning, som, om alla omständigheter medräknas, i intet avseende skulle bli gynnsammare än den, under vilken de i årtionden lidit.

Emot ett sadant förfaringsätt anser sig kåren, med hänsyn icke blott till sig själv utan även till den viktiga uppgift, som den har att fylla, böra inlägga en öppen och oförbehållsam protest. Och kåren fritar sig från allt ansvar för de menliga följder för vart undervisnings- och uppfostringsväsen, som samma förfaringsätt helt säkert kan förväntas få, såväl i fråga om lärarkårens rekrytering som icke minst genom det för läraregårningen fördärliga missmod, som varje lärare med förnyad styrka måste erfara och framgent hysa i känslan av en styvmoderlig behandling och under trycket av de ekonomiska svårigheter, som en oavbruten underavlöning, en obeveklig dyrtid och vanligen även tyngande studieskulder måste vålla.

På det allra varmaste och i djupt känd tacksamhet vill kåren däremot instämma i den reservation, som riksdagsman A. Nilsson i Kabbarp inlagt emot majoritetens av löneregleringskommittén förslag, och samtidigt vädja till k. m:t och 1919 års riksdag att, med behjärtande av lärarnas klara och rättvisa anspråk och med hänsyn till undervisningens och ungdomens bästa, vidtaga åtgärder och fatta beslut i full överensstämmelse med denna reservation. Den kostnad, dess förverkligande kan komma att förorsaka statsverket, skall helt visst mer än uppvägas av den stora fördel, det skulle medföra för vårt skolväsen, och i varje fall vara väl anbragt i betraktande av den skada, som eljes hotar att drabba detta.

I den framställning om delaktighet för folkskoleseminariernas lärarpersonal av ifrågavarande tillfälliga lönereglering, som av svenska seminarieläraryrkeföreningens styrelses verkställande utskott avgavs den 9 januari 1919 och av skolöverstyrelsen med skrivelse den 13 januari 1919 överlämnades till Kungl. Maj:t, framhåller föreningen såsom skäl för framställningen, att om löneregleringskommitténs förslag, däri nämnda personal icke upptagits, bifölles, något av det betydelsefullaste, som vunnits för samma personal genom 1918 års lönereglering, nämligen en rättvis relation i löneavseende till andra tjänstemannakårer, skulle gå förlorat.

*Svenska
seminario-
läraryrke-
föreningen.*

Skolöverstyrelsen har, såsom förut nämnts, i sin skrivelse den 13 januari 1919 förordat seminarieläraryrkeföreningens framställning och i sådant avseende anfört, bland annat, följande:

*Skolöver-
styrelsen.*

»Såsom i förevarande framställning från svenska seminarieläraryrkeföreningens styrelses verkställande utskott framhålles, måste det av förutnämnda res-
-rivant inom lönereglering-kommittén gjorda yrkandet anses äga synnerligen starka skäl för sig. Den lönereglering för olika lärarkårer, som genomfördes vid 1918 års lagtima riksdag, åsyftade att bereda sagda kårer avlöningsvillkor, som voro jämförliga med dem, vilka genom de från och med år 1907 för olika grupper av tjänstemän inom den civila förvaltningen m. d. genomförda löneregleringarna fastslagit såsom svarande mot befattningshavarnas arbetsuppgifter och utbildningskostnader samt radande priser för livsuppehälle. Då det nu anses — tvivelsutan med all rätt — att grunden för sistnämnda löneregleringar genom penningvärdets redan före världskrigets inträde alljämt fortgående fall blivit förskjuten därhän, att en förhöjning av lönebeloppen är oundgänglig, torde det vara ofrånkomligt, att rättvisa och billighet fordra, att också sagda lärarpersonal göres delaktig av ifrågavarande löneförbättring.

Överstyrelsen anser sig därför böra på det livligaste understödja förevarande framställning och hemställa, att därest förslag föreläges riksdagen om tillfällig lönereglering för befattningshavare vid statsdepartementen, de centrala ämbetsverken, hovrätterna och andra grenar av den civila förvaltningen, jämval lärarna vid de allmänna läroverken och folkskoleseminarierna måtte inbegripas däri.»

Härefter yttrar sig skolöverstyrelsen angående storleken av den löneförbättring, som borde tillkomma lärarna, därvid särskilt i fråga om övningslärarna vissa synpunkter göras gällande, samt meddelar en översikt av kostnaderna för löneförbättringen.

Vidare framhåller styrelsen, att, om de ordinarie lärarna skulle komma att inbegripas i den ifrågasatta tillfälliga löneregleringen, även de extra ordinarie lärarnas arvoden böra höjas, samt betonar slutligen med styrka det samband, som råder mellan löneregleringen för seminariernas och de allmänna läroverkens lärare och de löneregleringar för lärarpersonalen

vid övriga till folkundervisningen hörande läroanstalter, folk- och småskolor samt högre folkskolor, vilka beslutades av 1918 års lagtima riksdag.

»Som bekant har» — anför styrelsen i sistnämnda avseende — »löneregleringen för samtliga nämnda lärargrupper varit föremål för gemensam utredning såväl inom lärarlönenämnden som inom lönerogleringskommittén, och löneroglering för dem har sedan i ett sammanhang blivit av Eders Kungl. Maj:t för riksdagen föreslagna och av riksdagen beslutad. Det är tydligt, att lönerna för de olika grupperna därvid blivit föreslagna och bestämda efter enhetliga synpunkter. Det synes därför vara en nödvändig konsekvens av en tillfällig löneförbättring för seminariernas och de allmänna laroverkens lärare, att lärare vid folkskolor m. fl. här ovan nämnda läroanstalter få sina löner i motsvarande grad förhöjda. Man har ingen anledning att antaga, att lönerna för de senare blivit mera frikostigt tillmätta, så att de skulle lättare än civila befattningshavare i statens tjänst kunna med de nu utgående lönerna reda sig under nu rådande svåra ekonomiska förhållanden. Tvärtom finner sig överstyrelsen, med den kännedom den äger om nämnda befattningshavares ekonomiska förhållanden, böra framhålla, att behovet av tillfällig löneförbättring är fullt ut lika trängande som för övriga här berörda befattningshavare.

Överstyrelsen anser sig icke i förevarande sammanhang böra framkomma med förslag om bestämda belopp såsom löneförbättring för de olika lärargrupper, som ovan berörts, men har icke ansett sig kunna underlåta att fästa uppmärksamheten på och starkt betona det organiska sammanhang, som jämväl da det gäller avlöningsförhållanden förefinnes och bör upprätthållas mellan de olika grupper av lärarkrafter, som äro verksamma inom landets undervisningsväsen.

Slutligen vill överstyrelsen här erinra om att i det underdåniga förslag till löneroglering för lärarpersonalen vid blindundervisningsanstalter, som av överstyrelsen den 28 november 1918 avgivits, lönebeloppen äro beräknade med utgångspunkt från de för vissa lärare vid folkskoleseminarierna bestämda avlöningsförmånerna. En löneförbättring för sistnämnda lärare förutsätter alltså en motsvarande förhöjning av de för blindlärarpersonalen föreslagna lönesatserna.»

I förevarande avseende är vidare att märka den av landshövdingen Hagen gjorda framställningen om delaktighet för fögderiförvaltningarnas personal av den ifrågasatta tillfälliga lönerogleringen, ävensom föreningens Sveriges landsfiskaler framställning i samma ämne vad landsfiskalerna angår.

*Landshöv-
dingen
Hagen.*

I landshövdingen Hagens till chefen för civildepartementet ställda, till finansdepartementet överlämnade skrift anföres följande:

»Enligt sitt den 20 november 1918 avgivna betänkande angående tillfällig löneroglering för befattningshavare vid statsdepartementen, centrala ämbetsverk, hovrätterna m. m. har lönerogleringskommittén (sid. 16) icke funnit sig böra föreslå någon löneförbättring för fögderiförvaltningens personal.

Då det måhända skulle kunna befaras, att om gensäga icke reses mot kommitténs sålunda intagna position, behövligheten och befogenheten av tillfällig löne-

förbättring jämväl för fögderiförvaltningens personal kan komma att undgå erforderlig uppmärksamhet, har jag ansett mig böra värdsamt härutinnan anföra följande.

Löneregleringskommittén synes grunda sin avvisande hållning beträffande fögderiförvaltningens personal på det förhållande, att denna personals avlöningsförhållanden, i samband med en ingripande omorganisation, skulle hava så sent som år 1917 ordnats enligt för landsstaten nya grunder. Till stöd för sin standpunkt härutinnan åberopar kommittén herr statsrådets och chefens för finansdepartementet yttrande till statsrådsprotokollet den 16 september 1918 i ämnet, i vilket anføres, att anledning icke torde föreligga, att låta den tillfälliga löneförbättring, varom nu är fråga, omfatta vissa grupper av befattningshavare, som under de senaste åren fått sina stater ny- eller omreglerade efter andra grunder än dem, som följts vid de äldre staternas fastställande. Kommittén uppräknar förutom fögderiförvaltningens personal åtskilliga personalgrupper, vilka ansitts böra undantagas från tillfällig löneförbättring. Vad sistnämnda grupper angår (lärarna vid de allmänna läroverken m. fl. samt personalen vid rikets hospital och asyler), för vilka lönereglering genomfördes år 1918, synas förhållandena vara i viss mån annorlunda än för fögderiförvaltningens personal.

Löneregleringen för lärarepersonalen m. fl. skedde år 1918 för hela personalen i ett sammanhang, vadan tillfälle förelåg att fritt efter föreliggande omständigheter ordna dess löneförhållanden. För landsstaten lönereglerades år 1917 endast för vissa grupper, bl. a. för fögderiförvaltningen. Vid sadant förhållande kunde nya rationella grunder icke användas vid denna lönereglering utan endast vissa *jämknings* i lönesatserna för landsstaten vidtagas. Lönerna för såväl fögderipersonalen som för de grupper av tjänstemän inom länsstyrelsen, för vilka lönereglering ägde rum år 1917, måste salunda *hållas inom ramen* för 1907 års lönereglering för länsstyrelserna och avvägas i förhållande till de löner, som enligt densamma gällde för bl. a. landsekreteraren och landskamreraren.

Att så skedde framgår bl. a. av vederbörande riksdagsutskottets uttalande, att utskottet »funnit de för tjänstemännen föreslagna avlöningsförmanerna såväl i och för sig som ock med hänsyn till förhållandet mellan de olika tjänstemannagrupperna (inom landsstaten) vara lämpligt avvägda.» I detta sammanhang torde böra jämväl erinras om vederbörande departementschef's uttalande till statsrådsprotokollet vid den kungl. propositionen (nr 211 år 1917 sid. 142), att vid lönebeloppens avvägande icke beräknats den av nuvarande kristiden föranledda exceptionella prisförhöjningen, vars påföljder ansågos böra i möjligaste mån i annan ordning avhjälpas.

Det är visserligen riktigt såsom löneregleringskommittén anför, att omorganisationen av fögderiförvaltningen år 1917 var genomgripande. Sa torde emellertid icke kunna sägas om den samtidigt skedda löneregleringen. Omorganisationen med därav följande förändrade arbetsuppgifter, ökade kompetensfordringar och i vissa fall minskade befordringsutsikter krävde i och för sig jävade lönevillkor för tjänstemännen i den nya organisationen, men en på skäliga *nya* grunder byggd lönereglering förhindrades, såsom förut framhallits, bl. a. av nödvändigheten att taga hänsyn till de för länsstyrelsernas tjänstemän förut gällande löner och måhända även av svårigheten att komma förbi en föräldrad uppfattning om särskilt länsmännens (landsfiskalernas) ställning inom förvaltningen.

Reellt grundad anledning att utesluta fögderiförvaltningens personal från

den tillfälliga löneförbättring, som kan tillgodokomma andra statens tjänstemän, synes därför näppeligen kunna anses föreligga.

Landsfogdarnas begynnelseavlönning utgår med 5,000 kronor. För kronofogdarna föreslog redan 1909 års fögderiförvaltnings kommitté (sid. 431 i nämnda kommittés betänkande) samma begynnelselön, varjämte kronofogdarna fortfarande skulle få åtnjuta vissa sportelinkomster, vilka som bekant sedermera uttrönts uppgå till ganska avsevärda belopp, under det att landsfogdarna i regel icke kunna påräkna dylik extra inkomst. För landsfogden har stadgats ganska hög kompetens, vida högre än den, som uppställdes för kronofogden, och landsfogdens ställning inom förvaltningen torde få anses betydelsefullare och förnämligare än kronofogdens. Den meningen gjorde sig också — enligt vad jag på grund av min befattnings med förarbetena till fögderiförvaltningens lönereglering m. m. är i tillfälle betyga — starkt gällande såväl inom vederbörande riksdagsutskott som från andra kompetenta granskare, att landsfogdens skäliga avlöning bort sättas högre än som sedermera skedde. Då nu med goda skäl ifrågasättes förbättring av avlöningen för länsstyrelsernas tjänstemän, synes icke längre vara hinder ur synpunkten av lämplig avvägning av avlöningarna för de olika tjänstegrupperna inom länsstaten att bereda jämväl landsfogden löneförbättring, helst förhållandena ådagalagt, att den för honom år 1917 bestämda avlöningen är för knapp med hänsyn till såväl hans tjänstställning som den för honom fördrade kompetensen. Landsfogden har visserligen av en tillfällighet kommit att i avlöningsavseende hänföras till fögderiförvaltningspersonalen, men han är organisatoriskt inordnad i länsstyrelsen (sid. 36—37 i prop. nr 211 år 1917 och vederbörande instruktion). I vissa fall är han, efter förordnande, föredragande i länsstyrelsen. Med tillämpning av löneregleringskommitténs förslag skulle landsfogden bliva den ende av länsstyrelsens tjänstemän, som icke skulle komma i åtnjutande av den ifrågasatta löneförbättringen, då även de tjänstemannagrupper, som samtidigt fingo sina löner jämkade (assessorer, länsnotarier och kanslisters m. fl.), skulle erhålla sådan.

Att härvid utesluta landsfogden synes sålunda icke vara befogat och torde därjämte vara ägnat att förhindra en tillfredsställande rekrytering av de viktiga landsfogdetjänsterna.

Vad ovan anförts om landsfogdarna gäller i stort sett även häradskrivarna och landsfiskalerna.

Häradskrivarnas begynnelselön reglerades år 1917 till 3,600 kronor, under det att redan 1909 fögderiförvaltningskommittén föreslog nämnda avlöning till 3,400 kronor. Sålunda en förhöjning av blott 200 kronor. Jämväl denna avlöning har givetvis påverkats av de för länsstyrelsernas tjänstemän gällande lönebelopp, ehuru väl kravet på förhöjning här i mindre allmänt gjort sig gällande, i följd av häradskrivarnas på senare tiden stigande sportelinkomster. Denna förman har dock väsentligen motvägts av de stegrade kostnaderna i tjänsten.

Beträffande *landsfiskalerna* hava deras avlöningstörmaner obehörigen hållits nere på grund av de oskäligt låga löner, som gällde före senaste löneregleringen. Deras förutvarande löner inverkat givetvis vid bestämmandet av lönerna för dem vid löneregleringen år 1917 och ansågos då omöjliggöra att i ett slag få upp lönerna till den nivå, vartill tjänsternas betydelse i förvaltningen eljest skulle berättigat.

Därjämte måste även för dem hänsyn tagas till gällande löneförhållanden vid länsstyrelserna, varest de lägre tjänstemännen alltid hållits på en avsevärt

lägre standard än motsvarande tjänstemän inom civilförvaltningen. Att nu lämna landsfiskalerna utom den tillfälliga löneförbättringen, som kan tillerkännas flertalet andra statens tjänstemän, vore att under en svår tid bibehålla en för staten oerhört viktig tjänstemannagrupp i en undantagsställning i lönehänseende, som måste verka i hög grad menligt på den förbättring i rekryteringen av denna tjänstemannagrupp, som är så nödvändig och som man på senaste tiden börjat kunna hoppas på. Landsfiskalernas begynnelselön är nu 3,000 kronor, en avlöning, som en nybliven amanuens i ämbetsverken säkerligen numera anser skäligen blygsam. Landsfiskalerna kunna visserligen i allmänhet paräkna någon extra inkomst i tjänsten, men denna tages säkerligen i stort sett i anspråk för de resor och andra utgifter i tjänsten, för vilka särskild gottgörelse icke erhalles.

På grund av det anförda tillåter jag mig vördsamt hemställa, att Herr Statsrådet måtte finna skäligt att hos Kungl. Maj:t utverka, att jämväl fögderiförvaltningarnas personal, särskilt landsfogdar och land-fiskaler men även härads-skrivare, må komma i anslutande av den tillfälliga löneförbättring, som kan ifrågakomma för andra statens tjänstemän.»

Föreningen Sveriges landsfiskaler anholder i sin förenämnda framställning, att jämväl landsfiskalerna måtte erhålla tillfällig löneförbättring. Föreningen
Sveriges
landsfiskaler.

»Som skal härför» — anføres vidare uti ifragavarande framställning — »tillåta vi oss framhålla den synnerligen låga och otillräckliga lön, landsfiskalerna åtnjuta och vilken icke på många år blivit ordentligt reglerad. Före 1917 hade landsfiskal i lön och tjänstgöringspenningar 2,600 kronor vilket i sammanhang med omorganisationen av fögderiförvaltningen höjdes till 3,000 kronor, en höjning, som ej kan anses såsom annat än en liten tillfällig löneförbättring. Någon lönereglering för landsstaten har ej på många år ägt rum. Att nu utesluta landsfiskalerna vid beviljande av tillfällig löneförbättring åt statens tjänstemän på den grund att de år 1917 erhöles förhöjning i lön med 400 kronor, vore ej rättvist. Landsfiskalens lön och tjänstgöringspenningar uppgå för närvarande till 3,000 kronor, vartill kommer förvaltningsbidrag, 300 kronor. Utgifterna i och för tjänsten äro:

Hyra för kontor	kr. 400: —
Skrivmaterialier m. m. dylikt	» 300: —
Lön åt ett biträde	» 1,800: —
Pensionsavgift och del av telefonavgifter	» 100: —
Tjänsteresor, för vilka ersättning ej utgår	» 200: —
Summa kr. 2,800: —	

Med den ofantligt ökade arbetsbörda, som pålagts landsfiskalerna, måste de nästan undantagslöst hålla biträde. Huru mycket som återstår av lönen, framgår av utgifterna, av vilka endast de största upptagits och dessa med belopp, som vidkommande många landsfiskalers, äro för lågt beräknade.

Extra inkomsterna i tjänsten äro numera mycket små och synas av i riksdagen väckta motioner om borttagande av bötesandelar samt hela indrivningsprovisionens överlämnande åt fjärdingsmännen bliva ännu mindre.

En behållning av 1,000 kronor och till och med därunder av lön, tjänstgöringspenningar och sportler, sedan utgifterna för tjänstens uppehållande avdrags, är icke sällsynt. De landsfiskaler, som äro hänvisade att leva på sina tjänsteinkomster, befinna sig därför i en synnerligen prekär ekonomisk ställning. Utom det att det ej är staten värdigt att på detta synnerligen otillfredsställande sätt avlöna en tjänstemannakår, av vilken man fordrar så mycket ansvarstullt arbete, och som särskilt i egenskap av polis- och åklagarmyndighet borde stå ekonomiskt oberoende, medför förhållandet mycket större vador särskilt för kårens rekrytering.

Förr, då länsmännen hade mycket ringa arbete i tjänsten, var det trots den låga avlöningen lätt att rekrytera kåren och detta i regel med studenter, ofta kameralister samt ej sällan med jurister. Nu, då lönen är avsevärt större, är det mycket svårt att erhalla ett tjänstebiträde, och att få någon med högre kompetens än realskoleexamen är nästan omöjligt. Orsaken ligger till en del däri, att länsmännen förr i regel hade alla privata uppdrag, boutredningar, auktioner m. m. om hand inom distrikten, och deras arbete i tjänsten var så obetydligt, att de hade god tid att ägna sig åt privata uppdrag.

Nu har landsfiskalen för det första ej tid att åtaga sig privata uppdrag i större omfattning, och vidare har han ej så lätt att få några. Ett flertal auktionsförrättare och boutredningsmän finnes inom varje socken, och på de flesta större platser på landsbygden finnas advokater, i regel med juridisk bildning.

Till en del ligger orsaken till nyss anmärkta förhållande däri, att de praktiska yrkena erbjuda en ung man med eller utan studentexamen betydligt bättre framtidsutsikter och högre lön.

Som exempel på tillbakagången i kompetens må anföras, att för tjugofem år sedan av kronolänsmännen i Kristianstads län mer än hälften avlagt studentexamen, fem kamalexamen och två examen till rikets rättegångsverk. Av de nuvarande aspiranterna har ingen så hög examen som studentexamen och endast ett par realskoleexamen. Nivan kan ju icke gärna sjunka lägre, men vi komma snart att stå inför den situation, som redan är ett faktum inom Jönköpings län, den nämligen, att inga aspiranter kunna erhållas.

Orsaken till detta beklagliga förhållande är huvudsakligen den oskäligt låga avlöning, som består landsfiskalerna, 3,300 kronor med skyldighet att bestrida alla förvaltningskostnader — en abnormt låg summa, då man betänker, att en fabriksarbetare, ej ens yrkeslär, för närvarande har högre lön för sitt arbete och detta utan att behöva vidkännas några avdrag.

Att avlöna landsfiskalerna lägre än 6,000 kronor är lika orättvist som oklokt, då man besinnar, av vilken vikt för staten denna tjänstemannakår med densamma påvilande arbete och ansvar är.

Då Eders Kungl. Maj:t torde vara övertygad om riktigheten av vad vi anført och om behovet av löneförbättring i allra främsta rummet åt landsfiskalerna, anse vi det ej nödigt att ytterligare motivera vår framställning utan inskränka oss till att i underdånighet anhålla att, därest tillfällig löneförbättring beviljas andra statens tjänstemän, jämväl landsfiskalerna måtte tillerkännas dylik.

Departement-
schefen.

Såsom jag redan förut framhållit kan den tillfälliga lönereglering, varom nu är fråga, svårligen, åtminstone i stort sett, anordnas annat än

efter mycket schematiskt uppdragna linjer. Med hänsyn härtill och då den beredning, ärendet undergått i lönerегleringskommittén, uppenbarligen varit så ingående och noggrann som den visserligen knappa tiden medgivit, har jag funnit mig i allmänhet icke böra ifrågasätta några avvikelser från kommitténs förslag.

Vad särskilt angår nu förevarande fråga — lönerегleringens omfattning — tilltror jag mig icke att föreslå någon ändring av vad kommittén hemställt annat än i ett avseende, nämligen beträffande vissa befattningshavare vid rikets hospital och asyler. Emellertid torde jag böra göra vissa uttalanden jämväl i ett par andra avseenden, främst med anledning av de framställningar i frågan, som inkommit och för vilka jag förut redogjort.

Vid uppdragandet av gränsen mellan de befattningshavare, vilka böra inbegripas i den tillfälliga lönerегleringen, och dem, som böra lämnas därutanför, har för lönerегleringskommittén, såsom ju naturligt är, i första rummet varit avgörande, huruvida befattningshavarna nyligen kommit i åtnjutande av lönerегlering och vilken verkan dylik reglering borde hava i nämnda avseende. Detta har haft till följd, att av nyreglerade personalgrupper vissa upptagits i kommitténs förslag men vissa andra däremot icke.

I regel hava sålunda *uteslutits* dels befattningshavare, vilka av huvudsakligen samma skäl, på grund varav den nu förevarande lönerегleringen ifrågasättes, kommit eller i annan ordning föreslagits att komma i åtnjutande av lönerегlering, vare sig provisorisk eller — såsom t. ex. beträffande vaktmästare och därmed jämförliga befattningshavare eller, för tiden från och med år 1920, kvinnliga biträden — definitiv lönerегlering, och dels personalgrupper, t. ex. fögderiförvaltningarnas personal, läroverkslärarna och därmed jämförlig personal, personalen vid rikets hospital och asyler m. fl., vilka nyligen fått sina avlöningsförhållanden reglerade efter andra grunder än dem, som gällde före regleringen, och vid vilkas fastställande hänsynen till den normala prisstegringen intill krigsutbrottet därför icke torde kunna fränkännas all inverkan; dock att personalen *medtagits* hos sådana verk och myndigheter, t. ex. statistiska centralbyrån, som visserligen nyreglerats men därvid ovedersägligen reglerats i full överensstämmelse med jämförliga verk och myndigheter, vilkas lönestater vila å äldre grunder och därför självfallet böra inbegripas i den lönerегlering, varom nu är fråga. Till sistnämnda kategori statstjänare torde också, såvitt angår tiden från och med år 1920, bliva att räkna, t. ex. personalen i kommerskollegium, hovrätterna m. fl. verk, för vilka förslag om mer eller mindre omfattande lönerегleringar, grundade på den s. k. statskontorstypen, förelagts eller komma att föreläggas innevarande riksdag.

Den huvudregel, som sålunda angivits för den nu ifrågavarande löneregleringens omfattning, finner jag, med den uppfattning i frågan, jag i mitt yttrande till statsradsprotokollet den 16 september 1918 på sätt och vis givit uttryck för, riktig. Emellertid torde, såsom jag inledningsvis framhållit, löneregleringen icke kunna göras oantastlig, och gensagor mot kommitténs förslag hava också redan framställts från olika håll.

Först äro härvid att märka reservationen vid löneregleringskommitténs ifrågavarande förslag ävensom de från läroverks- och skolöverstyrelserna samt lärarhåll inkomna framställningarna, vari göres gällande, att den för läroverkslärarna m. fl. från och med innevarande år gällande löneregleringen utförts i omedelbar anslutning till statskontorstypen och att därför även nämnda befattningshavare borde inbegripas i förevarande tillfälliga lönereglering.

Vad i berörda uttalanden anförts finner jag synnerligen beaktansvärt. Det synes mig dock som om riktigheten av den förfäktade meningen ej fullt ådagalagts utan att uttalandena snarare lämna ett ganska starkt intryck av, huru invecklad lärarelönefrågan i själva verket är, ett förhållande som givetvis måste mana till största försiktighet vid avgörandet av nu förevarande spörsmål.

Den uppfattning, som gjorts gällande uti ifrågavarande framställningar, att 1918 års lönereglering för läroverkslärarna skulle innebära, att en revidering av löneregleringarna av statskontorstypen ovillkorligen bör medföra även revidering av förstnämnda lönereglering, kan jag icke utan vidare godtaga. Sambandet mellan dessa regleringar synes mig nämligen icke vara alldeles ovillkorligt.

Det är visserligen riktigt, att vid löneregleringen för läroverkslärarna avlöningen för adjunkt och lektor bestämdes i visst förhållande till avlöningen vid befattningar av första resp. andra normalgraderna. Men därvid avsågs, enligt vad som tydligt framgår av såväl löneregleringskommitténs som Kungl. Maj:ts och riksdagens uttalanden, de *dåvarande ordinarie* avlöningarna, varjämte förutsattes, att lärarna ävenledes skulle komma i åtnjutande av den ytterligare *krigstidslöneförbättring*, som kunde komma statstjänare i allmänhet till del. Frågan om förhållandet mellan läroverkslärarnas avlöningar enligt 1918 års reglering å ena och avlöningarna i ovannämnda normalgrader efter en redan då omdebatterad och av krigstidsförhållandena oberoende nyreglering å andra sidan har däremot, såvitt jag har mig bekant, icke varit föremål för något uttalande i sammanhang med lärarlöneregleringen. Den möjligheten synes mig därför icke kunna på förevarande frågas nuvarande stadium anses utan vidare utesluten, att, efter en definitiv omreglering av normalgraderna,

avlöningsarna i de närmast jämförliga av dessa komme att ställa sig något högre än avlöningsarna vid lärartjänsterna.

Detta synes mig icke heller i och för sig behöva strida mot den, efter vad som uppgivits, erkända uppfattningen, »att lektorn är väl så mycket värd som tjänstemannen i andra normalgraden och likaledes att adjunkten är väl så mycket värd som tjänstemannen i första graden». Avlöningsbeloppen böra nämligen stå i viss relation ej endast till vederbörande befattningshavares kompetens och arten av det utförda arbetet utan även till arbetsmängden och tjänstgöringsförhållandena, varför svårigheterna äro synnerligen stora att göra en jämförelse mellan lärarna och övriga tjänstemän i allmänhet, icke minst med hänsyn till den, i jämförelse med den administrative tjänstemannens semester, längre ledighet skolmannen förfogar över.

Det är emellertid ej endast lärarnas förhållande till övriga tjänstemän i allmänhet, som gör det vanskligt att träffa ett avgörande i frågan om deras delaktighet av den ifrågavarande tillfälliga löneregleringen. Att döma av vissa i ärendet gjorda uttalanden synes det även möta svårigheter att uppdraga en riktig jämförelse i lönehänseende mellan skol- och seminarielärarna och en annan stor kår på undervisningens område, vilken skulle inbegripas i förevarande lönereglering, nämligen universitetslärarna. Reservanten inom löneregleringskommittén synes sålunda anse att, för att ett riktigt avlöningsförhållande skall råda mellan universitets- och läroverkslärarna, de senare böra inbegripas i löneregleringen om de förra göra det, under det att de större akademiska konsistorierna vid universiteten hålla före, att, för samma ändamål, just den nyligen skedda löneregleringen för läroverkslärarna m. fl. nödvändiggör en reglering av universitetslärarnas löneförhållanden.

Innan jag lämnar förevarande spörsmål vill jag slutligen erinra, hurusom riksdagen i sin skrivelse den 19 juni 1918, nr 394, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående löne- och pensionsreglering för lärarpersonalerna vid de allmänna läroverken m. m. såsom allmän erinran inledningsvis anført, att de förslag, som i oförmälda proposition förelagts riksdagens prövning, innebure en genomgripande löne- och pensionsreglering för nästan samtliga lärarkårer vid de allmänna undervisningsanstalterna i riket. Spörsmålet om en lönereglering för nämnda lärarkårers vidkommande hade sedan ett flertal år stått på dagordningen, och behovet av en ändring i då gällande avlöningsförhållanden hade jämväl vid olika tillfällen och från ett flertal håll med styrka betonats. Riksdagen hade också genom den tillfälliga löneförbättring, som de senare

åren beviljats vissa lärarkårer och för år 1918 jämväl samtliga de kårer, för vilka en definitiv reglering då ifrågasattes, visat sig behjärta det läge, i vilket lärarna befunne sig. Då nu efter en grundlig och omfattande utredning ett förslag till definitiv lönereglering förelåge, hade riksdagen ansett, att denna fråga borde bringas till ett slutligt avgörande.

Då således riksdagen, under uttalande att lärarlönefrågan borde bringas till slutligt avgörande, fastställt ny, en föregående provisorisk löneförbättring avlösande definitiv lönereglering för läroverks- och seminiarlärarna m. fl. från och med innevarande år, samt frågan om förhållandet mellan lärarnas och övriga statstjänstemäns avlöningsförmåner, såsom jag sökt visa, är av mycket invecklad natur, har jag ej ansett mig böra ifrågasätta, att en ny provisorisk löneförbättring omedelbart anordnas för ifrågavarande lärarpersonaler.

Vad härefter beträffar frågan om fögderiförvaltningarnas inbegripande i eller uteslutande från den tillfälliga löneregleringen, så företer densamma otvivelaktigt i vissa avseenden frändskap med frågan om lärarnas ställning till regleringen. Dock ligger här jämförelsen med övriga tjänstemannakategorier i allmänhet närmare. Även i detta fall finner jag emellertid tillräckliga skäl ej föreligga att nu avvika från löneregleringskommitténs förslag.

Ej heller den förut omnämnda av åtskilliga landsfogdar gjorda framställningen, i vad den åsyftar en jämkning till dessa tjänstemäns förmån av den år 1917 genomförda löneregleringen för fögderiförvaltningarna, torde i detta sammanhang böra föranleda någon åtgärd.

Förut har jag nämnt, att jag ämnade föreslå ändring i löneregleringskommitténs förslag beträffande vissa befattningshavare vid rikets hospital och asyler. Jag åsyftade därvid bokhållarna av första graden vid sagda anstalter. Därest nämligen, såsom kommittén föreslagit, endast de vid anstalterna anställda kvinnliga biträdena — kassörskor, bokhållare av andra graden och skrivbiträden — inbegreps i den tillfälliga löneregleringen, komme redan under innevarande år begynnelseavlöningen för bokhållarna av första graden, som för närvarande med 250 kronor överstiger kassörskornas, att bliva 50 kronor lägre än begynnelseavlöningen för sistnämnda befattningshavare. Och denna skillnad skulle, sedan den tillfälliga löneförbättringen för de kvinnliga biträdena från och med år 1920 avlösts av den redan beslutade definitiva löneregleringen för dem, ökas med ytterligare 50 kronor. För att utjämna detta missförhållande

torde även bokhållarna av första graden vid hospital och asyler böra bliva delaktiga av den tillfälliga löneförbättringen.

Vad slutligen beträffar kommitténs förslag om undantagande från delaktighet i den tillfälliga löneregleringen av vissa särskilda befattningshavare, som tillhöra däri i övrigt inbegripna personalgrupper, är det ej utan en viss tvekan jag biträtt kommitténs mening i avseende å den skytteanska professuren vid universitetet i Uppsala. Den omständigheten, att vid vissa befattningar av en eller annan orsak bestämts högre avlöning än vid andra liknande befattningar, synes mig nämligen icke i och för sig böra medföra, att förstnämnda befattningar sättas i efterhand vid en allmän löneförbättring, som ej rubbar grunderna för gällande lönesystem. Då det emellertid är av vikt, att vid en förberedande lönereglering icke några åtgärder vidtagas, som kunna verka prejudicerande å den blivande definitiva regleringen, samt vid definitiva regleringar stundom vidtages utjämning av förefintliga olikheter i lönehänseende mellan särskilda i övrigt jämställda befattningar, har jag likväl ej ansett mig böra frångå kommitténs förslag.

Till spørgsmålet om lots- och fyrapersonalens å övergångs- och in- dragningsstat delaktighet av den tillfälliga löneförbättringen återkommer jag i annat sammanhang (jfr sid. 77).

Efter att hava angivit sin ställning till frågan om vilka personalgrupper skulle avses vid den tillfälliga löneregleringen, yttrar sig löneregleringskommittén i betänkandet den 20 november 1918 angående de allmänna riktlinjer, som vid regleringen borde följas. I detta avseende anför kommittén:

»Då kommittén haft att taga under överbägande, huru den tillfälliga lönereglering, till vilken det åligger kommittén att skyndsamt avgiva förslag, borde i sina huvvuddrag anordnas, har det för kommittén stått klart, att denna lönereglering, som ansetts böra omfatta befattningshavare vid ett 90-tal ämbetsverk och andra inrättningar, måste läggas efter såvitt möjligt enkla riktlinjer. Det kan sålunda icke ifrågakomma, att kommittén nu skulle ingå på ett bedömande, huruvida den ena eller andra befattningen i förhållande till andra intager den rätta platsen i avlöningsskalan eller vilka jämkningar i dylika fall tilläventyrs borde åvägbringas. Ej heller har kommittén kunnat inlåta sig på en utredning om de ändringar i nuvarande avlöningsstater, som skulle kunna ur mera formellt-tekniska synpunkter befinnas erforderliga.

I sistnämnda hänseende torde en granskning av gällande avlönings-

Allmänna
riktlinjer.

Löneregleringskom-
mittén 20/11
1918.

stater giva vid handen, att åtskilliga anmärkningar skulle kunna med fog framställas mot desamma. Detta gäller exempelvis sådana frågor som förekomsten av ortstillägg och storleken av denna förmån, där densamma är medgiven, förhållandet mellan lön och tjänstgöringspenningar, ålders- tilläggens antal och storlek, avdrag för fri bostad och andra naturaför- måner m. m. Den bristande överensstämmelse, som i dessa och andra hänseenden förefinnes såväl mellan olika stater som ock mellan vissa avlöningar å en och samma stat, kräver givetvis rättelse, men då härför skulle fordras en vida mera tidsödande utredning, än som nu kunnat åstadkommas, har kommittén icke annat än i förbigående kunnat ägna berörda frågor någon uppmärksamhet.

Under dessa förhållanden har kommittén icke kunnat låta sin fram- ställning taga formen av förslag till ändring i gällande ordinarie stater, utan hemställer kommittén om anvisande av särskilda avlöningstillägg att utgå vid sidan av de å ordinarie stat uppförda avlöningarna. För beredande av medel till dessa avlöningstillägg torde erforderliga anslag böra äskas på tilläggsstat för år 1919 samt, i den mån den tillfälliga löneförbättringen icke kan komma att från och med år 1920 avlösas av en definitiv lönereglering, jämväl på extra stat för sistnämnda år.

Kommittén anser sig emellertid böra här framhålla, att den till- fälliga löneförbättring, som nu av kommittén föreslås, icke får vare sig i allmänhet eller i fråga om särskilda grupper av befattningar anses prejudicierande för en blivande definitiv lönereglering. En dylik defini- tiv reglering måste föregås av en omfattande detaljutredning, och det torde få antagas som sannolikt, att denna detaljutredning i åtskilliga hänseenden kommer att leda till mer eller mindre genomgripande föränd- ringar i det bestående avlöningssystemet. I sammanhang därmed kan det givetvis inträffa, att för åtskilliga befattningar komma att vid de- finitiv lönereglering fastställas lägre lönesatser än de, till vilka avlö- ningen skulle genom den nu ifrågasatta löneförbättringen uppbibras.»

Departementsschefen. Vad löneregleringskommittén sålunda anförut står i överensstämmelse med vad jag i början av min redogörelse för detta ärende yttrade. Andra riktlinjer för ifrågavarande tillfälliga lönereglering än kommittén i sitt nyssnämnda anförande framställt torde under för handen varande förhållanden näppeligen kunna följas.

Extra inkomster i tjänsten m. m. Innan löneregleringskommittén ingår på behandling av den ifråga- satta löneförbättringens belopp, behandlar kommittén i betänkandet den 20 november 1918 översiktsvis ett par speciella spörsmål av mer allmän betydelse för förevarande löneregleringsärende, nämligen om extra inkom-

ster i tjänsten m. m. och om löneförbättringens fördelning på avlönings-
titlar. I det förra avseendet anför kommittén följande:

»Om än kommittén, såsom av det föregående torde framgå, icke kunnat i sitt föreliggande förslag gå allt för långt i detalj, har dock kommittén icke kunnat underlåta att i förevarande sammanhang till behandling upptaga det spörsmålet, huruvida och i vilken utsträckning avlöningstillägg böra tillkomma sådana befattningshavare, som utöver den å stat uppförda avlöningen åtnjuta extra inkomster i tjänsten eller vilka eljest, såsom exempelvis vissa prebendarier, åtnjuta högre inkomster i tjänsten, än som i allmänhet tillkomma jämförliga befattningshavare.

*Löneregleringskom-
mittén* ^{20/11}
1918.

Beträffande de provisoriska löneregleringar, som under åtskilliga år varit gällande för befattningshavare i statsdepartementen, har i detta avseende sålunda förfarits, att vissa till beloppet bestämda avdrag å avlöningstilläggen gjorts för sportelberättigade tjänstemän (registratorer).

Ett annat förfarande har förekommit i fråga om den tillfälliga löneförbättring, som för år 1918 medgivits lärare vid de allmänna läroverken och vissa andra läroanstalter. För rektorer och ordinarie ämneslärare vid de allmänna läroverken skulle denna löneförbättring utgå med lägst 400 och högst 700 kronor. I sammanhang därmed stadgades, att där lärare vid allmänt läroverk på grund av från städer, prebenden eller donationer enligt gällande stat härflytande förmåner åtnjöte högre inkomster å tjänsten än den avlöning, som eljest i allmänhet tillkomme motsvarande befattningshavare, den tillfälliga löneförbättringen icke finge utgå med högre belopp, än att densamma jämte vad som, på sätt nyss är sagt, tillkomme vederbörande utöver normalavlöningen uppginge till sammanlagt högst 1,000 kronor; och skulle vid avgörande av fråga om tillfällig löneförbättring för dessa lärare storleken av vederbörandes löneinkomst utöver normalavlöningen beräknas till ett belopp, utgörande medeltalet för åren 1912—1916 av den med vederbörande tjänst på grund av omförmälda förmåner förenade löneinkomst utöver normalavlöningen.

Slutligen bör erinras om ett motsvarande stadgande med avseende å den för åren 1918 och 1919 medgivna tillfälliga löneförbättringen åt tjänstemän vid de ecklesiastika konsistorierna. Denna löneförbättring utgör för konsistorienotarier i olika fall 500, 600 och 700 kronor, varvid dock föreskrivits, att löneförbättringen icke må utgå med högre belopp än att densamma jämte den inkomst, vederbörande på grund av gällande lönereglering åtnjöte av sportler, uppginge till sammanlagt högst 1,000 kronor.

Det synes kommittén, att ett förfarande likartat med det, som så-

lunda tillämpats beträffande lärare vid de allmänna läroverken och notarier vid de ecklesiastika konsistorierna, skulle kunna i förekommande fall komma till användning även vid den tillfälliga lönereglerng, till vilken kommittén har att avgiva förslag.

På grund av nu rådande krisförhållanden hava utan tvivel de inkomster av sportler m. m., som tillkomma vissa grupper av befattningshavare, stundom undergått någon stegring. Där denna stegring icke varit alltför betydande, torde densamma kunna betraktas såsom ett slags av förhållandena väl motiverat krigstidstillägg till berörda extra inkomster och fördenskull icke böra öva något inflytande vid förevarande tillfälliga lönereglerng. I de fall åter, då dylika extra inkomster stigit till särskilt höga belopp, torde hänsyn därtill böra tagas vid bestämmande av de tillfälliga avlöningstilläggen. Kommittén kommer i det följande, såvitt angår vissa grupper av befattningshavare, att vidare yttra sig om detta spörsmål.»

*Departement-
mentschefen.*

Vad lönereglerngskommittén i förevarande avseende anført giver mig endast anledning till ett uttalande i samma riktning som i fråga om skytteanska professurens vid Uppsala universitet uteslutande från lönereglerng.

Principiellt torde det vara tvivelaktigt, huruvida extra inkomster i tjänsten eller sådana vid vissa tjänster förekommande intäkter, som öka tjänsteinkomsterna utöver vad i allmänhet utgår vid jämförliga befattningar, böra öva någon *särskild* inverkan vid nu förevarande lönereglerng. I den mån dessa extra inkomster m. m. direkt härflyta ur rådande krigstidsförhållanden, synes det nämligen ligga närmast till hands att låta dem vinna vederbörligt beaktande i sammanhang med bestämmandet av krigstidstillägg vid respektive befattningar. Och i den mån de äro att betrakta såsom normala företeelser torde knappast skäl finnas att låta dem få annan inverkan å förevarande, uteslutande på den normala prisstegringen grundade löneförbättring än som anses böra i allmänhet följa av växlingarna i löneskalan.

Då emellertid vid lönereglerningar ofta förekomma utjämningar av företeelser av ifrågavarande slag och det, såsom jag förut framhållit, är av synnerlig vikt, att vid nu ifrågavarande tillfälliga lönereglerng icke något vidtages, som kan verka bindande på den blivande definitiva reglerngen, har jag funnit mig ej heller i förevarande avseende böra ifrågasätta avvikelser från det förslag, som nu föreligger, helst givetvis behovet av lönereglerng i förhållandevis ringare grad gör sig kännbart för de befattningshavare, som på grund av ovanberörda orsaker åtnjuta högre inkomster i tjänsten än jämförliga befattningshavare i allmänhet.

I fråga om avlöningsförbättringens fördelning på avlöningstitlar har löneregleringskommittén i sitt betänkande den 20 november 1918 an-
fört följande:

Löneför-
bättringens
fördelning på
avlönings-
titlar.

»Då kommittén haft att närmare angiva de regler, som böra fastställas för den ifrågasatta löneförbättringen, har kommittén funnit sig böra till en början taga under övervägande, huruvida denna löneförbättring bör, där rätt till ålderstillägg är förenad med viss befattning, läggas uteslutande på begynnelseavlöningen eller huruvida någon jämkning även bör göras i ålderstilläggen.

Löneregle-
ringskom-
mittén^{20/11}
1918.

På denna punkt har kommittén stannat vid att någon ändring i gällande ålderstillägg icke torde böra åvägabringas förr än i sammanhang med en mera definitiv omläggning av det bestående avlöningssystemet och att fördenskull den tillfälliga löneregleringen bör avse en höjning endast av den för olika grupper av befattningshavare bestämda begynnelseavlöningen. I enlighet härmed har ock såsom regel förfarits i fråga om de provisoriska löneregleringar, som under åtskilliga år varit gällande för befattningshavare vid statsdepartementen och vissa centrala ämbetsverk.

I det utlåtande rörande definitiv lönereglering för inom statsförvaltningen anställda ordinarie kvinnliga biträden, som av kommittén afgivits den 11 november 1918, har emellertid av kommittén föreslagits, att för en var av de tre lönegrader, som nu äro fastställda för dylika biträden, antalet ålderstillägg måtte ökas från två till tre. I enlighet härmed har kommittén ansett sig böra så avpassa sitt förslag angående tillfällig lönereglering för dessa befattningshavare, att ett provisoriskt tredje ålderstillägg kommer dem till godo i de fall, där förutsättningarna för ett sådant tillägg skulle enligt reglerna för den definitiva löneregleringen vara för handen.

Nästa spörsmål är det, huruvida den ifrågasatta löneförbättringen bör för de befattningshavare, vilkas avlöning utgår såsom lön och tjänstgöringspenningar eller såsom lön, tjänstgöringspenningar och ortstillägg, utslås på de olika avlöningstitlarna eller läggas endast på någon eller vissa av dem.

I sådant avseende har kommittén velat erinra, att vid oförmälda provisoriska löneregleringar för statsdepartementen m. fl. de avlöningstillägg, som då medgåvos, ansågos böra med angivna belopp fördelas på de olika avlöningstitlarna, men att i andra fall ett motsatt förfarande vunnit tillämpning, exempelvis beträffande den tillfälliga löneförbättring, som för år 1918 medgavs för lärarpersonalen vid de allmänna lärover-

ken och vissa andra läroanstalter; enligt därom gällande regler skulle nämligen löneförbättringen utgå till befattningshavaren i samma ordning som lönen vid tjänsten, där denna avlöningsform förekomme.

Med avseende å storleken av de avlöningstillägg, som kommittén funnit sig böra nu föreslå, har det synts kommittén riktigast, att dessa avlöningstillägg i förekommande fall uppdelas på de olika avlöningstitlarna lön, tjänstgöringspenningar och ortstillägg efter i regel ungefär samma proportion som den, enligt vilken de under dessa avlöningstitlar uppförda beloppen för närvarande ingå i den samfällda begynnelseavlöningen.

Där arvode jämte andra avlöningstitlar ingår i begynnelseavlöningen, torde något tillägg till arvodet icke böra ifrågakomma utan avlöningstillägget böra fördelas på övriga titlar; där avlöningen utgår endast i form av arvode, bör löneförbättringen givetvis anses tillhöra arvodet; varjämte bör iakttagas, att, där viss del av arvodet anses motsvara lön eller tjänstgöringspenningar, enahanda fördelning bör ske även i fråga om arvodestillägget.

I vissa fall ingå i avlöningen andra avlöningstitlar än de ovan nämnda, exempelvis misräkningspenningar, förvaltningskostnadsbidrag, hyresersättning m. m. Någon höjning under dessa rubriker torde nu icke böra beräknas, utan synes den löneförbättring, som anses böra tillkomma sådana befattningshavare, i vilkas avlöning dylika förmåner ingå, lämpligen böra införas under övriga titlar.

Till några befattningshavare utgå enligt riksdagens beslut personliga lönetillägg med för varje fall bestämda belopp. Kommittén har under nu givna förhållanden ansett dessa lönetillägg icke böra öva inflytande på beloppet av den tillfälliga löneförbättring, som eljest bör tillkomma ifrågavarande befattningshavare, och i enlighet därmed såsom regel för dem föreslagit samma löneförbättring, som skulle hava utgått, därest något personligt lönetillägg icke varit vederbörande tillerkänt.»

Jag har icke något att invända mot vad kommittén ifrågasatt i detta avseende. Beträffande den tillfälliga löneförbättringen för kvinnliga biträden, vilken skulle avpassas så, att ett provisoriskt tredje ålderstillägg komme dem till godo, vill jag erinra, att den av kommittén omförmälda definitiva löneregleringen för dessa befattningshavare numera av riksdagen beslutats, vadan de från och med år 1920 enligt ordinarie stat kunna komma i åtnjutande av berörda ålderstillägg, 200 kronor, varav hälften bestämts skola tillhöra lönen och hälften tjänstgöringspenningarna.

Departementschefen.

Beträffande beloppet av löneförbättringen vid de olika befattningarna föreligga utom löneregleringskommitténs meranämnda betänkande och utlåtanden vissa andra framställningar, vilkas innehåll, i vad det ej tillräckligt framgår av det redan anförda, torde böra i detta sammanhang närmare meddelas, såvitt det ej angår personalgrupper vilka, enligt vad förut sagts, synts böra vid ifrågavarande lönereglering lämnas å sido.

Löneförbättringens belopp.

Först torde jag härvid få erinra om de till löneregleringskommittén remitterade framställningarna, i vad de röra nu förevarande spörsmål.

Av dessa äro att märka universitetskanslerns framställningar av den 15 och 16 augusti 1918 om tillfällig löneförhöjning till belopp av 1,800 kronor för en var av laboratorn i experimentell fysik vid universitetet i Uppsala och observatorn vid samma universitets astronomiska observatorium ävensom observatorn i astronomi, laboratorn i kemi och föreståndaren för den entomologiska avdelningen av zoologiska institutionen vid Lunds universitet. Till stöd för dessa äskanden hava åberopats framställningar av vederbörande akademiska myndigheter.

Universitetskanslern.

Vidare har styrelsen för svenska fångvårdssällskapet i den förut i huvudsak refererade framställningen av den 27 september 1918 anhållit, att Kungl. Maj:t måtte föreslå 1919 års riksdag, bland annat, att *dels* bevilja samtliga å ordinarie stat uppförda fångvårdstjänstemän av högre grad ett provisoriskt avlöningstillägg å 700 kronor, av vilket belopp 400 kronor borde betraktas som lön och återstoden 300 kronor som tjänstgöringspenningar, *dels ock* medgiva en provisorisk förhöjning av samtliga å ordinarie stat uppförda predikantarvoden ävensom det i samma stat uppförda lärarinnearvudet med 400 kronor.

Svenska fångvårdssällskapet.

Från det förut anförda må i detta sammanhang ock erinras, att lotsverkets personalförening i framställning av den 31 augusti 1918 hemställt om tillfällig förhöjning med minst 50 procent av grundlönerna för lotsverkets personal.

Lotsverkets personalförening.

I nu förevarande avseende har löneregleringskommittén i betänkandet den 20 november 1918 meddelat ett sammanfattande principiellt yttrande av följande lydelse:

Löne-regleringskommittén.

»Då det uppdrag, som i förevarande ärende lämnats löneregleringskommittén, ställts i nära samband med de vid 1918 års riksdag beslutade tillfälliga löneregleringarna för de affärsdrivande verken m. fl., har kommittén vid övervägande av frågan om vilka belopp nu borde av kommittén föreslås att utgå såsom avlöningstillägg till olika grupper av befattningshavare, givetvis haft att taga hänsyn till storleken av den löneförbättring, som genom nyssnämnda beslut vid 1918 års riksdag bereddes då

Betänkandet 20/11 1918.

ifrågavarande personal. Större delen av de befattningshavare, å vilka kommitténs förevarande förslag har avseende, kvarstår ännu år 1918 på den lönenivå, som angavs genom 1907 års löneregleringar, och intill dess ny lönereglering med 1919 års början träder i kraft vid de affärsdrivande verken, torde detsamma kunna sägas i stort sett gälla även om de befattningshavare vid dessa verk, som här närmast kunna ifrågakomma till jämförelse. Vid sådant förhållande synes billigheten fordra, att ungefär enahanda löneförbättring, som från sistnämnda tidpunkt medgivits personal vid de affärsdrivande verken, får tillgodokomma motsvarande befattningshavare inom andra områden av statsförvaltningen.

Till en början torde kommittén, med sålunda givna utgångspunkter, få undersöka, vilken löneförbättring bör beredas de vid centralförvaltningen anställda befattningshavarna inom de tre normalgraderna för manliga tjänstemän.

Vad först angår den *tredje normalgraden*, omfattande huvudsakligen råds- och byråchefsbefattningar, torde få erinras, hurusom byråchefer i järnvägsstyrelsen enligt de intill innevarande års utgång gällande bestämmelser äga — oavsett ett av 1917 års riksdag beviljat tillfälligt tilllägg till ersättningen för bostad och bränsle — i begynnelseavlöning uppbära 7,800 kronor, vilket belopp genom 1918 års riksdags beslut höjts med 1,200 kronor till 9,000 kronor, motsvarande en ökning av 15,4 procent. Såväl enligt de äldre som de nyare bestämmelserna skola till begynnelseavlöningen komma arvodesförhöjningar (ålderstillägg) å tillhopa 900 kronor. — För byråchefer i generalpoststyrelsen och telegrafstyrelsen höjdes vid 1918 års riksdag begynnelseavlöningen, som dittills utgjort 8,000 kronor, med 950 kronor (ortstillägg inberäknat) till 8,950 kronor, motsvarande en ökning av 11,9 procent. Avlöningsförhöjningarna (ålderstilläggen) skola fortfarande utgå med oförändrade belopp, tillhopa 1,000 kronor.

För tredje gradens tjänstemän inom den centrala förvaltningen anser sig kommittén böra föreslå en höjning av begynnelseavlöningen, 8,100 kronor, med 1,000 kronor till 9,100 kronor, vilket motsvarar en ökning av 12,3 procent. Att det nuvarande ålderstillägget, 600 kronor, skulle kvarstå orubbat, framgår av vad i det föregående är nämnt.

Om den sålunda föreslagna avlöningsförhöjningen, 1,000 kronor, på sätt förut är sagt utslås på lön, tjänstgöringspenningar och ortstillägg i ungefär samma proportion som den, enligt vilken dessa avlöningstitlar nu ingå i den samfällda begynnelseavlöningen, finner man, att, efter någon avrundning, 600 kronor böra anses tillhöra lönen, 300 kronor tjänstgöringspenningarna och 100 kronor ortstillägget.

Beträffande därefter den *andra normalgraden*, torde jämförelse i första hand böra göras med vissa befattningshavare i järnvägs- och generalpoststyrelserna; vad åter angår telegrafstyrelsen, erbjuder det inom detta ämbetsverk tillämpade systemet med byråtjänstemän av 1:a och 2:a lönegraderna icke några fullt lämpliga jämförelsepunkter.

Den grupp av befattningshavare i järnvägsstyrelsen, som här bör komma i betraktande, utgöres av kamrer och föreståndare för kammarkontoret, förste aktuarie och föreståndare för statistiska kontoret, milkontrollör och föreståndare för milkontoret, revisor och föreståndare för revisionskontoret, intendent och föreståndare för biljett- och blankettkontoret, förste kontrollör, byråingenjör av 1:a klass, lantmätare och förrådskontrollör. För dessa befattningshavare utgör — oavsett ett av 1917 års riksdag beviljat tillfälligt tillägg till ersättningen för bostad och bränsle — begynnelseavlöningen enligt nu gällande bestämmelser 5,700 kronor, och genom 1918 års riksdags beslut har detta belopp höjts med 1,020 kronor till 6,720 kronor, motsvarande en ökning av 17,9 procent. Arvodesförhöjningarna (ålderstilläggen) utgöra nu tillhoppa 900 kronor och skola enligt de nya bestämmelserna utgå med sammanlagt 1,260 kronor. — Inom generalpoststyrelsen förekomma två grupper av befattningshavare, som kunna anses någorlunda jämnställda med tjänstemän av andra normalgraden inom flertalet övriga centrala ämbetsverk, nämligen dels kamrerare och sekreterare, dels ock förste aktuarie, intendent och ombudsman. Genom beslut av 1918 års riksdag har för den förra gruppen begynnelseavlöningen, 6,000 kronor, höjts till 6,950 kronor (ortstillägg inberäknat) eller med 950 kronor, motsvarande 15,8 procent, och för den senare gruppen dess begynnelseavlöning, nu utgörande 5,000 kronor, höjts till 5,950 kronor (ortstillägg inberäknat) eller med likaledes 950 kronor, motsvarande 19,0 procent. Avlöningsförhöjningarna (ålderstilläggen), utgörande för den förra gruppen tillhoppa 1,000 kronor och för den senare gruppen tillhoppa 1,500 kronor, hava icke undergått någon förändring.

Kommittén föreslår för de vid centralförvaltningen anställda befattningshavarna av andra normalgraden en höjning av begynnelseavlöningen, 5,800 kronor, med samma belopp, som ifrågasatts för befattningshavare av tredje normalgraden, eller 1,000 kronor, vilket motsvarar en ökning av 17,2 procent. Begynnelseavlöningen skulle sålunda utgöra 6,800 kronor, vartill komma ålderstillägg till samma belopp som för närvarande, eller tillhoppa 1,000 kronor. Även för denna grupp torde löneförbättringen böra fördelas med 600 kronor på lönen, 300 kronor på tjänstgöringspenningarna och 100 kronor på ortstillägget.

I fråga slutligen om *första normalgraden* torde jämförelser likaledes böra i främsta rummet sökas inom järnvägs- och generalpoststyrelserna.

För följande inom järnvägsstyrelsen anställda befattningshavare, nämligen kassör, registrator, notarie, aktuarie, byråingenjör av 2:a klass och kontrollör har begynnelseavlöningen, som för närvarande uppgår till 4,620 kronor, genom 1918 års riksdags beslut höjts till 5,460 kronor eller med 840 kronor, motsvarande 18,2 procent. Arvodesförhöjningarna (ålderstilläggen), som nu utgöra — oavsett ett av 1917 års riksdag beviljat tillfälligt tillägg till ersättningen för bostad och bränsle — tillhopa 1,080 kronor, hava enligt de nya bestämmelserna minskats till sammanlagt 940 kronor. — Inom generalpoststyrelsen har för aktuarie, förrådsförvaltare, notarie, registrator, revisor samt revisor och bokhållare den stadgade begynnelseavlöningen, 4,200 kronor, genom 1918 års riksdags beslut höjts till 5,150 kronor (ortstillägg inberäknat) eller med 950 kronor, motsvarande 22,6 procent; enligt såväl de äldre som de nyare bestämmelserna skola avlöningsförhöjningarna (ålderstilläggen) utgå med sammanlagt 1,300 kronor.

Beträffande de vid den centrala förvaltningen anställda befattningshavarna av *första normalgraden* anser sig kommittén böra föreslå en höjning av begynnelseavlöningen, 4,000 kronor, till 4,900 kronor eller med 900 kronor, motsvarande 22,5 procent. Härtill skulle komma nuvarande ålderstillägg å tillhopa 1,500 kronor. Av tilläggsbeloppet torde 500 kronor böra anses tillhöra lönen, 300 kronor tjänstgöringspenningarna och 100 kronor ortstillägget.

Vad beträffar *befattningshavare med högre avlöning än den för tredje normalgraden gällande*, kunde visserligen starka skäl anses föreligga att för åtskilliga av dessa befattningshavare föreslå avlöningsreglering efter helt andra grunder än dem kommittén eljest funnit sig böra tillämpa i sitt föreliggande utlåtande. Under nu givna förutsättningar måste emellertid kommittén inskränka sig till att för samtliga ifrågavarande befattningshavare föreslå en löneförbättring att utgå med procentuellt ungefär enahanda belopp, som ifrågasatts för tredje normalgraden. I sådana fall, då avlöningen för dylika högre befattningshavare icke överstiger 10,000 kronor, torde sålunda löneförbättringen böra bestämmas till 1,200 kronor; där avlöningen utgör 11,000—13,000 kronor, synes löneförbättringen böra utgå med 1,500 kronor, och för högre avlöningar än 13,000 kronor torde löneförbättringsbeloppet böra sättas till 2,000 kronor. Till frågan om huru dessa tilläggsbelopp skola i förekommande fall fördelas på olika avlöningstitlar återkommer kommittén i det följande.

Enligt vad sålunda anförts, skulle den löneförbättring, som av kommittén anses böra tillkomma de vid centralförvaltningen anställda befattningshavarna med avlöning i någon av de tre normalgraderna eller med högre avlöning än den för tredje normalgraden bestämda, i nedan angivna fall utgå med följande belopp:

Nuvarande avlöning (begynnelseavlöning) kronor	Löneförbättring.	
	Kronor.	Procent.
15,000 och högre	2,000	Högst 13,3
11,000—13,000	1,500	11,5—13,6
9,000—10,000	1,200	12,0—13,3
8,100 (tredje normalgraden)	1,000	12,3
5,800 (andra normalgraden)	1,000	17,2
4,000 (första normalgraden)	900	22,5

Emellertid förekomma ej så få befattningshavare, som i avlöningshänseende intaga en mellanställning mellan de till centralförvaltningen hörande befattningshavarna i tredje och andra normalgraderna eller i andra och första normalgraderna. För den förra gruppen bör löneförbättringen givetvis utgå med 1,000 kronor; för den senare gruppen åter torde närmast ifrågakomma att föreslå samma belopp som för första normalgraden, således 900 kronor. Med hänsyn till vissa befattningshavare, särskilt vid en och annan av de lokala staterna, torde emellertid här kunna lämpligen inskjutas ett belopp av 950 kronor att utgå till befattningshavare med en begynnelseavlöning av 5,600 kronor; löneförbättringen skulle i detta fall motsvara 17,0 procent av begynnelseavlöningen. För de fall, då begynnelseavlöningen icke uppgår till 5,600 kronor, men överstiger 4,000 kronor, föreslås samma avlöningstillägg som för de till centralförvaltningen hörande befattningshavarna i första normalgraden, således 900 kronor.

För *manliga befattningshavare med lägre avlöning än den för första normalgraden vid centralförvaltningen gällande* torde löneförbättringen böra sättas procentuellt lika med eller något högre än som föreslås för nämnda normalgrad. På liknande sätt har ock i stort sett förfarits vid de år 1918 beslutade tillfälliga löneregleringarna för befattningshavare vid de affärsdrivande verken. Kommittén skall i det följande närmare yttra sig härom vid avgivande av förslag till löneförbättring för olika hit hörande personalgrupper.

Såsom i det föregående är antytt, har kommittén i sitt den 11 november 1918 avgivna utlåtande angående definitiv lönereglering för

kvinnliga biträden hemställt, att, jämte det antalet ålderstilllägg inom en var av de tre lönegraderna skulle ökas från två till tre, begynnelseavlöningen för de vid centralförvaltningen anställda biträdena skulle för varje lönegrad höjas med 400 kronor, således inom första lönegraden från 1,200 till 1,600 kronor, inom andra lönegraden från 1,600 till 2,000 kronor och inom tredje lönegraden från 2,000 till 2,400 kronor. Närmast skulle då ifrågakomma, att tillägget till begynnelseavlöningen för dylika vid den centrala förvaltningen anställda biträden finge för tiden, intill dess ny lönereglering för dem kan träda i kraft, utgå med 400 kronor. Med avseende å den nu förevarande löneförbättringens rent tillfälliga beskaffenhet och då i allt fall ifrågavarande kvinnliga biträden, därest den av kommittén föreslagna definitiva löneregleringen kommer att förverkligas, därvid skulle få vidkännas någon, om än ringa ökning i avgifter för den egna pensioneringen, synes det emellertid kommittén riktigast, att berörda avlöningstillägg begränsas till 350 kronor. Av detta belopp torde 200 kronor böra anses tillhöra lönen, 100 kronor tjänstgöringspenningarna och 50 kronor ortstillägget.

De nuvarande två ålderstilläggen för de kvinnliga biträdena utgå med vardera 200 kronor efter resp. fem och tio år. Vid bifall till kommitténs förslag till definitiv lönereglering för dessa befattningshavare skulle dessa ålderstillägg bibehållas och därtill läggas ett tredje ålderstillägg å likaledes 200 kronor, att utgå efter femton år. I enlighet härmed hemställer kommittén, att, utöver höjningen i begynnelseavlöningen, ett tillfälligt ålderstillägg å 200 kronor måtte tillerkännas kvinnligt biträde inom första, andra eller tredje lönegraden, att under eljest vanliga villkor utgå efter femton år; börande därvid befattningshavare, som enligt nu gällande regler ägt för erhållande av ålderstillägg tillgodoräkna sig föregående tjänstetid, jämväl vara berättigad att, därest vid dylik beräkning överskott uppkommit, tillgodoräkna sig den överskjutande tiden för erhållande av det tillfälliga tredje ålderstillägget.

För vinnande av bästa möjliga överensstämmelse med det förslag rörande definitiv lönereglering för de kvinnliga biträdena, som av kommittén framlagts, torde av nyssnämnda tillfälliga ålderstillägg å 200 kronor 100 kronor böra föras till lönen och 100 kronor till tjänstgöringspenningarna.

Den av kommittén ifrågasatta tillfälliga löneförbättringen för kvinnliga biträden vid centralförvaltningen innebär en höjning av begynnelseavlöningen med 29,2 procent i första graden, 21,9 procent i andra graden och 17,5 procent i tredje graden samt en höjning av slutavlöningen med resp. 34,4, 27,5 och 22,9 procent inom de olika graderna.

Kommittén anser sig böra i detta sammanhang omförmåla, att enligt en av socialstyrelsen verkställd utredning, av vilken kommittén haft tillfälle att taga kännedom, stegringen av de allmänna levnadskostnaderna i landet (livsmedel, lyse och bränsle, hyra och vissa skatter) under åren 1905—1914, således från tiden före genomförandet av 1907 års löneregleringar och intill krigsutbrottet, kan antagas hava uppgått till omkring 16 procent. Ett bifall till kommitténs förevarande förslag skulle sålunda medföra en löneförbättring, som för manliga befattningshavare med avlöning i tredje normalgraden eller därutöver skulle i någon mån understiga men för övrig personal överstiga nyss angivna stegringsprocent.»

I förut omförmålda vid ifrågavarande betänkande och utlåtanden fogade tabellbilagor¹ upptagas, vid sidan av nu utgående avlöningar, beloppen av de avlöningstillägg, som kommittén funnit sig böra, med tillämpning av de förut angivna grundlinjerna, föreslå för befattningshavare vid olika verk och inrättningar. I den mån enskildheterna i det sålunda i nämnda tabeller innefattade förslaget ansetts tarva någon belysning utöver vad som framgår av det redan sagda, har löneregleringskommittén i sina berörda framställningar meddelat närmare redogörelse därför.

Vissa särskilda
personalgrupper
eller särskilda
befattnings-
havare.

Därutur vill jag, till utfyllande av den nyss meddelade översikten av de för olika tjänstemannakategorier föreslagna löneförbättringsbeloppen, särskilt framhålla, att kommittén *dels* för vissa befattningshavare, t. ex. landshövdingar och myntdirektören, uppenbarligen på grund av deras tjänsteställning ifrågasatt belopp, överstigande vad som enligt de angivna reglerna egentligen skolat tillkomma dem, *dels ock* för manliga befattningshavare med lägre avlöning än i första normalgraden i regel föreslagit belopp, motsvarande 25 procent av den kontanta begynnelseavlöningen, dock stundom av olika anledningar avrundade.

I avseende å vad kommittén i övrigt anført tillåter jag mig att i allmänhet hänvisa till själva betänkandet (sid. 27 o. följ.) och utlåtandena. Endast å vissa särskilda punkter synes mig med hänsyn till andra föreliggande framställningar eller av annan anledning nödigt att utförigare meddela vad kommittén anført. Därvid synes kommitténs yttrande beträffande olika verk och myndigheter lämpligen böra återgivas i den dem emellan vedertagna ordningen och oberoende av om kommitténs uttalanden hämtats från dess betänkande den 20 november 1918 eller från något av kommitténs utlåtanden den 15 och 20 februari 1919.

¹ I huvudsak överensstämmande med tabellbilagan vid denna proposition.

Kommittén anför sålunda:

Betänkandet
 20:11 1918.
 Häradshöv-
 dingarna.

» — — — — —
 Vad därefter angår justitiestaten under Svea hovrätt åtnjuta samtliga häradshövdingar lön å 4,500 kronor — eller samma belopp som hovrättsråds begynnelselönen — varemot tjänstgöringspenningarna äro i hög grad växlande, högst 3,400 kronor och lägst 200 kronor. Härtill komma enligt gällande stater i några fall förvaltningskostnadsbidrag med högst 1,000 kronor och lägst 100 kronor. Det bör vidare erinras, att riksdagen år 1918 (skrivelse nr 406) dels å extra stat för år 1919 dels ock å tilläggsstat för år 1918 anvisat medel till bestridande av vissa bidrag till kostnaderna för domsagornas förvaltning i huvudsaklig överensstämmelse med angivna grunder (se stadga med vissa föreskrifter angående domsagornas förvaltning den 20 juni 1918, Sv. Ffs. nr 412).

Det synes kommittén, att häradshövdingarna böra komma i åtnjutande av löneförbättring med samma belopp, som föreslagits för tredje gradens tjänstemän, hovrättsråd och andra gradens tjänstemän, eller 1,000 kronor, och med den fördelningen, att 700 kronor föras till lönen och 300 kronor till tjänstgöringspenningarna.

Utöver sin å stat uppförda avlöning äga emellertid häradshövdingarna åtnjuta avsevärda inkomster i form av sportler.

I sammanhang med den år 1874 genomförda löneregleringen för häradshövdingarna meddelades jämväl ändrade bestämmelser rörande sportelsatserna, och lärar därvid hava varit avsett, att sportlerna skulle så nära som möjligt täcka kostnaderna för domsagornas förvaltning; överskott eller brist, som därvid beräknades uppstå, föranledde minskning av tjänstgöringspenningarnas belopp eller anvisande av förvaltningskostnadsbidrag.

I den till 1905 års riksdag avlåtna statsverkspropositionen, andra huvudtiteln, punkten 4, framlades förslag till ny stat för häradshövdingarna i riket. I ärendet anförde föredragande departementschefen, huru som känt vore, att för åtskilliga häradshövdingar den avlöning, som tillkomme dem från statsverket, sammanlagd med beloppet av dem tillfallande sportler, efter avdrag av förvaltningskostnaderna uppginge till belopp, vilka måste anses mer än tillräckliga för deras bärgning och i vissa fall överstiga vad som kunde betraktas såsom skäligt, under det att andra häradshövdingar åtnjöte en behållen inkomst, som med fäst af avseende å det ifrågavarande ämbetets maktpåliggande beskaffenhet syntes vara alltför ringa; det framlagda förslaget till ny stat för häradshövdingarna — vilket förslag emellertid icke vann riksdagens bifall — åsyftade ock att åvägabringa en utjämning i nu berörda hänseende.

Enligt vad för kommittén tillgängliga uppgifter utvisa, hava efter år 1905 häradshövdingarnas sportelinkomster på det hela taget ökat, om ock denna ökning i stort sett ej kan anses alltför betydande.

Såsom kommittén i det föregående uttalat, synes det kommittén, att, där inkomsterna å en tjänst genom sportler eller på grund av andra dylika förhållanden stigit över en viss gräns, hänsyn därtill bör tagas vid den tillfälliga löneregleringen. För det förslag, som kommittén har för avsikt att i sådant avseende framställa beträffande häradshövdingarna, har kommittén funnit en ledning i ovannämnda stadga den 20 juni 1918 angående domsagornas förvaltning.

Enligt 25 § i nämnda stadga skall Kungl. Maj:t för ändamål, som i stadgan omförmälas, vart femte år indela rikets domsagor i tre klasser för nästföljande fem år. Domsaga, där häradshövdingens av tjänsten härflytande inkomst efter avdrag av andra utgifter för tjänsten än arvoden till vikarier och rättsbildade biträden beräknas årligen skola understiga 9,800 kronor, hänföres till första klassen, domsaga, där årliga inkomsten efter sagda avdrag beräknas skola uppgå till 9,800 kronor men ej till 13,200 kronor, hänföres till andra klassen samt övriga domsagor till tredje klassen.

Till ledning vid nämnda indelning skola i främsta rummet tjäna över häradshövdingarnas inkomster och utgifter avgivna statistiska uppgifter för de senaste fem åren med den jämkning, vartill fog må anses föreligga på grund av motsedd förändring i domsagas område eller av annan orsak.

Jämlikt 46 § i samma stadga skall indelning, som i 25 § sägs, ske första gången år 1918 med hänsyn tagen till de statistiska uppgifterna för åren 1915, 1916 och 1917.

I anslutning till vad sålunda blivit stadgat finner sig kommittén böra förorda, att i fråga om häradshövdingars rätt till löneförbättring hänsyn må tagas till storleken av hans av tjänsten härflytande inkomst efter avdrag av utgifter för tjänsten och att i sådant hänseende må föreskrivas, att löneförbättringen icke skall utgå med högre belopp, än att densamma jämte den sålunda beräknade inkomsten av tjänsten uppgår till sammanlagt högst 10,000 kronor; där avlöningstillägget på grund härav kommer att understiga 1,000 kronor, bör avdraget göras först å den del, som skall anses motsvara lönen, och därefter i mån av behov å den till tjänstgöringspenningarna hänförliga delen.

Vid beräkning av den behållna inkomsten av tjänsten böra givetvis avdragas även arvoden till vikarier och rättsbildade biträden; och bör till ledning vid nämnda beräkning, liksom vid den förut omförmälda

klassindelningen beträffande domsagorna, i främsta rummet tjäna över häradshövdingarnas inkomster och utgifter avgivna statistiska uppgifter för åren 1915, 1916 och 1917 med den jämkning, vartill fog må anses föreligga på grund av motsedd förändring i domsagas område eller av annan orsak.

I fråga slutligen om justitiestaterna under Göta hovrätt och hovrätten över Skåne och Blekinge torde kommittén få inskränka sig till att i huvudsak åberopa vad i det föregående anförts angående den till Svea hovrätt hörande justitiestaten.

»Sidande 16 2
1919.
Fångvårdsstatistiken

»I anslutning till denna framställning av styrelsen för svenska fångvårdssällskapet (jfr sid. 57) finner sig löneregleringskommittén böra hemställa, att, i avvaktan på den förestående definitiva löneregleringen för fångvårdsstatens personal, ett avlöningstillägg å 700 kronor för år må beredas de tjänstemän av högre grad, vilkas begynnelseavlöning uppgår till minst 3,000 kronor, d. v. s. direktörer, kamrerare, förste pastor, pastorer, andre pastor och assistenter (assistent och arbetsföreståndare) i den högre av de nuvarande båda lönegraderna. Av detta avlöningstillägg, 700 kronor, torde lämpligen 450 kronor böra hänföras till lönen och 250 kronor till tjänstgöringspenningarna.

Sådant avlöningstillägg, som nu är nämnt, torde böra tillkomma även direktören vid centralfängelset i Karlskrona, utan hinder därav att denne från anslag å extra stat åtnjuter särskild avlöningsförhöjning till belopp av 500 kr. (jfr statsverkspropositionen till 1919 års riksdag, andra huvudtiteln, punkten 35).

Vad däremot angår de tjänstemän av högre grad, vilkas begynnelseavlöning understiger 3,000 kronor, har löneregleringskommittén funnit en viss begränsning böra ske i avlöningstilläggets belopp. I förut omförmälda betänkande (delen LIX) har kommittén för sådana vid andra grenar av den civila förvaltningen anställda befattningshavare, vilkas begynnelseavlöning icke uppgår till 3,000 kronor, föreslagit avlöningstillägg att utgå med i allmänhet 25 procent av begynnelseavlöningen, och synes kommittén denna beräkningsgrund vara tillämplig även i nu förevarande fall.

Löneregleringskommittén övergår härefter till att yttra sig rörande den löneförbättring, som må böra tillerkännas fångvårdens tjänstemän av lägre grad (bevakningspersonal). Vid bedömande av denna fråga har kommittén haft att söka ledning i de löneregleringar, som enligt beslut vid 1918 års lagtima riksdag genomförts för vissa, med fångvårdens be-

vakningspersonal någorlunda jämförliga befattningshavare vid de affärsdrivande verken, tullverket m. fl. förvaltningsgrenar. I detta avseende har kommittén beaktat, att genom dessa löneregleringar begynnelseavlöningen höjts exempelvis för lokomotivförare vid statens järnvägar (å billigaste ort) från 1,660 till 1,980 kronor, för konduktör och stationsförman (å billigaste ort) från 1,380 till 1,620 kronor samt för banvakt och stationskarl (å billigaste ort) från 1,308 till 1,530 kronor; samtidigt beviljades för ordinarie befattningshavare vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning — däribland uppsyningsmän, vaktmästare m. fl. — tillfälliga lönetillägg för år 1919 å 300 kronor.

Med avseende härå har kommittén stannat vid att föreslå, att den manliga bevakningspersonalen vid fångvården måtte, i avvaktan å den stundande definitiva löneregleringen, komma i åtnjutande av avlöningstillägg å 300 kronor, varav 200 kronor torde böra föras till lönen och 100 kronor till tjänstgöringspenningarna; och synas i relation härtill avlöningstilläggen till den kvinnliga bevakningspersonalen böra fastställas till 200 kronor, därav 125 kronor att hänföras till lönen och 75 kronor att tilläggas tjänstgöringspenningarna.

Å övergångsstat finnes uppförd — förutom en predikant, beträffande vilken kommittén torde få hänvisa till vad i det föregående (jfr sid. 34) anförts — en bevakningsbefälhavare med begynnelseavlöning av 1,800 kronor. Även till denne befattningshavare torde böra utgå avlöningstillägg efter 25 procent å begynnelseavlöningen, — — — — —.»

»Kommittén, som i särskilt underdånigt utlåtande denna dag (den 15 februari 1919) framlägger förslag till tillfällig lönereglering för fångvårdsstaten, anser löneförbättring böra enligt enahanda regler beredas motsvarande personal vid Bonaanstalten.»

*Utlåtande 15 2
1919.*

*Uppfostrings-
anstalten å
Bona.*

*Beträskande/
20/11 1918.*

Sjukhuseverket.

För den civila personalen vid sjukhuseverket har ny avlöningsstat fastställts enligt beslut vid 1918 års riksdag, och tvekan kunde därför uppstå, huruvida någon löneförbättring nu borde beredas denna personal. Med hänsyn därtill, att avlöningarna enligt den nya staten äro helt eller nära avpassade efter den s. k. statskontorstypen, har emellertid kommittén ansett tillräcklig anledning icke föreligga att utsluta ifrågakvarande personal från delaktighet i den tillfälliga löneförbättringen. För några befattningshavare torde dock, såsom kommittén nedan får tillfälle närmare angiva, löneförbättringen böra utgå med reducerade belopp.

För manlig ritare eller gravör utgör begynnelseavlöningen 3,000 kronor, vartill komma tre ålderstillägg å tillhopa 1,200 kronor. I anledning av en till kommittén remitterad framställning från chefen för sjökarteverket har kommittén funnit sig böra tillstyrka, att dessa befattningshavare, i likhet med vad som redan medgivits motsvarande personal vid allmänna kartverket, måtte för åtnjutande av ålderstillägg tillgodoräknas den tid de före den 1 januari 1919 innehåft sina befattningar. Vid en jämförelse mellan den avlöning, som sålunda genom den nya löneregleringen beretts de vid sjökarteverket anställda manliga ritare och gravörer, och de löneförmåner, som tillkomma vissa andra personalgrupper, exempelvis underofficerare, har det syns kommittén nödvändigt att i viss mån begränsa avlöningstillägget för ifrågavarande personal vid sjökarteverket; kommittén föreslår i sådant avseende ett belopp av 300 kronor, därav 200 kronor att tilläggas lönen och 100 kronor att tillföras tjänstgöringspenningarna. Med manliga ritare och gravörer bör i förevarande hänseende likställas innehavaren av den nyinrättade redogörarbefattningen.

Utidisat 20.2
1919

Lots- och fyr-
väsendet.

»Beträffande först *befälet vid lotsverket* anser kommittén, att avlöningstillägg bör beredas dithörande personal enligt samma regler, som av kommittén i dess förenämnda betänkande den 20 november 1918 angivits beträffande där avsedd personal.

Vad därefter angår *den egentliga lotspersonalen* torde löneregleringskommittén få erinra, hurusom — — — — denna personal äger utöver den fasta avlöningen — däri inräknat lönetillägg till mästerylots, ortstillägg till personal i Stockholm samt förmansarvoden — tillgodonjuta viss andel i lotspenningar. Av de enligt bestämmelser för lotsverket vederbörande lotsplats tillfallande lotspenningar skall nämligen den å platsen anställda lotspersonalen äga ånjuta 40 procent; och skall personalens andel i lotspenningarna i lika lotter fördelas mellan överlots eller lotsförmän och en var av de vid lotsplatsen anställda ordinarie lotsar ävensom de extra lotsar, som på eget ansvar efter uppgjord tur lotsa.

Löneregleringskommittén har haft tillfälle att taga kännedom om specificerade uppgifter å beloppen av intjänta lotspenningar under år 1917 och därav funnit, att den andel i lotspenningar, som under nämnda år tillfallit lotspersonal, för flertalet befattningshavare uppgått till betydande, i vissa fall synnerligen höga belopp.

I sitt ovannämnda betänkande (delen LIX) har kommittén erinrat, hurusom på grund av rådande krisförhållanden utan tvivel de inkomster av

sportler m. m., som tillkomme vissa grupper av i betänkandet avsedda befattningshavare, stundom undergått någon stegring. Där denna stegring icke varit alltför betydande, kunde densamma enligt kommitténs mening betraktas såsom ett slags av förhållandena väl motiverat krigstidstillägg till berörda extra inkomster och borde fördenskull icke öva något inflytande vid ifrågavarande tillfälliga lönereglering. I de fall åter, då dylika extra inkomster stigit till särskilt höga belopp, ansåge kommittén hänsyn därtill böra tagas vid bestämmande av de tillfälliga avlöningstilläggen. För några grupper av befattningshavare, som i tjänsten äga åtnjuta dylika extra inkomster, har kommittén fördenskull föreslagit vissa restriktiva bestämmelser i fråga om rätt att åtnjuta avlöningstillägg.

I enlighet härmed torde böra förfaras även beträffande lotspersonalen. Kommittén anser sålunda, att även denna personal bör komma i åtnjutande av vissa till siffran angivna avlöningstillägg, som emellertid skola minskas eller helt bortfalla i de fall, då inkomsten av lotspenningar överstiger viss maximigräns.

Då kommittén sålunda haft att avgiva förslag rörande beloppet av de avlöningstillägg, som må böra tillerkännas lotspersonalen, har kommittén ansett sig böra söka ledning i de löneregleringar, som enligt beslut vid 1918 års lagtima riksdag genomförts för vissa, med lotspersonalen någorlunda jämförliga befattningshavare vid de affärsdrivande verken, tullverket m. fl. förvaltningsgrenar. I detta avseende har kommittén beaktat att för ordinarie befattningshavare vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning — däribland uppsyningsmän, vaktmästare m. fl. — beviljats tillfälliga lönetillägg för år 1919 å 300 kronor.

Kommittén har i utlåtande den 15 innevarande februari hemställt, att avlöningstillägg å 300 kronor måtte beredas jämväl den manliga bevakningspersonalen vid fångvården.

I anslutning härtill finner sig kommittén böra föreslå, att även den ordinarie lotspersonalen måtte komma i åtnjutande av avlöningstillägg till belopp av 300 kronor, varav 200 kronor torde böra föras till lönen och 100 kronor till tjänstgöringspenningarna.

Såsom redan är nämnt, bör enligt kommitténs mening detta avlöningstillägg minskas eller helt bortfalla i de fall, då inkomsten av lotspenningar överstiger visst belopp. Denna maximigräns bör enligt kommitténs mening bestämmas till 700 kronor, för år räknat. Avlöningstillägget torde sålunda icke böra till någon befattningshavare utgå med högre belopp, än att nämnda tillägg tillsammans med inkomsten av lotspenningar uppgår till högst 1,000 kronor. Där på grund av sålunda föreskriven begränsning avlöningstillägget skall utgå med avkortat be-

lopp, torde i mån av behov avdrag å tillägget böra göras först å den del, som är att hänföra till lönen, och därefter å den del, som är att hänföra till tjänstgöringspenningar.

Till grund för den beräkning rörande inkomsten av lotspenningar, som i dessa fall bör ske, torde kunna läggas förhållandena under en treårsperiod, vilken — på det att avlöningstillägget må kunna utbetalas före 1919 års utgång — synes lämpligen böra bestämmas till tiden den 1 oktober 1916—den 30 september 1919. Vid beräkningen torde vidare böra iakttagas, att för en var befattningshavare räknas med den andel i lotspenningar, som tillkommit honom vare sig å ordinarie eller å extra befattning, samt att, vare sig befattningshavaren haft andel i lotspenningar under hela treårsperioden eller endast någon del därav, det beräknade årsbeloppet skall i förevarande hänseende vara bestämmande.

Enligt gällande bestämmelser äger personal vid lotsverket under tjänstgöring vid flottan åtnjuta, jämte övriga förmåner, ersättning för mistad andel i lotspenningar. Vid beräkning, på sätt nyss är nämnt, av befattningshavares andel i lotspenningar bör givetvis hänsyn tagas även till dylik ersättning.

Den ordinarie *fyrpersonalen* torde böra komma i åtnjutande av samma avlöningstillägg, som föreslagits för lotspersonalen, eller 300 kronor, varav 200 kronor såsom lön och 100 kronor såsom tjänstgöringspenningar. Lika litet som beträffande lotspersonalen torde någon åtskillnad här böra göras mellan olika grupper av befattningshavare.

Då fyrpersonalen icke åtnjuter några inkomster i tjänsten, jämförliga med lotsarnas andel i lotspenningar, synes någon begränsning i fråga om rätten till avlöningstillägg, i likhet med vad som nyss föreslagits för lotspersonalen, icke kunna här ifrågakomma.

Vad slutligen angår *personalen å lotsverkets ångfartyg*, torde befälhavaren å lotsverkets ångfartyg Vega böra med tillämpning av de grunder, som av kommittén följts i dess ovannämnda betänkande (delen LIX), erhålla löneförbättring med 750 kronor, därav 450 kronor såsom lön och 300 kronor såsom tjänstgöringspenningar; till maskinist och uppbördsman synes löneförbättring böra utgå med samma belopp, som föreslagits för lots- och fyrpersonalen, eller 300 kronor, därav 200 kronor såsom lön och 100 kronor såsom tjänstgöringspenningar.»

— — — — — Beträffande den till överståthållarämbetet hörande personal, vars avlöning helt eller delvis utgår av statsmedel, må erinras därom, att fråga om lönereglering för denna personal i annan ordning föreligger till kommitténs behandling. Under nuvarande omständigheter torde emellertid någon tillfällig löneförbättring böra beredas denna personal.

Då överståthållarens kontanta avlöning utgör 18,000 kronor, därav 9,000 kronor av statsmedel och lika stort belopp från Stockholms stad, torde för honom böra beräknas ett avlöningstillägg av sammanlagt 2,000 kronor, varav hälften att utgå av statsmedel. På enahanda sätt torde för underståthållaren, vars kontanta avlöning utgör 9,250 kronor, därav 7,000 kronor av statsmedel och återstoden av Stockholms stad, böra beräknas ett avlöningstillägg av tillhoppa 1,200 kronor, varav i runt tal 900 kronor skulle motsvara den andel, som borde utgå av statsmedel.

Kommittén föreslår sålunda, att avlöningstillägget bestämmes för överståthållaren till 1,000 kronor att tillföras lönen och för underståthållaren till 900 kronor, varav 600 kronor såsom lön och 300 kronor såsom tjänstgöringspenningar.

Vad därefter särskilt angår universitetet i Uppsala torde först böra uppmärksammas, att flertalet professorer inom teologiska fakulteten, utöver de i gällande stat under rubriken »allmänna medel» uppförda avlöningsbelopp, äga åtnjuta vissa andra löneförmåner, huvudsakligen inkomster från prebendepastorat. För några av dessa prebendepastorat hava nya löneregleringar enligt lagen den 9 december 1910 genomförts med ingången av ecklesiastikåret 1917—1918; från de övriga pastoraten utgår prästerskapets avlöning enligt äldre grunder.

Beträffande till en början förste teologie professorn, tillika domprost, åtnjuter denne enligt den för universitetet gällande staten avlöning med 2,180 kronor, varav 180 kronor utgöra det beräknade värdet å 12 famnar ved; därjämte är han enligt staten innehavare av Uppsala stads och Vaksala prebendepastorat, för vilka ny lönereglering trätt i kraft den 1 maj 1917.

Inkomsten från övriga ifrågavarande prebendepastorat äro i staten uppförda med vissa belopp, vilka emellertid i regel torde under den senare tiden, och särskilt där ny lönereglering trätt i kraft, hava ej obetydligt överskridits. Detta förhållande synes böra så till vida beaktas, att föreskrift meddelas därom, att avlöningstillägg till teologie professor, som innehar prebendepastorat, ej må utgå med högre belopp, än att hans sammanlagda inkomst å professuren och av prebendet, ålderstillägg och krigstidstillägg oberäknat, högst uppgår till ett av kommittén såsom skäligt ansett belopp av 9,700 kronor. Till grund för den beräkning rörande inkomsten av prebendet, som i dessa fall bör ske, torde kunna läggas förhållandena under ecklesiastikåren 1916—1917, 1917—1918 och 1918—1919, så att medeltalet av den behållna inkomsten för dessa tre år kommer att i förevarande avseende bliva bestämmande.

Universitetet

Till laboratorn i experimentell fysik och observatorn i astronomi bör enligt förut angivna allmänna regler löneförbättringen utgå med 900 kronor, därav 600 kronor att hänföras till lönen och 300 kronor att tilläggas tjänstgöringspenningarna.

Vid universitetet i Lund äro, liksom i Uppsala, de flesta professorer inom teologiska fakulteten innehavare av prebendepastorat. I den för Lunds universitet gällande staten äro emellertid några vissa belopp icke uppförda såsom inkomst av dessa prebendepastorat, och intet av dem har ännu lönereglerats enligt lagen den 9 december 1910. Man torde kunna antaga, att den inkomst de särskilda professorerna åtnjuta å sina befattningar, om däri inräknas inkomsten från prebendepastoraten, avsevärt överstiger den eljest vanliga professorsavlöningen.

På sätt kommittén föreslagit vid behandling av frågan om löneförbättring för motsvarande befattningshavare vid universitetet i Uppsala, torde föreskrift böra meddelas därom, att avlöningstillägg till teologie professor, som innehar prebendepastorat, ej må utgå med högre belopp, än att hans sammanlagda inkomst å professuren och av prebendet, ålderstillägg och krigstidstillägg oberäknat, högst uppgår till ett belopp av 9,700 kronor; beräkningen av den behållna inkomsten från prebendet torde kunna grundas på förhållandena under ecklesiastikåren 1916—1917, 1917—1918 och 1918—1919.

Laboratorn i kemi, observatorn i astronomi och föreståndaren för den zoologiska institutionens entomologiska avdelning synas böra i likhet med jämnställda befattningshavare i Uppsala komma i åtnjutande av tillfällig löneförbättring till belopp av 900 kronor, därav 600 kronor föras till lönen och 300 kronor till tjänstgöringspenningarna.

Allmogens kart-
verket.

För manliga ritare och gravörer, vilkas begynnelseavlöning vid 1918 års riksdag blivit bestämd till 3,000 kronor, synes avlöningstillägget böra begränsas till 300 kronor, därav 200 kronor såsom lön och 100 kronor såsom tjänstgöringspenningar. Kommittén torde i detta hänseende få åberopa vad i det föregående (jfr sid. 68) yttrats rörande motsvarande befattningshavare vid sjökarteverket.

Såsom jag redan förut meddelat hava med anledning av löneregleringskommitténs meranämnda betänkande den 20 november 1918 åtskilliga framställningar inkommit. Vissa av dessa beröra jämväl frågan om

den tillfälliga löneförbättringens belopp, i vad angår särskilda befattningar eller grupper av befattningar. Av dessa framställningar torde i detta sammanhang böra omförmälas den av chefen för rikets allmänna kartverk med tillstyrkande den 30 januari 1919 överlämnade framställningen av ritare och gravörer vid nämnda verk ävensom den av chefen för sjökarteverket den 31 i samma månad överlämnade framställningen från ritarna och gravörerna samt redogöraren vid sjökarteverket.

Nämnda personal vid allmänna kartverket har anfört huvudsakli- *ritare m. fl.
vid allmänna
kartverket*
gen följande:

Den princip, som löneregeringskommittén vid sitt ifrågavarande förslag uppställt — procentuellt högre löneförbättring vid lägre begynnelseavlöning — hade kommittén också vid utformningen av förslaget i huvudsak följt. Salunda hade lönetillägget till befattningshavare med 3,000 kronors begynnelselön i allmänhet föreslagits till 750 kr. eller 25 procent. Endast beträffande ritare och gravörer vid rikets allmänna kartverk och vid sjökarteverket — för vilka tjänstemannagrupper begynnelseavlöningen likaledes utgjorde 3,000 kronor — hade en rakt motsatt princip blivit tillämpad. För dessa befattningshavare hade nämligen kommittén föreslagit en löneförbättring av allenast 300 kr. eller 10 procent, alltså icke blott avsevärt lägre, än vad som föreslagits för första normalgraden, utan till och med lägre än den procentsats, som föreslagits för de högst avlönade befattningshavarna.

Gent emot den jämförelse med vissa andra personalgrupper, exempelvis underofficerare, som kommittén gjort och vilken jämförelse innebure det huvudsakliga motivet till den ifrågasatta reduktionen av löneförbättringen för nu ifrågavarande befattningshavare, syntes med skäl kunna framhållas, att den vore i flera avseenden olämplig då befattningarna i fråga vore av helt skilda slag. Skulle dock över huvud taget en jämförelse med underofficerare äga rum, syntes denna böra företagas med de underofficerare, som vore sysselsatta med kartarbeten, t. ex. de som tjänstgjorde såsom ritare vid rikets allmänna kartverk. Av en sådan jämförelse skulle dock framgå, att dessa underofficerare vore mera gynnsamt ställda i fråga om avlöningen än de civila ritarna och gravörerna, vartill ytterligare skulle kunna tilläggas, att de förstnämnda hade en daglig arbetstid av endast fem timmar, under det att de senare finge tjänstgöra sju timmar per dag.

Närmare till hands syntes däremot ligga att göra jämförelsen mellan å ena sidan ritare och gravörer och å andra sidan övriga civila befattningshavare vid samma verk. I sitt för ungefär ett år sedan avgivna skriftliga betänkande med anledning av senast föreslagen lönereglering för den civila personalen vid rikets allmänna kartverk — därvid för samtliga manliga befattningshavare förhöjningar av begynnelseavlöningen begärdes — hade löneregeringskommittén uttalat sig beträffande ritare och gravörer på följande sätt: »Kommittén finner billigt, att, såsom för närvarande, en viss relation förefinnes mellan avlöningsförmåner för å ena sidan manliga ritare och gravörer och å den andra geodeter och kartografer, och anser sig icke böra göra någon erinran mot den föreslagna begynnelseavlöningen.» Detta förslag till lönereglering hade också på Kungl. Maj:ts proposition av 1918 års riksdag antagits. Härigenom syntes få anses fast-

slaget, att den relation mellan avlöningsförmånerna för olika civila befattningshavare vid kartverket, som på så sätt uppstått, skulle vara rättvist avvägd. Ett bifall till löneregleringskommitténs nu föreliggande förslag angående tillfällig lönereglering i vad det rörde ritare och gravörer, skulle emellertid alldeles för-rycka detta förhållande.

Den omständigheten, som kommittén i förbigående anförde, att ritare och gravörer så sent som år 1918 erhållit sina avlöningar reglerade, syntes i och för sig icke utgöra något skäl, varför avlöningstillägget till dem skulle utgå med ett så avsevärt reducerat belopp. Samma skäl förefunnes nämligen också beträffande övriga civila tjänstemän vid kartverket, ty under det att ritare och gravörer då erhållit sin begynnelseavlöning höjd från 2,400 till 3,000 kronor, hade geodeter och kartografer samtidigt fått sin begynnelseavlöning ökad från 3,000 till 4,000 kronor. För dessa sistnämnda tjänstemän hade kommittén dock utan tvekan föreslagit samma löneförbättring som för befattningshavare inom motsvarande normalgrad.

På grund av vad sålunda anförts anhölles, att ritare och gravörer vid rikets allmänna kartverk måtte erhålla ett avlöningstillägg av 750 kronor.

*Ritare m. fl.
vid sjökarte-
verket.*

I den av ritarna, gravörerna och redogöraren vid sjökarteverket av-lättna framställningen göras så väl i huvudsak samma invändningar mot löneregleringskommitténs förslag till löneförbättring för nämnda personal, vilka framstälts av motsvarande personal vid allmänna kartverket, som ock enahanda hemställan, som sistnämnda personal gjort.

*Departement-
chefen.*

Beloppen av de av löneregleringskommittén vid de olika befattningarna ifrågasatta löneförbättringarna äro i stort lämpade efter de provisoriska avlöningstillägg, som nyligen beviljats jämförlig personal vid andra stora förvaltningsgrenar. Jag har därför i allmänhet intet att invända mot kommitténs förslag i förevarande avseende.

Beträffande löneförbättringen för de kvinnliga befattningshavarna torde jag i detta sammanhang böra erinra, att den förutsättning, varpå kommittén byggt sitt förslag härutinnan, nämligen att definitiv lönereglering för dessa befattningshavare bleve genomförd i enlighet med av kommittén i detta ämne framställt förslag, numera genom pågående riksdags beslut i frågan inträffat.

För tre grupper befattningshavare, nämligen häradshövdingarna, lotsarna och teologie professorerna vid universiteten, har löneregleringskommittén ifrågasatt viss reduktion av avlöningstilläggen på grund av extra inkomster i tjänsten m. m., varav sådana befattningshavare kunde komma i åtnjutande. Min ställning till denna fråga i allmänhet har jag redan angivit (jfr sid. 54). Nu vill jag därför endast uttala min anslutning till kommitténs förslag beträffande grunderna för ifrågavarande inskränkningar i rätt till provisorisk löneförbättring (jfr sid. 65, 66; 69, 70 och 71, 72).

Universitetskanslern har, såsom förut nämnts, ifrågasatt, att en var av laboratorn i experimentell fysik vid Uppsala universitet samt laboratorn i kemi och föreståndaren för den entomologiska avdelningen av zoologiska institutionen vid Lunds universitet ävensom observatorerna i astronomi vid universiteten skulle beredas tillfällig löneförhöjning å 1,800 kronor. Den av löneregeringskommittén för dessa befattningshavare, som alla åtnjuta en begynnelseavlöning av 4,500 kronor, föreslagna avlöningsförbättringen belöper sig för vardera till 900 kronor. Att gå därutöver skulle förrycka avlöningsförhållandet mellan, å ena sidan, dem och, å andra sidan, laboratorerna av den högre avlöningsgraden och med dessa likställda tjänst innehavare, vilkas begynnelseavlöning uppgår till 5,600 kronor och vilkas avlöningstillägg följaktligen, enligt den allmänna regeln för ifrågavarande löneregeringsförslag, skulle belöpa sig till 950 kronor. Jag finner det därför lämpligt att stanna vid kommitténs förslag. Skulle ifrågavarande befattningshavare möjligen anses böra flyttas upp i annan lönegrad än de nu innehava. är detta en fråga som torde böra prövas i annat sammanhang.

Förut (jfr sid. 50, 51) har jag av anförda orsaker ifrågasatt, att bokhallarna av första graden vid statens hospital och asyler skulle bliva delaktiga av den tillfälliga löneregeringen. Ifrågavarande tjänstemän åtnjuta enahanda kontanta avlöning, som assistenterna av lägre grad i fångvårdsstaten och torde därför böra tilläggas samma löneförbättring som dessa.

Vad slutligen angår de manliga ritarna och gravörerna vid rikets allmänna kartverk och sjökarteverket samt redogöraren vid sistnämnda verk, vilka samtliga åtnjuta begynnelseavlöning av 3,000 kronor, med tre ålderstillägg å tillhoppa 1,200 kronor, och följaktligen enligt den föreslagna allmänna regeln för löneregeringen skulle erhålla ett lönetillägg av 750 kronor, har löneregeringskommittén för dessa tjänstemän förordat avlöningsförbättring till belopp av endast 300 kronor. Skälet härtill synes kommittén förnämligast hava hämtat från en jämförelse mellan ifrågavarande befattningshavares avlöningar och de löneförmåner, som tillkomma underofficerare.

Enligt vad jag inhämtat uppgår den sammanlagda avlöningen — inbegripet tillfällig löneförbättring — för sergeanter och fanjunkare i Stockholm till lägst respektive 2,270 kronor och 2,842 kronor 50 öre samt högst respektive 3,070 kronor och 3,642 kronor 50 öre. I en samtidigt med förut omnämda framställning av ritare och gravörer vid allmänna kartverket överlämnad uppgift meddelas, att underofficerare, som tjänstgöra vid allmänna kart-

verkets byråarbeten, åtnjuta i avlöning från anslag å fjärde och nionde huvudtitlarna sammanlagt, sergeant lägst 4,055 kronor och högst 4,855 kronor samt fanjunkare lägst 4,893 kronor 75 öre och högst 5,693 kronor 75 öre.

Enligt dessa uppgifter äro nu ifrågavarande personals avlöningsförhållanden väsentligt fördelaktigare än underofficerares i allmänhet men däremot betydligt lägre än i kartverket tjänstgörande underofficerares.

Bortsett från jämförelsen med underofficerarna är det emellertid uppenbart, att ifrågavarande befattningshavares avlöningar fastställts i visst bestämt förhållande till avlöningarna vid övriga manliga tjänster vid samma verk. För dessa sistnämnda har någon reduktion av lönetilläggen ej ifrågasatts. Vid sådant förhållande finner jag ej tillräckliga skäl föreligga att för de manliga ritarnas och gravörernas vid kartverken samt den med dem jämställda redogörarens vid sjökareverket vidkommande avvika från huvudregeln för bestämmandet av den tillfälliga löneförbättring, varom nu är fråga.

Av en på mitt uppdrag utarbetad tabellarisk sammanställning med rubrik: »Förslag rörande tillfällig löneförbättring för olika grupper av befattningshavare år 1919» framgår såväl vilka särskilda befattningar å ordinarie stat — med undantag dock för lots- och fyrpersonal å övergångs- och indragningsstat, till vilka jag strax återkommer — enligt min mening böra inbegripas i den tillfälliga lönereglering, varom nu är fråga, som ock det avlöningstillägg, jag anser böra vid varje befattning utgå, tilläggens fördelning på avlöningstitlar ävensom vissa närmare bestämmelser för särskilda tilläggs åtnjutande.

Härefter uppläste föredragande departementschefen nämnda sammanställning*) samt anförde därpå vidare:

Befattnings-
havare å
gammal stat.

Löneregleringskommitténs förevarande förslag, sådant det framlagts i de förut omförmälda vid kommitténs betänkande den 20 november 1918 och utlåtanden den 15 och 20 februari 1919 fogade bilagorna och i kommitténs berörda yttranden närmare utvecklats, avser befattningshavare å nu gällande stat eller, där sådant särskilt angivits, å övergångsstat samt i ett fall, nämligen beträffande en auditor vid flottans station i Karlskrona, å äldre stat.

* Tabellbilagan vid denna proposition.

Vid vissa ämbetsverk och inrättningar funnes emellertid — anför kommittén i sitt nämnda betänkande — en del befattningshavare, som icke ingått på den nu gällande staten, utan uppbure avlöning enligt gammal stat. Då en utredning rörande dessa särskilda fall icke kunnat verkställas under den korta tid, som stått kommittén till buds, hade det syntts kommittén lämpligast, att frågan om beloppet av den tillfälliga löneförbättring, som borde tillkomma dylika befattningshavare, finge bliva beroende på Kungl. Maj:ts prövning, med iakttagande att de allmänna grunder, som eljest skulle bliva bestämmande för den tillfälliga löneförbättringen, även i dessa fall borde tjäna till ledning. Kommittén hemställde därför, att tillfällig löneförbättring finge, i huvudsaklig överensstämmelse med de i förevarande betänkande angivna allmänna grunder, utgå till befattningshavare å gammal stat med belopp, som av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall bestämdes.

Löneregleringskommittén
Betänkande/
20/11 1918.

Förevarande ämne beröres av kommittén jämväl i ovannämnda utlåtanden.

Utlåtanden/
15/2, 20/2 1919.

För några befattningshavare vid fångvården och vid lots- och fyrinrättningen — anför kommittén sålunda i utlåtanden den 15 och 20 februari 1919 — vilka kvarstode å gammal stat, syntes, i likhet med vad kommittén i oförmälda betänkande hemställt beträffande där avsedd personal, böra gälla, att tillfällig löneförbättring finge, i huvudsaklig överensstämmelse med de i ifrågavarande utlåtanden angivna allmänna grunder, till dessa befattningshavare utgå med belopp, som av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall bestämdes.

I fråga om personalen vid lots- och fyrväsendet torde i detta sammanhang böra erinras, hurusom kommittén, enligt vad jag förut (jfr sid. 35) meddelat, beträffande sådan personal å övergångs- och indragningsstat uttalat, att det syntes böra bliva beroende på Kungl. Maj:ts prövning, huruvida och till vilket belopp dylik personal, som fortfarande vore tjänstgöringsskyldig, finge komma i åtnjutande av tillfällig löneförbättring.

I likhet med löneregleringskommittén finner jag storleken av löneförbättringen åt å gammal stat kvarstående befattningshavare böra i varje särskilt fall prövas efter föreliggande omständigheter. Avgörandet härutinnan torde därför lämpligast böra överlämnas till Kungl. Maj:t.

Departementschefen.

Samma bemyndigande torde Kungl. Maj:t ock böra erhålla beträffande personalen å lots- och fyrinrättningens övergångs- och indragningsstat, dock att, på grund av nämnda personals tjänstgöringsförhållanden, bemyndigandet härutinnan jämväl torde böra omfatta prövning, huruvida löneförbättring överhuvud må utgå till denna personal.

Avlönings-
villkor.

Löneregleringskom-
mittén.

Betänkandet
20 11 1918.

I fråga slutligen om villkoren för åtnjutande av den tillfälliga löneförbättringen har löneregleringskommittén i betänkandet den 20 november 1918 anført, att några särskilda avlöningsvillkor utöver de eljest gällande icke syntes böra uppställas annat än såvitt anginge *dels* det för kvinnliga biträden och likställda befattningshavare föreslagna, tillfälliga tredje ålderstillägget, *dels* ock rätt till avlöningstillägg för vissa häradshövdingar och teologie professorer.

Under återopande av vad därom blivit av kommittén anført, har kommittén hemställt,

att det för kvinnliga biträden och likställda befattningshavare föreslagna tredje ålderstillägget å 200 kronor, varav 100 kronor skulle anses motsvara lön och 100 kronor motsvara tjänstgöringspenningar, finge utgå efter femton års tjänstgöring under enahanda villkor, som gällde rörande rätt för sådana biträden till förut stadgade ålderstillägg,

att avlöningstillägg till häradshövding ej finge utgå med högre belopp, än att avlöningstillägget och den behållna inkomsten å tjänsten, beräknad enligt förut (jfr sid. 65, 66) angivna grunder, uppginge till sammanlagt högst 10,000 kronor,

att avlöningstillägg till teologie professor, som innehade prebendepastorat eller eljest åtnjöte naturaförmåner eller inkomst från enskild donation, ej finge utgå med högre belopp, än att hans sammanlagda inkomst av statsmedel och av prebendet, naturaförmånerna eller donationen, beräknad enligt förut (jfr sid. 71, 72) angivna grunder, uppginge till högst 9,700 kronor, samt

att, där på grund av sålunda föreskriven begränsning avlöningstillägget skulle utgå med avkortat belopp, avdrag å tillägget skulle i mån av behov göras först å den del, som vore att hänföra till lönen, och därefter å den del, som vore att hänföra till tjänstgöringspenningarna.

Utlåtandet 20 2
1919.

Villkor, liknande dem som sålunda ifrågasatts för vissa häradshövdingar och professorer, har löneregleringskommittén i sitt utlåtande den 20 februari 1919 föreslagit jämväl beträffande lotsarna, eller således

att avlöningstillägg till lots ej finge utgå med högre belopp, än att avlöningstillägget tillsammans med inkomsten av lotspenningar, beräknade enligt förut (jfr sid. 69, 70) angivna grunder, uppginge till högst 1,000 kronor, samt

att, där på grund av sålunda föreskriven begränsning avlöningstillägget skulle utgå med avkortat belopp, avdrag å tillägget skulle i mån av behov göras först å den del, som vore att hänföra till lönen, och därefter å den del, som vore att hänföra till tjänstgöringspenningar.

Vad lönerегleringskommittén sålunda föreslagit angående villkoren för åtnjutande av den tillfälliga löneförbättringen är en given följd av kommitténs av mig biträdda förslag i övrigt. Jag har därför intet att i förevarande avseende erinra.

Departementschefen.

Innan jag lämnar frågan om tillfällig lönerегlering för befattningshavare å ordinarie stat, anser jag mig böra med instämmande meddela ett par uttalanden av lönerегleringskommittén i fråga om regleringens förhållande till krigstidstillägg och pension.

Den tillfälliga lönerегleringens förhållande till krigstidstillägg och pension.

Kommittén yttrar sålunda:

»Då med den tillfälliga löneförbättring, till vilken kommittén nu jämlikt erhållet uppdrag avgivit förslag, endast avsetts att uppbringa personalens avlöningsförhållanden till en nivå, ungefär motsvarande läget före krigsutbrottet, är det tydligt, att det krigstidstillägg, som anses böra tillkomma nu ifrågavarande liksom andra befattningshavare i statens tjänst, bör beräknas även å den tillfälliga löneförbättringen. Kommittén tillåter sig i detta avseende erinra, att enligt nu gällande bestämmelser om krigstidstillägg jämväl tillfällig löneförbättring upptages bland de kontanta förmåner, å vilka krigstidstillägg skall beräknas.

Kommittén anser sig böra framhålla, att den nu ifrågasatta tillfälliga löneförbättringen givetvis icke skulle utan vidare medföra någon rätt för befattningshavare, som blivit delaktig av densamma, att vid avgång från tjänsten komma i åtnjutande av förhöjning i den för honom stadgade pensionen. Därest emellertid sådan förhöjning anses skäligen böra ifrågakomma, torde spørgsmålet därom böra göras till föremål för särskild utredning.

* * *

Den tillfälliga lönerегlering, varom jag hittills talat, har, sasom redan förut angivits, avsett endast befattningshavare å ordinarie stat, d. v. s. dels ordinarie befattningshavare i egentlig mening och dels sådana icke ordinarie befattningshavare, vilka innehåva å ordinarie stat med specifik avlöning uppförda tjänster, vanligen arvodesbefattningar.

Tillfällig löneförbättring för extra personal.

Det finnes emellertid en talrik extra personal, som, därest ifrågavarande befattningshavare å ordinarie stat beviljas tillfällig lönerегlering, rättvisligen jämväl borde komma i åtnjutande av någon löneförbättring.

Löneregleringskommittén.

Härom anför löneregleringskommittén i betänkandet den 20 november 1918, att genomförandet av tillfällig löneförbättring för ordinarie, i betänkandet avsedd personal syntes kunna föranleda någon höjning i de ersättningar, som tillkomme vissa extra befattningshavare. Av dessa extra befattningshavare antoges flertalet åtnjuta ersättning från vissa ordinarie anslag, huvudsakligen de å staterna för verk och inrättningar allmänt förekommande anslagen till amanuenser, vikariatsersättning m. m., under det att andra avlönades från särskilda, å riksstaten uppförda extra anslag. Någon förstärkning av dessa anslag, jämväl för beredande av ökade vikariatsersättningar, syntes fördenskull vara erforderlig.

Även i utlåtandena den 15 och 20 februari 1919 har kommittén berört frågan om löneförbättring för den extra personalen, i det kommittén uttalat, att, därest kommitténs i dessa utlåtanden framställda förslag om tillfällig lönereglering för befattningshavare å ordinarie stat vunno avseende, motsvarande löneförbättring syntes böra beredas även den till fångvården hörande personal, vars avlöning utginge från förslagsanslaget till fångars vård och underhåll, den till statens uppfostringsanstalt å Bona hörande personal, vars avlöning utginge från det för anstalten uppförda förslagsanslaget, samt den extra personal, som vore anställd vid lots- och fyrrinrättningen.

Departementsschefen.

Att den ifrågasatta löneregleringen för ordinarie personal i angiven utsträckning bör såsom omedelbar följd medföra löneförbättring även för extra personal, synes ligga i sakens natur. Däremot är det ingalunda utan vidare klart, i vilken utsträckning den extra personalen i förevarande avseende bör vinna beaktande. Tvärtom synas stora vanskligheter möta vid träffandet av ett avgörande härutinnan.

Uppenbart synes dock vara, att den extra personal, som må böra i detta sammanhang ifrågakomma till erhållande av löneförbättring, måste begränsas i olika hänseenden.

Sålunda torde först och främst endast den extra personal nu böra komma i fråga, vilken tillhör de ämbetsverk, myndigheter, inrättningar, institutioner eller stater, som avses med den tillfälliga löneregleringen för ordinarie personal, eller vilken är närmast samhörig med någon viss personalgrupp, som därvid vunnit beaktande. Sålunda torde böra lämnas åsido den extra personal, som tillhör exempelvis fögderiförvaltningen, hospital och asyler, dock eventuellt med vissa undantag, tullstaten, de allmänna läroverken m. fl. Uteslutas torde också sådan extra personal böra, som må anses jämförlig med de innehavare av arvodesbefattningar å ordinarie stat, vilka vid den tillfälliga löneregleringen för ordinarie

personal lämnats åsido, d. v. s. de vilka kunna anses i förhållande till annan personal, varom nu är fråga, intaga en särställning.

Vidare torde nu endast den personal böra komma i betraktande, som är anställd mot fast arvode. Således böra uteslutas t. ex. alla de, som mot räkning utföra arbete hos verk och myndigheter, arkitekterna utom stat hos byggnadsstyrelsen, vilka av styrelsen anlitas för fullgörande av särskilda uppdrag mot ersättning, beräknad för varje uppdrag, m. fl.

Än ytterligare begränsningar torde kunna komma i fråga, synnerligast i sådana fall, där särskilda omständigheter föreligga, vartill hänsyn kan anses böra tagas vid avgörandet, huruvida löneförbättring i nu förevarande avseende skäligen må medgivas, t. ex. om redan vid bestämmandet av den nuvarande fasta avlöningen vederbörlig hänsyn tagits till den allmänna prisstegringen m. m. Att härutinnan angiva några regler torde emellertid förutsätta en mycket ingående undersökning, vartill tillfälle icke nu givits. Det synes därför lämpligen böra få bli beroende på Kungl. Maj:ts prövning, huru gränsen i de särskilda fallen bör dragas.

Beträffande storleken av den löneförbättring, som bör tillkomma den extra personalen, vill jag erinra, att vid den tillfälliga löneregleringen för ordinarie personal löneförbättringen för befattningshavare med lägre avlöning än första normalgradens föreslagits till i allmänhet 25 procent av nuvarande kontanta begynnelseavlöning. Då den övervägande delen av den extra personal, varom nu är fråga, torde åtnjuta avlöning, som väsentligt understiger begynnelseavlöningen i första normalgraden, synes det skäligt, att löneförbättringen för den extra personalen tillmätas efter samma grund, således med 25 procent av den kontanta avlöningens belopp.

Detta torde emellertid endast kunna gälla som huvudregel. Även beträffande löneförbättringens belopp synas nämligen vissa begränsningar vara nödvändiga. Härvid torde skillnad böra göras mellan å ena sidan de extra befattningshavare, som avlönas från särskilda extra anslag, och å andra sidan de, som åtnjuta ersättning från vissa ordinarie anslag och vissa en grupp samhörande ändamål avseende extra anslag.

Vidkommande de förstnämnda, extra notarier, extra byråchefer m. fl., skulle den nyss angivna huvudregeln, om den tillämpades utan begränsning, kunna leda till rena absurditeter. Enligt regeln skulle sålunda t. ex. en extra byråchef, som vanligen åtnjuter en avlöning motsvarande ordinarie byråchefs begynnelseavlöning med s. k. pensionsavdrag, uppnå ett avlöningsbelopp av närmare 10,000 kronor, under det en ordinarie byråchef enligt den föreslagna tillfälliga löneregleringen skulle erhålla

sin begynnelseavlöning höjd till endast något över 9,000 kronor. Fall finnas även, då regelns oinskränkta tillämpning, ehuru ej medförande att extra befattningshavare komme i åtnjutande av högre avlöning än motsvarande ordinarie befattningshavare, dock skulle leda till en viss oegentlighet, såsom t. ex. beträffande revisorerna i kammarrätten. Ordinarie sådan revisor, som intager en mellanställning mellan första och andra normalgraderna, åtnjuter i begynnelseavlöning 4,500 kronor, medan extra revisor, varav för närvarande tio stycken äro anställda hos ämbetsverket, avlönas med 3,900 kronor. För ordinarie revisor har föreslagits ett lönetillägg av 900 kronor. För extra revisor skulle däremot löneförbättringen, beräknad efter 25 procent av avlöningen, belöpa sig till 975 kronor.

Det torde därför vara nödvändigt att för den extra personal, som avlönas från särskilda extra anslag, begränsa löneförbättringen så, att en hit hänförlig extra befattningshavare icke erhåller löneförbättring till högre belopp än innehavare av motsvarande befattning å ordinarie stat skulle tillföras genom den föreslagna löneregleringen.

Beträffande härefter den extra personal, som åtnjuter ersättning från vissa ordinarie och andra extra anslag än de nyss avsedda — t. ex. de å staterna för ämbetsverken i allmänhet förekommande anslagen till amanuenser, extra biträden, vikariatsersättning m. m., anslaget till arvoden åt extra länsnotarier, extra länsbokhållare och övriga extra biträden vid länsstyrelserna m. m., det extra anslaget till upprätthållande av pensionsstyrelsens verksamhet m. m., omkostnadsanslaget å försäkringsinspektionens stat, det å musikaliska akademiens stat upptagna anslaget till arvoden åt biträdande lärare m. m., anslaget å farmaceutiska institutets stat för bestridande av sekreterar- och kamrerargöromål, de av löneregleringskommittén i dess nyssberörda utlåtanden omförmälda anslagen m. fl. — torde avlöningarna för den allra största delen av denna personal väsentligt understiga de begynnelseavlöningar, som, bortsett från några enstaka tjänster, tillkomma de lägsta med den ifrågasatta tillfälliga löne-regleringen avsedda ordinarie manliga befattningshavarna. Det torde därför i allmänhet vara skäligt att löneförbättringen för nu ifrågavarande extra personal tillmätas fullt ut enligt den föreslagna huvudregeln, nämligen 25 procent av avlöningens belopp.

Emellertid förekomma även fall, ehuru de torde vara tämligen sällsynta, då ersättningen till extra personal av den kategori, det nu gäller, uppgår till, ja överstiger avlöningen i första normalgraden. Med hänsyn till dessa fall synes det påkallat att för ifrågavarande extra personal fastställa ett maximibelopp för löneförbättringen. Detta synes lämpligen böra sättas något lägre än löneförbättringen vid befattningarna av första

normalgraden. 800 kronor synes mig i sådant avseende vara ett skäligt belopp.

Som det stundom inträffar, att en person innehar två, någon gång kanske än flera extra befattningar av förevarande slag, torde nämnda maximum böra avse sammanlagda beloppen av löneförbättringarna vid samtliga av en och samma person sålunda innehavda befattningar. Med en sådan anordning komme, för att taga ett exempel från den centrala statsförvaltningen, löneförbättringen för amanuenserna att bli i huvudsak riktigt avvägd i förhållande till löneförbättringen för befattningshavare av första normalgraden. Det händer ej så sällan, att en person innehar två amanuensbefattningar, praktiskt taget dock ej mer krävande sådana än som avlönas med högst 2,000 kronor. Sammanlagda årsavlöningen, löneförbättring inberäknad, vid två sådana befattningar skulle belöpa sig till enligt huvudregeln, tillämpad utan inskränkning, högst 5,000 kronor men med nyssberörda inskränkning högst 4,800 kronor. Till sistnämnda belopp skulle, enligt vad förut sagts, avlöningen, inklusive löneförbättring, vid en extra befattning av första normalgraden uppgå, medan vid en ordinarie dylik befattning begynnelseavlöningen enligt den ifrågasatta tillfälliga löneregleringen skulle belöpa sig till 4,900 kronor.

Emellertid torde även andra grunder än de nu nämnda för inskränkning till beloppet av den löneförbättring, som må tillkomma extra personal, kunna tänkas, t. ex., såsom stundom lärer inträffa, att innehavaren av en extra befattning jämväl innehar en å ordinarie stat uppförd tjänst. Då även i detta avseende några tillfredsställande regler ej torde kunna utformas utan en grundlig undersökning, som nu ej kan åstadkommas, synes det lämpligt, att jämväl avgörandet om löneförbättringens storlek i de särskilda fallen överlämnas till Kungl. Maj:t.

Likaså torde också löneförbättrings fördelning på avlöningstitlar, där sådan fördelning må förekomma, böra ankomma på Kungl Maj:t.

Ett spörsmål, som nära sammanhänger med frågan om löneförbättring för extra personal och som i detta sammanhang bör upptagas till behandling, är det om *förhöjd ersättning*, där sådan förekommer, för *se-mestervikariat* å befattningar, ordinarie eller extra, vid vilka avlöningarna genom den ifrågasatta löneförbättringen skulle komma att höjas. Beträffande de tjänster, vid vilka avlöningstiteln tjänstgöringspenningar eller särskild däremot svarande del av avlöningen förekommer, är vikariatersättningarnas storlek given. Vad åter angår andra befattningar är jag

givetvis ej i tillfälle att nu angiva, vare sig huru stora vikariatsersättningar bör vara eller ens om vikariatsersättning över huvud bör beräknas. Vid befattningar å ordinarie stat torde emellertid eventuell vikariatsersättningsförhöjning bör bestämmas enligt samma regler, som gälla för nu utgående vikariatsersättning. Vid extra befattningar av förevarande slag torde däremot någon allmän regel svårigen kunna uppställas.

Då jag emellertid ifrågasatt, att till Kungl. Maj:t skulle överlämnas att pröva, såväl huruvida som, i jakande fall, till vilket belopp löneförbättring för extra personal finge utgå, finner jag mig böra föreslå, att till Kungl. Maj:t jämväl måtte hänskjutas avgörandet i frågan om förhöjning av semestervikariatsersättningar vid extra befattningar.

* * *

*Sättet för den
tillfälliga
löneförbättringens
utbetalande.*

Den i förevarande ärende ifrågasatta löneförbättring, som må varda beviljad, torde beträffande såväl ordinarie som extra personal böra utbetalas i samma ordning som den avlöning av olika slag, densamma är avsedd att förstärka. Vad av löneförbättringen må belöpa å tid, innan riksdagens beslut i ärendet meddelats, synes böra få utbetalas på en gång och på sätt, varom Kungl. Maj:t närmare förordnar.

* * *

Kostnadsberäkning.

Såsom av det förut sagda framgår avser den tillfälliga lönereglering för vissa befattningshavare å ordinarie stat och den löneförbättring för viss extra personal, som jag i det föregående ifrågasatt, åren 1919 och 1920. De kostnader, som härav föranledas, torde, i den mån de ej böra utgå av vissa bestämda medel, böra bestridas från särskilda anslag, beträffande det förra året å tilläggsstat för samma år och beträffande det senare året å extra stat.

Vad år 1920 angår, torde någon beräkning av de erforderliga anslagens belopp emellertid icke nu kunna göras, då dessa äro omedelbart beroende på ett stort antal statsregleringsfrågor, som föreligga till riksdagens prövning. Först sedan riksdagen fattat beslut i nämnda frågor, torde Kungl. Maj:t därför kunna för riksdagen framlägga slutligt förslag angående den tillfälliga löneregleringen i vad den avser år 1920.

Nu har jag således endast att yttra mig angående kostnaderna för år 1919.

I vad dessa kostnader föranledas av den tillfälliga löneregleringen för befattningshavare å ordinarie stat — med undantag för den lots- och

fyrinrättningen tillhörande personalen å övergångs- och indragningsstat, beträffande vilken personal icke kunnat på förhand bedömas, i vad mån den borde inbegripas i löneregleringen — äro kostnadernas beräkning i det stora hela endast en aritmetisk uppgift och skulle, bortsett från vissa omständigheter, varom jag strax skall erinra, som resultat giva följande belopp, nämligen

å andra huvudtiteln	kr. 564,600: —
» tredje »	» 24,900: —
» fjärde »	» 64,700: —
» femte »	» 340,150: —
» sjätte »	» 574,700: —
« sjunde »	» 272,475: —
» åttonde »	» 438,525: —
» nionde »	» 340,325: —
» tionde »	» 15,800: —
» titeln statens affärsverksamhet . . .	» 23,300: —.

Emellertid verka, såsom nyss antyddes, vissa omständigheter, att berörda kostnader ej kunna så bestämt angivas. Sålunda är det ovisst, huru mycket eventuell lönereglering för nyssnämnda personal vid lots- och fyrinrättningen skulle kosta. Okänt är även, vilken utgift det föreslagna tredje ålderstillägget för kvinnliga biträden skulle medföra. Vidare är att märka, att de angivna beloppen i verkligheten komme att jämkas även av den grund, att de beräknats efter nu gällande stater, medan i Kungl. Maj:ts hand skulle lämnas att beträffande befattningshavare å gammal stat i de särskilda fallen bestämma storleken av till dem utgående löneförbättring. Jämkning komme också att förorsakas av för vissa häradshövdingar, lotsar och professorer ifrågasatt inskränkning i rätt till avlöningstillägg ävensom därav, att beräknad förhöjning av ortstillägg i ett eller annat fall möjligen ej komme att utgå. Slutligen bör beaktas, att ifrågasatt omorganisation av utrikesdepartementet, varom förslag torde komma att föreläggas innevarande riksdag och vilken omorganisation lär vara ämnad att träda i kraft den 1 oktober 1919, kan väntas medföra, att löneförbättring av förevarande slag ej bör efter nämnda dag utgå vid åtminstone en del av de nuvarande befattningarna i berörda departement.

Vid bestämmandet av de anslag, som erfordras för beredande av tillfällig lönereglering för ifrågavarande befattningshavare å ordinarie stat, torde emellertid nyssberörda förhållanden i allmänhet ej behöva öva annan inverkan, än att anslagen erhålla karaktär av förslagsanslag.

Endast den ifrågasatta inskränkningen i lotsarnas och häradshövdingarnas rätt till avlöningstillägg torde därjämte böra medföra inverkan å vederbörande anslagsbelopp.

Löneregleringskommittén, som i sitt utlåtande den 20 februari 1919 beräknat kostnaden för lotspersonalens löneförbättring utan avseende å inskränkande bestämmelser till 175,800 kronor, har i samma utlåtande anført, att vad nämnda personal anginge kostnadssumman komme att högst väsentligt reduceras genom den föreslagna begränsningen i fråga om rätt till avlöningstillägg; och föreställde sig kommittén, att den för lotspersonalen erforderliga anslagssumman icke behövde beräknas högre än till 75,000 kronor. Således skulle med hänsyn till denna uppskattning, mot vilken jag för min del ej har något att invända, förutnämnda å femte huvudtiteln beräknade kostnadsbelopp kunna nedsättas med omkring 100,000 kronor. — Vad inskränkningen i häradshövdingarnas rätt till avlöningstillägg beträffar skulle denna enligt verkställda beräkningar komma att medföra ett minskat anslagsbehov av omkring 50,000 kronor.

Även av annan anledning motsvara de beräknade utgiftssummorna icke beträffande alla ifrågakommande huvudtitlar de erforderliga särskilda anslagens storlek. Kostnaderna för tillfällig löneförbättring åt befattningshavare vid försäkringsinspektionen, 4,450 kronor, vid mynt- och justeringsverket, 7,425 kronor, vid patent- och registreringsverket, 46,100 kronor, vid folkskollärarnas pensionsiurättning, 5,850 kronor, vid flottans pensionskassa, 3,950 kronor, och vid domänstyrelsen, 23,300 kronor, böra nämligen, såsom löneregleringskommittén påpekat, i likhet med vad som gäller beträffande krigstidstillägg och krigstidshjälp, utgå av de medel, av vilka verkets eller inrättningens omkostnader i övrigt bestridas. Och vad avlöningsförbättringen vid tjänsterna å allmänna indragningsstaten angår, torde kostnaden härför böra utgå från förslagsanslaget till nämnda stat. De särskilda anslagen för den tillfälliga löneregleringens genomförande, där sådana äro å olika huvudtitlar erforderliga, torde därför kunna beräknas i motsvarande mån lägre.

Med iakttagande härav skulle anslagen för tillfällig lönereglering för ifrågavarande *befattningshavare å ordinarie stat* kunna beräknas till följande, med hänsyn till anslagens egenskap av förslagsanslag avrundade belopp, nämligen

å andra huvudtiteln	kr. 515,000: —
» tredje »	» 24,000: —
» fjärde »	» 65,000: —
» femte »	» 240,000: —.

å sjätte huvudtiteln	kr. 570,000: —
» sjunde »	» 219,000: —
» åttonde »	» 438,000: —
» nionde »	» 340,000: —.

Beträffande de förut nämnda verk och institutioner, vilkas kostnader för den tillfälliga löneförbättringen böra utgå av de medel, av vilka verkets eller institutionens omkostnader i övrigt bestridas, torde någon särskild budgetär anordning i sådant syfte ej vara erforderlig.

Vad härefter vidkommer den *extra personal*, som i nu förevarande sammanhang skulle beredas löneförbättring, torde av det förut anförda framgå, att kostnaderna för löneförbättringen icke kunna beräknas annat än approximativt. Detsamma torde ock gälla angående kostnaderna för den *höjning av vissa vikariatstersättningar*, som må bliva en följd av den ifrågasatta löneförbättringen för såväl ordinarie som extra personal.

I den mån ifrågavarande kostnader belöpa å de förut nämnda verk och inrättningar, vilkas omkostnader i allmänhet bestridas av särskilda medel, torde därmed i budgetärt avseende böra förfaras på sätt förut sagts om utgifterna för tillfällig lönereglering för ordinarie personal vid samma verk och inrättningar. I övrigt böra ifrågavarande kostnader täckas medelst särskilda anslag å vederbörande huvudtitlar. Dessa anslag torde, med tillämpning, vad löneförbättringen för extra personal beträffar, av de av mig i detta avseende angivna grunderna, kunna beräknas till följande belopp, nämligen

å andra huvudtiteln	kr. 180,000: —
» tredje »	» 4,000: —
» fjärde »	» 15,000: —
» femte »	» 100,000: —
» sjätte »	» 350,000: —
» sjunde »	» 230,000: —
» åttonde »	» 125,000: —
» nionde »	» 70,000: —.

I propositionen angående tilläggsstat för år 1919 har för nu ifrågavarande ändamål under andra huvudtiteln beräknats allenast 100,000 kronor. Anledningen till den nu ifrågasatta höjningen till 180,000 kronor är, att den från förslagsanslaget till fångars vård och underhåll avlönade extra personalen, vars avlöningstillägg vid avlåtandet av propositionen om 1919 års tilläggsstat ansetts böra bestridas från samma anslag som den ordinarie personalens, nu likställts med annan extra personal. En

följd härav har blivit, att andra huvudtiteln anslag till tillfällig löne-reglering för vissa befattningshavare å ordinarie stat kunnat undergå en motsvarande minskning. Detta anslag, som i propositionen om 1919 års tilläggsstat beräknats till 700,000 kronor, har såväl på grund härav som av annan anledning — på sätt nyss nämnts — ansetts kunna begränsas till 515,000 kronor.

*Departement-
schefens
hemställan.*

Under åberopande av vad jag i ärendet anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels medgiva,

att tillfällig löneförbättring må under år 1919 utgå vid vissa befattningar å ordinarie stat inom den civila statsförvaltningen enligt förut omförmälda på mitt föranstaltande utarbetade förslag i ämnet; dock

att beträffande befattningshavare å gammal stat, med undantag av den i nämnda förslag upptagna, å äldre stat kvarstående auditören vid flottans station i Karlskrona, den tillfälliga löneförbättringen må utgå med belopp, som av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall bestämmes i huvudsaklig överensstämmelse med de av mig angivna allmänna grunderna för ifrågavarande löneförbättring,

att avlöningstillägg till häradshövding ej må utgå med högre belopp, än att avlöningstillägget och den behållna inkomsten å tjänsten, beräknad enligt av mig angivna grunder, uppgå till sammanlagt högst 10,000 kronor,

att avlöningstillägg till lots ej må utgå med högre belopp, än att avlöningstillägget tillsammans med inkomsten av lotspenningar, beräknade enligt av mig angivna grunder, uppgå till högst 1,000 kronor,

att avlöningstillägg till teologie professor, som innehar prebendepastorat eller eljest åtnjuter naturaförmåner eller inkomst från enskild donation, ej må utgå med högre belopp, än att hans sammanlagda inkomst av statsmedel och av prebendet, naturaförmåner eller donationen, beräknad enligt av mig angivna grunder, uppgår till högst 9,700 kronor,

skolande, där på grund av sålunda föreskriven begränsning av löningstillägget skall utgå med avkortat belopp, avdrag å tillägget i mån av behov göras först å den del, som är att hänföra till lönen, och därefter å den del, som är att hänföra till tjänstgöringspenningarna;

att ett provisoriskt tredje ålderstillägg å 200 kronor, varav 100 kronor skola anses motsvara lön och 100 kronor motsvara tjänstgöringspenningar, må under år 1919 utgå till kvinnliga biträden och likställda befattningshavare, som avses i omförmälda förslag rörande tillfällig löne-

förbättring, efter femton års tjänstgöring under enahanda villkor, som gälla rörande rätt för sådana biträden till förut stadgade ålderstillägg;

att tillfällig löneförbättring må under år 1919 utgå till de lots- och fyrväsendet tillhörande befattningshavare å övergångs- och indragningsstat, vilka Kungl. Maj:t prövar skäligt tillägga sådan förmån, med belopp, som i varje särskilt fall bestämmes av Kungl. Maj:t i skäligt förhållande till den löneförbättring av ifrågavarande slag, som tillkommer övrig personal vid lots- och fyrväsendet; samt

att den extra personalen vid de förvaltningsgrenar, beträffande vilka tillfällig löneförbättring nu föreslagits för ordinarie personal, må under år 1919 åtnjuta löneförbättring enligt vad Kungl. Maj:t, i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder jag därutinnan angivit, bestämmer;

dels för nyssnämnda ändamål bevilja å tilläggsstat för år 1919 såsom *förslagsanslag*

till tillfällig lönereglering för vissa befattningshavare å ordinarie stat inom den civila statsförvaltningen

å andra huvudtiteln		kronor 515,000: —
» tredje	»	» 24,000: —
» fjärde	»	» 65,000: —
» femte	»	» 240,000: —
» sjätte	»	» 570,000: —
» sjunde	»	» 219,000: —
» åttonde	»	» 438,000: —
» nionde	»	» 340,000: — samt

till förstärkning av de till avlönande av vissa extra befattningshavare inom den civila statsförvaltningen samt till vikariatsersättningar m. m. anvisade medel

å andra huvudtiteln		kronor 180,000: —
» tredje	»	» 4,000: —
» fjärde	»	» 15,000: —
» femte	»	» 100,000: —
» sjätte	»	» 350,000: —
» sjunde	»	» 230,000: —
» åttonde	»	» 125,000: —
» nionde	»	» 70,000: —;

dels förklara, att kostnaderna för ifrågavarande löneförbättring, i vad den avser personal, såväl ordinarie som extra, hos försäkringsinspektionen, mynt- och justeringsverket, patent- och registreringsverket, folkskollärarnas pensionsinrättning, flottans pensionskassa och domänstyrelsen, skola utgå av de medel, av vilka vederbörande verks eller inrättnings omkostnader i övrigt bestridas;

dels ock medgiva, att kostnaderna för ifrågavarande löneförbättring, i vad den avser befattningshavare å allmänna indragningsstaten, må utgå av förslagsanslaget till nämnda stat.

*Särskilda
yttranden.*

Chefen för civildepartementet, statsrådet Schotte yttrade:

»Fögderiförvaltningarnas uteslutande från den tillfälliga löneregleringen synes mig icke av förhållandena påkallad. Jämförelsen med övriga under samma lönereglering inbegripna tjänstemannakategorier ligger här så nära, att enligt min mening fögderiförvaltningarna jämväl bort komma i åtanke vid den tillfälliga lönereglering, varom här är fråga.»

Chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Rydén yttrade:

»I anslutning till de förutsättningar, under vilka löneregleringen för lärare vid högre lärarinneseminariet, de allmänna läroverken, folkskoleseminarierna samt de tekniska elementarskolorna, fackskolorna och gymnasierna, fattades av 1918 års lagtima riksdag, anser jag, att tillfällig löneförbättring bör beredas jämväl dessa läraregrupper.»

Statsrådets övriga ledamöter instämde med föredragande departementschefen; och

behagade Hans Maj:t Konungen gilla vad denne anfört och hemställt samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Birger Looström.

Bilaga.

Förslag
rörande
tillfällig löneförbättring
för olika grupper av befattningshavare
år 1919.

	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Andra huvudtiteln.					
Justitiedepartementet.					
Departementschefen	2,000	—	—	—	2,000
<i>Kansliavdelningen:</i>					
1 statssekreterare och expeditiönschef	—	—	—	¹⁾ 1,500	1,500
1 kansliråd	600	300	100	—	1,000
1 dito	600	300	100	—	1,000
1 förste kanslisekreterare	600	300	100	—	1,000
1 registrator	500	300	100	—	900
1 andre kanslisekreterare	500	300	100	—	900
1 dito med tjänstgöring även å lagavdelningen . .	500	300	100	—	900
<i>Lagavdelningen.</i>					
1 chef för lagavdelningen	—	—	—	¹⁾ 1,500	1,500
1 ledamot å lagavdelningen	—	—	—	²⁾ 1,000	1,000
1 förste kanslisekreterare med tjänstgöring även å kansliavdelningen	600	300	100	—	1,000
1 kvinnligt biträde av andra graden	200	100	50	—	350
1 kvinnligt biträde av första graden	200	100	50	—	350
1 dito	200	100	50	—	350
Summa	—	—	—	—	13,750
Justitiekanslersexpeditionen.					
Justitiekanslern	1,000	400	100	—	1,500
Expeditionssekreteraren	600	300	100	—	1,000
Registratören	500	300	100	—	900
Summa	—	—	—	—	3,400

¹⁾ Därav 400 kronor motsvarande tjänstgöringspenningar.²⁾ Därav 300 kronor motsvarande tjänstgöringspenningar.

		Föreslaget avlöningstillägg.				
		Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
		Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Högsta domstolen.						
1 justitieråd		1,500	—	—	—	1,500
23 dito		34,500	—	—	—	34,500
	Summa	—	—	—	—	36,000
Nedre justitierevisionen.						
1 revisionssekreterare		600	300	100	—	1,000
14 dito		8,400	4,200	1,400	—	14,000
1 konstituerad revisionssekreterare		—	—	—	¹⁾ 1,000	1,000
4 konstituerade dito		—	—	—	¹⁾ 4,000	4,000
1 protokollsekreterare		500	300	100	—	900
4 dito		2,000	1,200	400	—	3,600
1 registrator		500	300	100	—	900
1 dito		500	300	100	—	900
1 kanslist		500	300	100	—	900
1 skrivbiträde		200	100	50	—	350
11 skrivbiträden		2,200	1,100	550	—	3,850
Övergångsstat.						
1 protokollssekreterare		550	300	—	—	850
3 dito		1,650	900	—	—	2,550
	Summa	—	—	—	—	34,800
Sven hovrätt.						
1 president		1,100	400	—	—	1,500
1 hovrättsråd		700	300	—	—	1,000
39 dito		27,300	11,700	—	—	39,000
1 krigshovrättsråd		700	300	—	—	1,000
1 sekreterare		600	300	100	—	1,000
1 advokatfiskal		600	300	100	—	1,000

¹⁾ Av arvodestillägget anses 700 kronor motsvara lön och 300 kronor motsvara tjänstgöringspenningar.

	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Svea hovrätt (forts.).					
1 överkrigsfiskal	600	300	100	—	1,000
1 aktuarie	500	300	100	—	900
1 dito	500	300	100	—	900
1 arkivarie	500	300	100	—	900
1 notarie	500	300	100	—	900
7 notarier	3,500	2,100	700	—	6,300
1 fiskal	600	300	—	—	900
5 fiskaler	3,000	1,500	—	—	4,500
1 skrivbiträde	200	100	50	—	350
10 skrivbiträden	2,000	1,000	500	—	3,500
Summa	—	—	—	—	64,650
Justitiestaten under Svea hovrätt.					
1 häradshövding	700	300	—	—	1,000
59 häradshövdingar	41,300	17,700	—	—	59,000
Summa	—	—	—	—	60,000
Göta hovrätt.					
1 president	1,100	400	—	—	1,500
1 hovrättsråd	700	300	—	—	1,000
19 dito	13,300	5,700	—	—	19,000
1 sekreterare	700	300	—	—	1,000
1 advokatfiskal	600	300	—	—	900
1 aktuarie	600	300	—	—	900
1 arkivarie	600	300	—	—	900
1 notarie	600	300	—	—	900
3 notarier	1,800	900	—	—	2,700
1 fiskal	600	300	—	—	900
3 fiskaler	1,800	900	—	—	2,700
1 skrivbiträde	200	100	—	—	300
6 skrivbiträden	1,200	600	—	—	1,800
Summa	—	—	—	—	84,500

		Föreslaget avlöningstillägg.				
		Lön.	Tjänst- görings- pen- ningar.	Orts- tillägg.	Arvode.	Summa.
		Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Justitiestaten under Göta hovrätt.						
1 häradshövding		700	300	—	—	1,000
44 häradshövdingar		30,800	13,200	—	—	44,000
Summa		—	—	—	—	45,000
Hovrätten över Skåne och Blekinge.						
1 president		1,100	400	—	—	1,500
1 hovrättsråd		700	300	—	—	1,000
8 dito		5,600	2,400	—	—	8,000
1 sekreterare		600	300	—	—	900
1 advokatfiskal		600	300	—	—	900
1 notarie		600	300	—	—	900
1 dito		600	300	—	—	900
1 fiskal		600	300	—	—	900
1 dito		600	300	—	—	900
1 skrivbiträde		200	100	—	—	300
3 skrivbiträden		600	300	—	—	900
Summa		—	—	—	—	17,100
Justitiestaten under hovrätten över Skåne och Blekinge.						
1 häradshövding		700	300	—	—	1,000
17 häradshövdingar		11,900	5,100	—	—	17,000
Summa		—	—	—	—	18,000
Avlöning till å äldre stat kvarstående auditör.						
1 auditör vid flottans station i Karlskrona		600	300	—	—	900

	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Fångvårdsstyrelsen.					
Överdirektören och chefen	800	300	100	—	1,200
1 byråchef	600	300	100	—	1,000
1 dito	600	300	100	—	1,000
1 arbetsintendent	—	—	—	¹⁾ 1,000	1,000
1 andra gradens tjänsteman (sekreterare)	600	300	100	—	1,000
3 andra gradens tjänstemän (1 sekreterare, 1 förste aktuarie & avdelningen för straffregistret, 1 kamrerare)	1,800	900	300	—	3,000
1 första gradens tjänsteman (registrator, tillika aktuarie)	500	300	100	—	900
4 första gradens tjänstemän (1 kassör, tillika bokhållare, 2 revisorer, 1 aktuarie & avdelningen för straffregistret)	2,000	1,200	400	—	3,600
1 skrivbiträde i andra lönegraden	200	100	50	—	350
1 skrivbiträde i första lönegraden	200	100	50	—	350
Summa	—	—	—	—	13,400
Fångvårdsstaten.					
<i>Tjänstemän av högre grad.</i>					
1 direktör	450	250	—	—	700
22 direktörer	9,900	5,500	—	—	15,400
1 kamrerare	450	250	—	—	700
3 dito	1,350	750	—	—	2,100
1 förste pastor	—	—	—	²⁾ 700	700
1 pastor	—	—	—	²⁾ 700	700
5 pastorer	—	—	—	²⁾ 3,500	3,500
1 andre pastor	—	—	—	²⁾ 700	700

¹⁾ Därav 700 kronor motsvarande lön och 300 kronor motsvarande tjänstgöringspenningar.

²⁾ Av arvodestillägget anses 450 kronor motsvara lön och 250 kronor motsvara tjänstgöringspenningar.

	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Fångvårdsstaten (forts.).					
1 assistent	450	250	—	—	700
6 assistenter	2,700	1,500	—	—	4,200
1 assistent och arbetsföreståndare	450	250	—	—	700
1 assistent	300	225	—	—	525
14 assistenter	4,200	3,150	—	—	7,350
1 assistent och arbetsföreståndare	300	225	—	—	525
1 lärare	—	—	—	¹⁾ 525	525
6 dito	—	—	—	¹⁾ 3,150	3,150
1 lärarinna	—	—	—	²⁾ 375	375
1 föreståndare för kronohäkte	400	250	—	—	650
8 dito	3,200	2,000	—	—	5,200
1 dito	300	225	—	—	525
5 dito	1,500	1,125	—	—	2,625
Tjänstemän av lägre grad (bevakningspersonal).					
1 överkonstapel (med förordnande såsom uppsyningsman)	200	100	—	—	300
13 överkonstaplar (med förordnanden såsom uppsyningsmän)	2,600	1,300	—	—	3,900
1 överkonstapel	200	100	—	—	300
60 överkonstaplar	12,000	6,000	—	—	18,000
1 vaktkonstapel	200	100	—	—	300
410 vaktkonstaplar (därav 20 jämväl jordbruksförmän)	82,000	41,000	—	—	123,000
1 första vaktfrau	125	75	—	—	200
6 första vaktfruar	750	450	—	—	1,200
1 vaktfrau	125	75	—	—	200

¹⁾ Av arvdestillägget anses 300 kronor motsvara lön och 225 kronor motsvara tjänstgöringspenningar.

²⁾ Av arvdestillägget anses 250 kronor motsvara lön och 125 kronor motsvara tjänstgöringspenningar.

	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Fångvårdsstaten (forts.).					
48 vaktfruar	6,000	3,600	—	—	9,600
1 kokerska	125	75	—	—	200
12 kokerskor	1,500	900	—	—	2,400
Övergångsstat.					
1 bevakningsbefälhavare	300	150	—	—	450
Summa	—	—	—	—	211,600
Statens uppfostringsanstalt å Bona.					
1 direktör	450	250	—	—	700
1 pastor och förste lärare	—	—	—	¹⁾ 700	700
1 lantbruksinspektör, tillika avdelningsföreståndare	400	250	—	—	650
1 andre lärare, tillika avdelningsföreståndare	—	—	—	²⁾ 650	650
1 verkmästare, tillika avdelningsföreståndare	400	250	—	—	650
1 tredje lärare	—	—	—	³⁾ 525	525
1 bokhållare	300	225	—	—	525
1 maskinist	200	100	—	—	300
1 förman med förordnande såsom gruppleddare	200	100	—	—	300
6 förmän med dito	1,200	600	—	—	1,800
1 förman	200	100	—	—	300
14 förmän	2,800	1,400	—	—	4,200
1 husmoder	125	75	—	—	200
Summa	—	—	—	—	11,500

¹⁾ Därav anses 450 kronor motsvara lön och 250 kronor motsvara tjänstgöringspenningar.

²⁾ Därav anses 400 kronor motsvara lön och 250 kronor motsvara tjänstgöringspenningar.

³⁾ Därav anses 300 kronor motsvara lön och 225 kronor motsvara tjänstgöringspenningar.

	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Tredje huvudtiteln.					
Utrikesdepartementet.					
Departementschefen	2,000	—	—	—	2,000
1 kabinetssekreterare	—	—	—	¹⁾ 1,500	1,500
1 kansliråd och avdelningschef	600	300	100	—	1,000
4 kansliråd och avdelningschefer	2,400	1,200	400	—	4,000
1 förste sekreterare	600	300	100	—	1,000
3 dito	1,800	900	300	—	3,000
1 förste arkivarie	600	300	100	—	1,000
1 andre sekreterare	500	300	100	—	900
6 dito	3,000	1,800	600	—	5,400
1 andre arkivarie	500	300	100	—	900
1 kvinnligt biträde av tredje graden	200	100	50	—	350
4 kvinnliga biträden av dito	800	400	200	—	1,400
1 kvinnligt biträde av andra graden	200	100	50	—	350
6 kvinnliga biträden av dito	1,200	600	300	—	2,100
Summa	—	—	—	—	24,900

¹⁾ Därav 400 kronor motsvarande tjänstgöringspenningar.

	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Fjärde huvudtiteln.					
Lantförsvarsdepartementet.					
Departementschefen	2,000	—	—	—	2,000
1 statssekreterare	—	—	—	¹⁾ 1,500	1,500
1 expeditionschef	—	—	—	²⁾ 1,200	1,200
1 kansliråd	600	300	100	—	1,000
3 dito	1,800	900	300	—	3,000
1 förste kanslisekreterare	600	300	100	—	1,000
3 dito	1,800	900	300	—	3,000
1 registrator	500	300	100	—	900
1 andre kanslisekreterare	500	300	100	—	900
³⁾ 3 dito	1,500	900	300	—	2,700
1 registrator å kommandoexpeditionen	—	—	—	400	400
1 kvinnligt biträde av tredje graden	200	100	50	—	350
1 kvinnligt biträde av andra graden	200	100	50	—	350
1 kvinnligt biträde av första graden	200	100	50	—	350
1 dito dito	200	100	50	—	350
Övergångsstat.					
1 kanslisekreterare	500	300	100	—	900
Summa	—	—	—	—	19,900
Arméförvaltningen.					
Chef: generalkrigskommissarien	1,000	400	100	—	1,500
1 krigsråd	600	300	100	—	1,000
3 dito	1,800	900	300	—	3,000
1 tjänsteman i andra lönegraden	600	300	100	—	1,000

¹⁾ Darav 400 kronor motsvarande tjänstgöringspenningar.²⁾ Darav 300 kronor motsvarande tjänstgöring-penningar.³⁾ Härjämte en andre kanslisekreterarebefattning, som hålles vakant, så länge en kanslisekreterare kvarstår å övergångsstat.

Föreslaget avlöningstillägg.					
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Arméförvaltningen (forts.).					
10 tjänstemän i andra lönegraden	6,000	3,000	1,000	—	10,000
1 tjänsteman i dito, krigskassör . . .	600	300	100	—	1,000
1 tjänsteman i första lönegraden	500	300	100	—	900
15 tjänstemän i dito	7,500	4,500	1,500	—	13,500
1 domäntjänsteman	—	—	—	900	900
1 ombudsman	—	—	—	900	900
1 biträdesbefattning av tredje lönegraden	200	100	50	—	350
4 biträdesbefattningar av dito	800	400	200	—	1,400
1 biträdesbefattning av andra lönegraden	200	100	50	—	350
7 biträdesbefattningar av dito	1,400	700	350	—	2,450
1 biträdesbefattning av första lönegraden	200	100	50	—	350
12 biträdesbefattningar av dito	2,400	1,200	600	—	4,200
Summa	—	—	—	—	42,800
Generalstaben: civilstaten.					
Professor	700	300	—	—	1,000
Krigsarkivarie	600	300	100	—	1,000
Summa	—	—	—	—	2,000

Femte huvudtiteln.	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Sjöförsvarsdepartementet.					
Departementschefen	2,000	—	—	—	2,000
1 statssekreterare och expeditiönschef	—	—	—	¹⁾ 1,500	1,500
1 kansliråd	600	300	100	—	1,000
1 dito	600	300	100	—	1,000
1 förste kanslisekreterare	600	300	100	—	1,000
1 dito	600	300	100	—	1,000
1 registrator	500	300	100	—	900
1 andre kanslisekreterare	500	300	100	—	900
1 dito	500	300	100	—	900
1 kvinnligt biträde av andra graden	200	100	50	—	350
1 dito av första graden	200	100	50	—	350
Summa	—	—	—	—	10,900
Marinförvaltningen.					
<i>Civilavdelningen.</i>					
Chef: marinöverkommissarien	800	300	100	—	1,200
1 amiralitetsråd	600	300	100	—	1,000
1 tjänsteman i andra lönegraden	600	300	100	—	1,000
4 tjänstemän i dito	2,400	1,200	400	—	4,000
1 tjänsteman i första lönegraden	500	300	100	—	900
8 tjänstemän i dito	4,000	2,400	800	—	7,200
1 tjänsteman i dito, marinkassör	500	300	100	—	900
1 advokatfiskal, som tillika förrättar advokatfiskalsgöromålen vid Stockholms station	—	—	—	750	750
1 skrivbiträde	200	100	50	—	350
3 skrivbiträden	600	300	150	—	1,050
Summa	—	—	—	—	18,350

¹⁾ Därav 400 kronor motsvarande tjänstgöringspenningar.

	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts- tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Marinstaben.					
1 registrator och aktuarie, med skyldighet att biträda vid övriga göromål i marinstaben	500	300	100	—	900
Sjökarteverket (civil personal).					
1 förste aktuarie	600	300	100	—	¹⁾ 1,000
1 aktuarie	500	300	100	—	900
1 kartograf	500	300	100	—	900
1 manlig ritare eller gravör	450	250	50	—	750
11 manliga ritare eller gravörer	4,950	2,750	550	—	8,250
1 redogörare	450	250	50	—	750
1 kvinnligt biträde av andra graden	200	100	50	—	350
1 dito dito	200	100	50	—	350
1 kvinnligt biträde av första graden	200	100	50	—	350
Summa	—	—	—	—	13,600
Lotsstyrelsen.					
<i>Styrelsen.</i>					
1 generallotsdirektör	1,000	400	100	—	1,500
1 byråchef	600	300	100	—	1,000
1 dito	600	300	100	—	1,000
1 överfyringenjör	600	300	100	—	1,000
<i>Kanslibyrån.</i>					
Andra gradens tjänstemän:					
1 sekreterare	600	300	100	—	1,000
1 kamrerare	600	300	100	—	1,000

¹⁾ Utgår endast under förutsättning, att befattningshavaren icke är militär i flottans stam eller reserv (med pension) eller å reservstat, i vilket fall han endast äger uppbära arvodestillägg till belopp, som kan vara medgivet, allt eftersom han är militär i flottans stam eller reserv (med pension) eller å reservstat.

	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänst- görings- pen- ningar.	Orts- tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Lotsstyrelsen (forts.).					
Första gradens tjänstemän:					
1 registrator	500	300	100	—	900
1 revisor och bokhållare	500	300	100	—	900
1 dito dito	500	300	100	—	900
1 kassör och bokhållare	500	300	100	—	900
1 skrivbiträde	200	100	50	—	350
1 dito	200	100	50	—	350
<i>Fyringenjörkontoret.</i>					
Andra gradens tjänstemän:					
1 fyringenjör	600	300	100	—	1,000
1 dito	600	300	100	—	1,000
Första gradens tjänstemän:					
1 verkmästare	500	300	100	—	900
1 dito	500	300	100	—	900
1 materialförvaltare	500	300	100	—	900
Summa	—	—	—	—	15,500
Lots- och fyrinrättningen.					
<i>Befälet vid lotsverket.</i>					
1 lotskapten (Stockholm)	600	300	50	—	950
1 dito (Malmö)	600	300	—	—	900
4 lotskapten (Göteborg, Umeå, Gävle och Kalmar)	2,400	1,200	—	—	3,600
1 lotslöjtnant (Stockholm)	450	300	50	—	800
1 dito (Umeå)	450	300	—	—	750
5 lotslöjtnanter (Gävle, Visby, Kalmar, Malmö och Göteborg)	2,250	1,500	—	—	3,750

	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Lots- och fyrinrättningen (forts.).					
<i>Lotspersonalen.</i>					
1 överlots	200	100	—	—	300
17 överlotsar	3,400	1,700	—	—	5,100
1 lots	200	100	—	—	300
567 lotsar	113,400	56,700	—	—	170,100
<i>Fyrpersonalen.</i>					
1 fyrmästare å ång- eller motorfyrskipp	200	100	—	—	300
11 dito å dito	2,200	1,100	—	—	3,300
1 fyrmästare å större fast fyr	200	100	—	—	300
16 dito å dito	3,200	1,600	—	—	4,800
1 fyrmästare eller reservfyrmästare å fyrskepp .	200	100	—	—	300
6 dito dito	1,200	600	—	—	1,800
1 fyrmästare å mindre fast fyr	200	100	—	—	300
53 dito å dito	10,600	5,300	—	—	15,900
1 fyrvaktare och befälhavare å fyrskepp eller reservfyrvaktare	200	100	—	—	300
3 fyrvaktare och befälhavare å dito	600	300	—	—	900
1 uppbördsfyrvaktare å fast fyr	200	100	—	—	300
14 dito å dito	2,800	1,400	—	—	4,200
1 fyrvaktare	200	100	—	—	300
97 dito	19,400	9,700	—	—	29,100
1 fyrbiträde	200	100	—	—	300
97 dito	19,400	9,700	—	—	29,100
<i>Personalen å lotsverkets ångfartyg.</i>					
1 befälhavare å lotsverkets ångfartyg Vega . . .	450	300	—	—	750
1 maskinist och uppbördsman	200	100	—	—	300
6 maskinister och uppbördmän	1,200	600	—	—	1,800
Summa	—	—	—	—	280,900

Sjätte huvudtiteln.		Föreslaget avlöningstillägg.				
		Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
		Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Statsråden utan departement.						
1 statsråd		2,000	—	—	—	2,000
2 dito		4,000	—	—	—	4,000
Summa		—	—	—	—	6,000
Civildepartementet.						
Departementschefen		2,000	—	—	—	2,000
1 statssekreterare		—	—	—	¹⁾ 1,500	1,500
1 expeditionschef		—	—	—	²⁾ 1,200	1,200
1 kansliråd		600	300	100	—	1,000
5 dito		3,000	1,500	500	—	5,000
1 byråchef för lagärenden		—	—	—	²⁾ 1,000	1,000
1 förste kanslisekreterare		600	300	100	—	1,000
5 dito		3,000	1,500	500	—	5,000
1 registrator		500	300	100	—	900
1 andre kanslisekreterare		500	300	100	—	900
³⁾ 4 dito		2,000	1,200	400	—	3,600
1 kvinnligt biträde av tredje graden		200	100	50	—	350
1 kvinnligt biträde av andra graden		200	100	50	—	350
4 kvinnliga biträden av dito		800	400	200	—	1,400
1 kvinnligt biträde av första graden		200	100	50	—	350
2 kvinnliga biträden av dito		400	200	100	—	700
Övergångsstat.						
1 kanslisekreterare		500	300	100	—	900
2 dito		1,000	600	200	—	1,800
Summa		—	—	—	—	28,950

¹⁾ Därav 400 kronor motsvarande tjänstgöringspenningar.²⁾ Därav 300 kronor motsvarande tjänstgöringspenningar.³⁾ Härjämte tre andre kanslisekreterarbefattningar som hållas vakanta, så länge motsvarande anta kanslisekreterare kvarstå å övergångsstat.

		Föreslaget avlöningstillägg.				
		Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
		Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Regeringsrätten.						
1 regeringsråd		1,500	—	—	—	1,500
6 dito		9,000	—	—	—	9,000
	Summa	—	—	—	—	10,500
Överståthållarämbetet.						
Överståthållaren		1,000	—	—	—	1,000
Underståthållaren		600	300	—	—	900
Sekreteraren		700	300	—	—	1,000
1 notarie		400	225	—	—	625
1 dito		400	225	—	—	625
	Summa	—	—	—	—	4,150
Landshövdingarna.						
1 landshövding		2,000	—	—	—	2,000
23 landshövdingar		46,000	—	—	—	46,000
	Summa	—	—	—	—	48,000
Länsstyrelserna.						
<i>Landssekreterare och landskamrerare, 48 tjänstemän.</i>						
1 tjänsteman (Stockholm)		600	300	100	—	1,000
1 tjänsteman dito		600	300	100	—	1,000
1 tjänsteman (Östersund, Umeå och Luleå) . . .		650	300	50	—	1,000
5 tjänstemän dito		3,250	1,500	250	—	5,000

	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Länsstyrelserna (forts.).					
1 tjänsteman (övriga residensstäder)	700	300	—	—	1,000
39 tjänstemän dito	27,300	11,700	—	—	39,000
<i>Länsassessorer, 46 tjänstemän.</i>					
1 tjänsteman (Stockholm)	600	300	100	—	1,000
1 tjänsteman dito	600	300	100	—	1,000
1 tjänsteman (Östersund, Umeå och Luleå) . . .	600	300	50	—	950
5 tjänstemän dito	3,000	1,500	250	—	4,750
1 tjänsteman (övriga residensstäder)	600	300	—	—	900
37 tjänstemän dito	22,200	11,100	—	—	33,300
<i>Länsnotarier och länsbokhållare av första lönegraden, 44 tjänstemän.</i>					
1 tjänsteman (Stockholm, Östersund, Umeå och Luleå)	500	300	50	—	850
6 tjänstemän dito	3,000	1,800	300	—	5,100
1 tjänsteman (övriga residensstäder)	550	300	—	—	850
36 tjänstemän dito	19,800	10,800	—	—	30,600
<i>Länsnotarier och länsbokhållare av andra lönegraden, 6 tjänstemän.</i>					
1 tjänsteman (Stockholm)	400	300	100	—	800
1 tjänsteman (övriga residensstäder)	450	300	—	—	750
4 tjänstemän dito	1,800	1,200	—	—	3,000
<i>Landskanslister och landskontorister, 167 tjänstemän.</i>					
1 tjänsteman (Stockholm)	375	225	50	—	650
9 tjänstemän dito	3,375	2,025	450	—	5,850
1 tjänsteman (Östersund, Umeå och Luleå) . . .	375	225	25	—	625

	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Länsstyrelserna (forts.).					
17 tjänstemän (Östersund, Umeå och Luleå) . . .	6,375	3,825	425	—	10,625
1 tjänsteman (övriga residensstäder)	375	225	—	—	600
138 tjänstemän dito	51,750	31,050	—	—	82,800
<i>Skrivbiträden, 46 biträden:</i>					
1 biträde (Stockholm)	200	100	50	—	350
2 biträden dito	400	200	100	—	700
1 biträde (Östersund, Umeå och Luleå)	200	100	25	—	325
5 biträden dito	1,000	500	125	—	1,625
1 biträde (övriga residensstäder)	200	100	—	—	300
36 biträden dito	7,200	3,600	—	—	10,800
<i>Övergångsstat.</i>					
1 lanträntmästare	500	300	—	—	800
10 dito	5,000	3,000	—	—	8,000
Summa	—	—	—	—	255,900
Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.					
Överdirektören och chefen	800	300	100	—	1,200
1 byråchef och ledamot	600	300	100	—	1,000
1 dito dito	600	300	100	—	1,000
1 byrådirektör och ledamot	600	300	100	—	1,000
1 förste byråingenjör	600	300	100	—	1,000
1 dito dito	600	300	100	—	1,000
1 byråingenjör	500	300	100	—	900
2 byråingenjörer	1,000	600	200	—	1,800
1 notarie	500	300	100	—	900

Föreslaget avlöningstillägg.					
	Lön.	Tjänst- görings- pen- ningar.	Orts- tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (forts.).					
1 registrator, tillika aktuarie	500	300	100	—	900
1 revisor och bokhållare	500	300	100	—	900
1 kvinnligt biträde	200	100	50	—	350
4 kvinnliga biträden	800	400	200	—	1,400
1 distriktschef	750	—	—	—	750
5 distriktschefer	3,750	—	—	—	3,750
1 distriktsingenjör	375	—	—	—	375
7 distriktsingenjörer	2,625	—	—	—	2,625
Summa	—	—	—	—	20,850
Medicinalstyrelsen.					
<i>Ordinarie stat.</i>					
1 generaldirektör	—	—	—	2,000	2,000
1 medicinalråd och byråchef	600	300	100	—	1,000
4 medicinalråd och byråchefer	2,400	1,200	400	—	4,000
1 kameralbyråchef	600	300	100	—	1,000
1 statsinspektör över köttkontrollen i riket . . .	700	300	—	—	1,000
1 ombudsman	600	300	100	—	1,000
1 byråveterinär	600	300	100	—	1,000
1 sekreterare	600	300	100	—	1,000
2 sekreterare	1,200	600	200	—	2,000
1 kamrerare	600	300	100	—	1,000
1 kontrollant av hospitalens ekonomiska förvaltning	600	300	100	—	1,000
1 tjänsteman i första lönegraden (notarie)	500	300	100	—	900
5 tjänstemän i första lönegraden (3 notarier, 1 bok- hållare, tillika kassör, 1 bokhållare, tillika notarie)	2,500	1,500	500	—	4,500
1 kvinnligt biträde i tredje lönegraden (registrator)	200	100	50	—	350
1 kvinnligt biträde i andra lönegraden	200	100	50	—	350
2 kvinnliga biträden i dito	400	200	100	—	700

Föreslaget avlöningstillägg.					
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Medicinalstyrelsen (forts.).					
1 kvinnligt biträde i första lönegraden	200	100	50	—	350
5 kvinnliga biträden i första lönegraden	1,000	500	250	—	1,750
<i>Övergångsstat.</i>					
1 kamrerare	700	300	—	—	1,000
Summa	—	—	—	—	25,900
Statsmedicinska anstalten.					
<i>Statens bakteriologiska laboratorium.</i>					
1 föreståndare	700	300	—	—	1,000
1 laborator	650	300	—	—	950
1 dito	650	300	—	—	950
1 assistent	—	—	—	750	750
1 dito	—	—	—	750	750
1 inspektör och kontrollant	—	—	—	500	500
1 veterinärbiträde	—	—	—	500	500
<i>Statens rättskemiska laboratorium.</i>					
1 föreståndare	700	300	—	—	1,000
1 assistent	—	—	—	750	750
Summa	—	—	—	—	7,150
Hospital och asyler.					
1 bokhållare av första graden	300	225	—	—	525
11 dito	3,300	2,475	—	—	5,775
1 kassörska	200	100	—	—	300
13 kassörskor	2,600	1,300	—	—	3,900
1 bokhållare av andra graden	200	100	—	—	300
6 dito	1,200	600	—	—	1,800
1 skrivbiträde	200	100	—	—	300
10 skrivbiträden	2,000	1,000	—	—	3,000
Summa	—	—	—	—	15,900

	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Riksförsäkringsanstalten.					
1 generaldirektör	1,000	400	100	—	1,500
1 byråchef	600	300	100	—	1,000
2 byråchefer	1,200	600	200	—	2,000
1 överläkare	—	—	—	900	900
1 tjänsteman i andra lönegraden (sekreterare) . .	600	300	100	—	1,000
1 dito i första lönegraden (notarie)	500	300	100	—	900
5 dito i dito (notarier, aktuarie, registrator)	2,500	1,500	500	—	4,500
1 kvinnligt biträde i tredje lönegraden	200	100	50	—	350
1 kvinnligt biträde i andra lönegraden	200	100	50	—	350
8 kvinnliga biträden i dito	1,600	800	400	—	2,800
1 kvinnligt biträde i första lönegraden	200	100	50	—	350
7 kvinnliga biträden i dito	1,400	700	350	—	2,450
Summa	—	—	—	—	18,100
Försäkringsrådet.					
1 president	1,000	400	100	—	1,500
1 försäkringsråd	600	300	100	—	1,000
1 dito	600	300	100	—	1,000
1 tjänsteman i andra lönegraden (sekreterare) . .	600	300	100	—	1,000
1 tjänsteman i första lönegraden (notarie)	500	300	100	—	900
1 kvinnligt biträde i tredje lönegraden (registrator, tillika bibliotekarie)	200	100	50	—	350
1 kvinnligt biträde i första lönegraden	200	100	50	—	350
Summa	—	—	—	—	6,100
Socialstyrelsen.					
1 generaldirektör och chef	1,000	400	100	—	1,500
1 byråchef	600	300	100	—	1,000
4 byråchefer	2,400	1,200	400	—	4,000

	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Ortstillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Socialstyrelsen (forts.).					
1 sekreterare	600	300	100	—	1,000
5 tjänstemän av andra graden (1 sekreterare, 1 sekreterare och inspektörsassistent, 3 förste aktuarier)	3,000	1,500	500	—	5,000
1 byråingenjör (teknisk assistent)	500	300	100	—	900
5 tjänstemän av första graden (4 aktuarier, därav en tillika registrator och kassör samt en bibliotekarie och tillika registrator)	2,500	1,500	500	—	4,500
1 kvinnligt skrivbiträde av tredje graden	200	100	50	—	350
3 kvinnliga skrivbiträden av tredje graden	600	300	150	—	1,050
1 kvinnligt biträde av andra graden	200	100	50	—	350
7 kvinnliga biträden av andra graden	1,400	700	350	—	2,450
1 kvinnligt biträde av första graden	200	100	50	—	350
11 kvinnliga biträden av första graden	2,200	1,100	550	—	3,850
Summa	—	—	—	—	26,300
Yrkesinspektionen.					
1 yrkesinspektör	600	300	¹⁾ 100	—	1,000
1 dito	600	300	¹⁾ 100	—	1,000
1 dito	700	300	—	—	1,000
6 yrkesinspektörer	4,200	1,800	—	—	6,000
1 yrkesinspektris	500	300	50	—	850
1 assistent	500	300	²⁾ 100	—	900
1 dito	500	300	²⁾ 100	—	900
1 dito	550	300	—	—	850
6 assistenter	3,300	1,800	—	—	5,100
1 underinspektör	400	225	³⁾ 75	—	700
3 underinspektörer	1,200	675	³⁾ 225	—	2,100
1 underinspektör	400	225	—	—	625
13 underinspektörer	5,200	2,925	—	—	8,125
Summa	—	—	—	—	29,150

¹⁾ Ortstillägg utgår till yrkesinspektör, som är stationerad i Stockholm.²⁾ Ortstillägg utgår till assistent under den tid, han är stationerad i Stockholm.³⁾ Ortstillägg utgår till underinspektör under den tid, han är stationerad i Stockholm.

Föreslaget avlöningstillägg.					
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Pensionsstyrelsen.					
1 generaldirektör och chef	1,000	400	100	—	1,500
1 byråchef	600	300	100	—	1,000
5 byråchefer	3,000	1,500	500	—	5,000
1 tjänsteman i andra lönegraden (sekreterare) . .	600	300	100	—	1,000
5 tjänstemän i dito (sekreterare, förste aktuarier)	3,000	1,500	500	—	5,000
1 tjänsteman i första lönegraden (notarie, aktuarie)	500	300	100	—	900
23 tjänstemän i första lönegraden (notarier, aktuarier)	11,500	6,900	2,300	—	20,700
1 kvinnligt biträde i tredje lönegraden (registrator och kassör)	200	100	50	—	350
1 dito i dito (dito)	200	100	50	—	350
1 dito i dito (dito)	200	100	50	—	350
1 kvinnligt biträde i andra lönegraden	200	100	50	—	350
19 kvinnliga biträden i dito	3,800	1,900	950	—	6,650
1 kvinnligt biträde i första lönegraden	200	100	50	—	350
68 kvinnliga biträden i dito	13,600	6,800	3,400	—	23,800
Summa	—	—	—	—	67,300
Försäkringsinspektionen.					
Överdirektören och chefen	800	300	100	—	1,200
1 ledamot och sekreterare	600	300	100	—	1,000
1 förste aktuarie	600	300	100	—	1,000
1 registrator	500	300	100	—	900
1 kvinnligt biträde	200	100	50	—	350
Summa	—	—	—	—	4,450

	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Sjunde huvudtiteln.					
Finansdepartementet.					
Departementschefen	2,000	—	—	—	2,000
1 statssekreterare	—	—	—	¹⁾ 1,500	1,500
1 expeditionschef	—	—	—	²⁾ 1,200	1,200
1 kansliråd	600	300	100	—	1,000
3 dito	1,800	900	300	—	3,000
1 förste kanslisekreterare	600	300	100	—	1,000
3 dito	1,800	900	300	—	3,000
1 registrator	500	300	100	—	900
1 andre kanslisekreterare	500	300	100	—	900
3 dito	1,500	900	300	—	2,700
1 kvinnligt biträde av andra graden	200	100	50	—	350
2 kvinnliga biträden av dito	400	200	100	—	700
1 kvinnligt biträde av första graden	200	100	50	—	350
3 kvinnliga biträden av dito	600	300	150	—	1,050
Summa	—	—	—	—	19,650
Kammarkollegium.					
1 generaldirektör	1,000	400	100	—	1,500
1 kammarråd	600	300	100	—	1,000
3 dito	1,800	900	300	—	3,000
1 advokatfiskal	600	300	100	—	1,000
1 arkivarie	600	300	100	—	1,000
2 arkivarier	1,200	600	200	—	2,000
1 tjänsteman i första lönegraden (notarie)	500	300	100	—	900
6 tjänstemän i dito (notarier, registrator)	3,000	1,800	600	—	5,400
1 kvinnligt biträde av högre avlöningsgrad	200	100	50	—	350
1 dito av lägre avlöningsgrad	200	100	50	—	350
1 dito av dito	200	100	50	—	350
Summa	—	—	—	—	16,850

¹⁾ Därav 400 kronor motsvarande tjänstgöringspenningar.²⁾ Därav 300 kronor motsvarande tjänstgöringspenningar.

		Föreslaget avlöningstillägg.				
		Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
		Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Statskontoret.						
1	generaldirektör	1,000	400	100	—	1,500
1	statskommissarie och byråchef	600	300	100	—	1,000
3	statskommissarier och byråchefer	1,800	900	300	—	3,000
1	andra gradens tjänsteman, sekreterare	600	300	100	—	1,000
1	dito, räntmästare	600	300	100	—	1,000
1	dito, kamrerare och kassakontrollant	600	300	100	—	1,000
1	dito, förste revisor	600	300	100	—	1,000
1	dito, kamrerare	600	300	100	—	1,000
1	dito, ombudsman	600	300	100	—	1,000
1	första gradens tjänsteman, revisor och bokhållare	500	300	100	—	900
10	dito, revisorer och bokhållare, registrator	5,000	3,000	1,000	—	9,000
1	kvinnligt biträde av högre avlöningsgrad	200	100	50	—	350
2	kvinnliga biträden av dito	400	200	100	—	700
1	kvinnligt biträde av lägre avlöningsgrad	200	100	50	—	350
1	dito av dito	200	100	50	—	350
Summa		—	—	—	—	23,150
Mynt- och justeringsverket.						
1	myntdirektör	900	300	—	—	1,200
1	förste ingenjör	700	300	—	—	1,000
1	dito	600	300	100	—	1,000
1	kamrerare	600	300	—	—	900
1	ingenjör	500	300	100	—	900
1	dito	500	300	100	—	900
1	kassör	500	300	100	—	900
1	myntgravör	—	—	—	625	625
Summa		—	—	—	—	7,425

	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Kommerskollegium					
(med undantag av avdelningen för näringsstatistik).					
1 generaldirektör och chef	1,000	400	100	—	1,500
1 kommerseråd och byråchef	600	300	100	—	1,000
2 kommerseråd och byråchefer	1,200	600	200	—	2,000
1 sekreterare	600	300	100	—	1,000
2 dito	1,200	600	200	—	2,000
1 registrator och arkivarie	500	300	100	—	900
1 kassör och sjöpassnotarie	500	300	100	—	900
Summa	—	—	—	—	9,300
Kommerskollegium,					
avdelningen för näringsstatistik.					
1 byråchef	600	300	100	—	1,000
1 förste aktuarie	600	300	100	—	1,000
1 dito	600	300	100	—	1,000
1 aktuarie	500	300	100	—	900
3 aktuarier	1,500	900	300	—	2,700
1 kvinnligt biträde av tredje lönegraden (bokhållare)	200	100	50	—	350
1 dito av dito (dito)	200	100	50	—	350
1 kvinnligt biträde av högre avlöningsgrad	200	100	50	—	350
1 dito av dito	200	100	50	—	350
1 kvinnligt biträde av lägre avlöningsgrad	200	100	50	—	350
7 kvinnliga biträden av dito	1,400	700	350	—	2,450
Summa	—	—	—	—	10,800

	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänst- görings- pen- ningar.	Orts- tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Kammarrätten.					
1 president	1,000	400	100	—	1,500
1 kammarrättsråd	600	300	100	—	1,000
9 dito	5,400	2,700	900	—	9,000
1 revisionskommissarie	600	300	100	—	1,000
1 dito	600	300	100	—	1,000
1 sekreterare	600	300	100	—	1,000
1 advokatfiskal	600	300	100	—	1,000
1 revisor (förste revisor)	500	300	100	—	900
1 dito dito	500	300	100	—	900
1 revisor	500	300	100	—	900
19 revisorer	9,500	5,700	1,900	—	17,100
1 tjänsteman i första lönegraden (notarie)	500	300	100	—	900
5 tjänstemän i dito (notarier, aktuarie och regi- strator)	2,500	1,500	500	—	4,500
1 kvinnligt skrivbiträde av högre avlöningsgrad (räknebiträde)	200	100	50	—	350
3 kvinnliga skrivbiträden av dito (räknebiträden)	600	300	150	—	1,050
1 kvinnligt skrivbiträde av lägre avlöningsgrad .	200	100	50	—	350
3 kvinnliga skrivbiträden av dito	600	300	150	—	1,050
Summa	—	—	—	—	43,500
Statistiska centralbyrån.					
1 överdirektör och chef	800	300	100	—	1,200
1 byråchef	600	300	100	—	1,000
2 byråchefer	1,200	600	200	—	2,000
1 förste aktuarie	600	300	100	—	1,000
3 förste aktuarier (därav 1 bibliotekarie)	1,800	900	300	—	3,000
1 aktuarie	500	300	100	—	900
4 aktuarier (därav 1 registrator)	2,000	1,200	400	—	3,600

	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Statistiska centralbyrån (forts.).					
1 kvinnligt biträde av tredje graden	200	100	50	—	350
3 kvinnliga biträden av dito	600	300	150	—	1,050
1 kvinnligt biträde av andra graden	200	100	50	—	350
14 kvinnliga biträden av dito	2,800	1,400	700	—	4,900
1 kvinnligt biträde av första graden	200	100	50	—	350
19 kvinnliga biträden av dito	3,800	1,900	950	—	6,650
Summa	—	—	—	—	26,350
Byggnadsstyrelsen.					
Generaldirektören och chefen	1,000	400	100	—	1,500
1 byggnadsråd	600	300	100	—	1,000
3 dito	1,800	900	300	—	3,000
1 byråchef	600	300	100	—	1,000
1 intendent	600	300	100	—	1,000
5 intendenter	3,000	1,500	500	—	5,000
1 sekreterare	600	300	100	—	1,000
1 kassör och bokhållare, tillika notarie	500	300	100	—	900
1 assistent	—	—	—	¹⁾ 900	900
2 assistenter	—	—	—	¹⁾ 1,800	1,800
1 statistiker	—	—	—	¹⁾ 900	900
1 kvinnligt biträde	200	100	50	—	350
3 kvinnliga biträden	600	300	150	—	1,050
Summa	—	—	—	—	19,400

¹⁾ Av arvodestillägget till assistent eller statistiker anses 600 kronor motsvara lön och 300 kronor motsvara tjänstgöringspenningar.

	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Patent- och registreringsverket.					
1 generaldirektör	1,000	400	100	—	1,500
1 byråchef	600	300	100	—	1,000
5 byråchefer	3,000	1,500	500	—	5,000
1 byrådirektör	600	300	100	—	1,000
16 byrådirektörer	9,600	4,800	1,600	—	16,000
1 förste byråingenjör	600	300	100	—	1,000
4 förste byråingenjörer	2,400	1,200	400	—	4 000
1 bibliotekarie	600	300	100	—	1,000
1 sekreterare	600	300	100	—	1,000
1 byråingenjör	500	300	100	—	900
4 byråingenjörer	2,000	1,200	400	—	3,600
1 kassör och räkenskapsförare	500	300	100	—	900
1 registrator	500	300	100	—	900
1 föreståndare för granskning av varumärken	500	300	100	—	¹⁾ 900
1 notarie	500	300	100	—	900
1 dito	500	300	100	—	900
1 kvinnligt biträde av andra avlöningsgraden	200	100	50	—	350
4 kvinnliga biträden av dito	800	400	200	—	1,400
1 kvinnligt biträde av första avlöningsgraden	200	100	50	—	350
10 kvinnliga biträden av dito	2,000	1,000	500	—	3,500
Summa	—	—	—	—	46,100
Generaltullstyrelsen.					
1 generaltulldirektör	1,000	400	100	—	1,500
1 byråchef	600	300	100	—	1,000
3 byråchefer	1,800	900	300	—	3,000
Kansliet.					
1 sekreterare	600	300	100	—	1,000
1 dito	600	300	100	—	1,000

¹⁾ Utgår icke, därest befattningen innehaves av kvinna.

	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Generaltullstyrelsen (forts.).					
1 registrator	500	300	100	—	900
1 notarie	500	300	100	—	900
3 notarier	1,500	900	300	—	2,700
1 kvinnligt skrivbiträde	200	100	50	—	350
1 dito	200	100	50	—	350
Kameralbyrån.					
1 kamrerare	600	300	100	—	1,000
1 förste revisor	600	300	100	—	1,000
1 revisor och bokhållare	500	300	100	—	900
3 revisorer och bokhållare	1,500	900	300	—	2,700
Revisionsbyrån.					
1 förste aktuarie	600	300	100	—	1,000
1 aktuarie	500	300	100	—	900
2 aktuarier	1,000	600	200	—	1,800
1 revisor	500	300	100	—	900
7 revisorer	3,500	2,100	700	—	6,300
1 kvinnligt biträde av andra graden	200	100	50	—	350
1 dito av dito	200	100	50	—	350
1 kvinnligt biträde av första graden	200	100	50	—	350
15 kvinnliga biträden av dito	3,000	1,500	750	—	5,250
Tullbehandlings- och upplysningsbyrån.					
1 byråassistent	600	300	100	—	1,000
1 dito	600	300	100	—	1,000
1 andre byråassistent	500	300	100	—	900
Summa	—	—	—	—	38,400

	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänst- görings- pen- ningar.	Orts- tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Kontrollstyrelsen.					
1 överdirektör och chef	800	300	100	—	1,200
1 överingenjör	600	300	100	—	1,000
1 dito	600	300	100	—	1,000
1 ledamot och sekreterare	600	300	100	—	1,000
<i>Avdelningen för rusdrycksförsäljningsärenden.</i>					
1 ledamot och avdelningschef	600	300	100	—	1,000
1 sekreterare	600	300	100	—	1,000
1 inspektör	600	300	100	—	1,000
1 förste aktuarie	600	300	100	—	1,000
1 aktuarie	500	300	100	—	900
1 kvinnligt biträde i andra lönegraden (registrator)	200	100	50	—	350
1 kvinnligt biträde i dito	200	100	50	—	350
1 kvinnligt biträde i första lönegraden	200	100	50	—	350
4 kvinnliga biträden i dito	800	400	200	—	1,400
Summa	—	—	—	—	11,550

	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Åttonde huvudtiteln.					
Ecklesiastikdepartementet.					
Departementschefen	2,000	—	—	—	2,000
1 statssekreterare	—	—	—	¹⁾ 1,500	1,500
1 expeditionschef	—	—	—	²⁾ 1,200	1,200
Kansliavdelningen.					
1 kansliråd	600	300	100	—	1,000
4 dito	2,400	1,200	400	—	4,000
1 förste kanslisekreterare	600	300	100	—	1,000
4 dito	2,400	1,200	400	—	4,000
1 registrator	500	300	100	—	900
1 andre kanslisekreterare	500	300	100	—	900
³⁾ 3 dito	1,500	900	300	—	2,700
1 kvinnligt biträde av tredje graden	200	100	50	—	350
1 dito av dito	200	100	50	—	350
1 kvinnligt biträde av andra graden	200	100	50	—	350
1 dito av dito	200	100	50	—	350
1 kvinnligt biträde av första graden	200	100	50	—	350
4 kvinnliga biträden av dito	800	400	200	—	1,400
Statistiska avdelningen.					
⁴⁾ 1 aktuarie	500	300	100	—	900
1 kvinnligt biträde av andra graden	200	100	50	—	350
2 kvinnliga biträden av dito	400	200	100	—	700

¹⁾ Därav 400 kronor motsvarande tjänstgöringspenningar.²⁾ Därav 300 kronor motsvarande tjänstgöringspenningar.³⁾ Härjämte två andre-kanslisekreterarebefattningar, vilka hållas vakanta, så länge de å övergångsstaten uppförda kanslisekreterarna å kansliavdelningen kvarstå därstädes.⁴⁾ Härjämte en aktuariebefattning, som hålles vakant, så länge kanslisekreteraren C. H. Gustafs-son kvarstår å övergångsstaten.

Föreslaget avlöningstillägg.					
	Lön.	Tjänst- görings- pen- ningar.	Orts- tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Ecklesiastikdepartementet (forts.).					
1 kvinnligt biträde av första graden	200	100	50	—	350
3 kvinnliga biträden av dito	600	300	150	—	1,050
Övergångsstat.					
1 kanslisekreterare å kansliavdelningen	500	300	100	—	900
1 dito å dito	500	300	100	—	900
1 dito å statistiska avdelningen	500	300	100	—	900
Summa	—	—	—	—	28,400
Riksarkivet.					
1 riksarkivarie	800	300	100	—	1,200
1 förste arkivarie	600	300	100	—	1,000
3 förste arkivarier	1,800	900	300	—	3,000
1 andre arkivarie	500	300	100	—	900
3 andre arkivarier	1,500	900	300	—	2,700
1 registrator	500	300	100	—	900
1 kvinnligt skrivbiträde	200	100	50	—	350
1 dito	200	100	50	—	350
Summa	—	—	—	—	10,400
Landsarkiven.					
Vadstena: 1 landsarkivarie	600	300	—	—	900
Uppsala: 1 dito	600	300	—	—	900
Lund: 1. dito	600	300	—	—	900
1 andre arkivarie	550	300	—	—	850
Göteborg: 1 landsarkivarie	600	300	—	—	900
Summa	—	—	—	—	4,450
Arkivdepå i Visby.					
1 föreståndare	—	—	—	300	300

	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Kungl. biblioteket.					
1 riksbibliotekarie	800	300	100	—	1,200
1 förste bibliotekarie	600	300	100	—	1,000
3 förste bibliotekarier	1,800	900	300	—	3,000
1 andre bibliotekarie	500	300	100	—	900
6 andre bibliotekarier	3,000	1,800	600	—	5,400
1 kvinnligt biträde av andra graden	200	100	50	—	350
1 dito dito	200	100	50	—	350
1 kvinnligt biträde	200	100	50	—	350
Summa	—	—	—	—	12,550
Nationalmuseet.					
Överintendent och chef	800	300	100	—	1,200
1 intendent (avdelningsföreståndare)	600	300	100	—	1,000
3 intender ditto	1,800	900	300	—	3,000
1 konservator	—	—	—	375	375
Summa	—	—	—	—	5,575
Naturhistoriska riksmuseet.					
<i>Avdelningarna vid Frescati.</i>					
1 intendent	700	300	—	—	1,000
6 intender	4,200	1,800	—	—	6,000
1 assistent	—	—	—	750	750
6 assistenter	—	—	—	4,500	4,500
1 konservator	450	250	50	—	750
1 dito	450	250	50	—	750
1 kvinnligt biträde	200	100	50	—	350
2 kvinnliga biträden	400	200	100	—	700

	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Naturhistoriska riksmuseet (forts.).					
<i>Etnografiska avdelningen.</i>					
1 intendent	700	300	—	—	1,000
1 assistent	—	—	—	750	750
1 kvinnligt biträde	200	100	50	—	350
Summa	—	—	—	—	16,900
Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien.					
1 riksantikvarie, som tillika är föreståndare för de under akademiens insecende stående samlingar och sekreterare i akademien	800	300	100	—	1,200
1 antikvarie	600	300	100	—	1,000
2 antikvarier	1,200	600	200	—	2,000
1 kvinnligt skrivbiträde	200	100	50	—	350
Summa	—	—	—	—	4,550
Akademien för de fria konsterna.					
<i>Akademiens tjänstemän.</i>					
1 sekreterare	—	—	—	450	450
1 räkenskapsförare	—	—	—	150	150
1 bibliotekarie	—	—	—	250	250
<i>Konsthögskolan.</i>					
1 professor i arkitektur	700	300	—	—	1,000
1 dito i teckning	500	300	100	—	900
1 dito i dito	500	300	100	—	900
1 dito i målning	500	300	100	—	900
1 dito i dito	500	300	100	—	900
1 dito i landskapsmålning	500	300	100	—	900
1 dito i svensk arkitekturhistoria	500	300	100	—	900
1 dito i modellering	600	300	—	—	900
1 dito i anatomi	—	—	—	625	625

	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Akademien för de fria konsterna (forts.).					
1 lärare i perspektiv	—	—	—	300	300
1 dito i konsthistoria	—	—	—	450	450
1 dito i dekorativ konst	—	—	—	500	500
1 dito i etsning	—	—	—	600	600
Summa	—	—	—	—	10,625
Musikaliska akademien.					
Sekreteraren	500	300	100	—	900
Kamreraren	400	300	50	—	750
Bibliotekarien	250	200	50	—	500
Direktören för musikkonservatorium	600	300	100	—	1,000
1 lärare i pianospelning	400	300	100	—	800
1 dito i pianospelning i orgelklassen	400	300	100	—	800
1 dito i orgelspelning	400	300	100	—	800
1 dito i harmonilära	400	300	100	—	800
1 dito i elementar-, kyrko- och körsång	400	300	100	—	800
1 dito i solosång	375	225	50	—	650
1 dito i violinspelning	375	225	50	—	650
1 dito i kontrapunkt, komposition och instrumentation	375	225	50	—	650
1 dito i musikens historia och ästhetik	350	175	—	—	525
1 dito i spelning å blåsinstrument av mässing	250	150	—	—	400
1 dito i violoncellspelning	225	125	—	—	350
1 dito i klarinettspelning	225	125	—	—	350
1 dito i pianostämning	175	75	—	—	250
1 dito i kontrabasspelning	125	50	—	—	175
1 dito i flöjtspelning	125	50	—	—	175
Orkesteranföraren	—	—	—	225	225
Summa	—	—	—	—	11,550
Universitetskanslersexpeditionen.					
1 kanslerssekreterare	700	300	—	—	1,000

	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Uppsala universitet.					
<i>Professorer m. fl.</i>					
Teologiska fakulteten:					
1 förste teologie professor, tillika domprost . . .	700	300	—	—	1,000
1 professor	700	300	—	—	1,000
5 professorer	3,500	1,500	—	—	5,000
1 assistent vid den praktiska avdelningen inom fakulteten	—	—	—	750	750
Juridiska fakulteten:					
1 professor	700	300	—	—	1,000
7 professorer	4,900	2,100	—	—	7,000
Medicinska fakulteten:					
1 professor	700	300	—	—	1,000
11 professorer	7,700	3,300	—	—	11,000
1 professor i psykiatri (befattningen förenad med överläkarbeställningen vid Uppsala hospital)	—	—	—	625	625
1 e. o. professor i medicinsk och fysiologisk kemi	600	300	—	—	900
1 laborator i experimentell patologi och patologisk anatomi	650	300	—	—	950
1 dito i experimentell fysiologi och medicinsk fysik	650	300	—	—	950
1 prosektor	650	300	—	—	950
Filosofiska fakulteten, humanistiska sektionen:					
1 professor	700	300	—	—	1,000
19 professorer	13,300	5,700	—	—	19,000
1 professor i värtalighet och statskunskap, Skytteanus	—	—	—	—	—

	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Uppsala universitet (forts.).					
Filosofiska fakulteten, matematisk-naturvetenskapliga sektionen:					
1 professor	700	300	—	—	1,000
13 professorer	9,100	3,900	—	—	13,000
1 e. o. professor i växtbiologi	650	300	—	—	950
1 laborator i experimentell fysik	600	300	—	—	900
1 observator i astronomi	600	300	—	—	900
<i>Tjänstemän och betjänte vid universitetets samlingar och inrättningar m. m.</i>					
Biblioteket:					
1 överbibliotekarie	700	300	—	—	1,000
1 förste bibliotekarie	600	300	—	—	900
3 förste bibliotekarier	1,800	900	—	—	2,700
1 andre bibliotekarie	550	300	—	—	850
5 andre bibliotekarier	2,750	1,500	—	—	4,250
Medicinska kliniken:					
1 amanuens, tillika underläkare	—	—	—	¹⁾ 300	¹⁾ 300
1 dito , Strandbergianus	—	—	—	¹⁾ 250	¹⁾ 250
Kirurgiska kliniken:					
1 amanuens, tillika underkirurg	—	—	—	¹⁾ 300	¹⁾ 300
1 dito , Nilsson-Aschanus	—	—	—	¹⁾ 250	¹⁾ 250
1 dito	—	—	—	¹⁾ 250	¹⁾ 250
Obstetrisk-gynekologiska kliniken:					
1 amanuens, tillika amanuens vid gynekologiska polikliniken	—	—	—	¹⁾ 250	¹⁾ 250

¹⁾ Dessa arvodesbelopp utgå till amanuenserna under villkor, vad var och en av dem angår, att ett lika stort belopp tilldelas honom från akademiska sjukhusets stat.

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 1 saml. 289 häft. (Nr 326.) 17

	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänst- görings- pen- ningar.	Orts- tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Uppsala universitet (forts.).					
Oftalmiatrika kliniken:					
1 amanuens, tillika amanuens vid oftalmiatrika polikliniken	—	—	—	¹⁾ 250	¹⁾ 250
Kliniken för bröstsjuka:					
1 amanuens	—	—	—	¹⁾ 250	¹⁾ 250
Medicinska poliklinikerna:					
1 amanuens	—	—	—	375	375
1 dito	—	—	—	375	375
Anatomiska institutionen:					
1 amanuens	—	—	—	300	300
1 dito	—	—	—	300	300
Patologiska institutionen:					
1 assistent	—	—	—	625	625
1 amanuens	—	—	—	500	500
Fysiologiska institutionen:					
1 amanuens	—	—	—	200	200
Institutionen för medicinsk och fysiologisk kemi:					
1 amanuens	—	—	—	200	200
Farmakologiska institutionen:					
1 amanuens	—	—	—	200	200
Institutionen för allmän och analytisk kemi:					
1 amanuens	—	—	—	300	300
4 amanuenser	—	—	—	1,200	1,200

¹⁾ Dessa arvodesbelopp utgå till amanuenserna under villkor, vad var och en av dem angår, att ett lika stort belopp tilldelas honom från akademiska sjukhusets stat.

	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Uppsala universitet (forts.).					
Mineralogisk-geologiska institutionen:					
1 amanuens	—	—	—	200	200
1 dito	—	—	—	200	200
Fysiska institutionen:					
1 amanuens	—	—	—	300	300
1 dito	—	—	—	300	300
Astronomiska institutionen:					
1 amanuens	—	—	—	200	200
Meteorologiska institutionen:					
1 amanuens	—	—	—	300	300
Botaniska museet:					
1 konservator	550	300	—	—	850
Botaniska trädgården:					
1 amanuens	—	—	—	300	300
1 trädgårdsmästare	400	225	—	—	625
Botaniska laboratoriet:					
1 amanuens	—	—	—	300	300
Zoologiska museet:					
1 konservator	550	300	—	—	850
1 amanuens	—	—	—	300	300
Zootomiska laboratoriet:					
1 amanuens	—	—	—	300	300
Geografiska institutionen:					
1 amanuens	—	—	—	200	200
Myntkabinettet:					
1 amanuens	—	—	—	125	125

Föreslaget avlöningstillägg.				
Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Uppsala universitet (forts.).				
Museet för nordiska fornsaker:				
1 amanuens	—	—	100	100
Victoriamuseet för egyptiska fornsaker:				
1 amanuens	—	—	125	125
Exercitiemästare:				
1 musikdirektör, som även är skyldig föreläsa i harmonilära eller musikens historia	500	300	—	800
Kansliet:				
1 sekreterare	700	300	—	1,000
1 notarie	500	300	—	800
1 kanslist	—	—	450	450
1 ombudsman	—	—	375	375
1 notarie i teologiska fakulteten	—	—	100	100
1 dito i juridiska dito	—	—	100	100
1 dito i medicinska dito	—	—	150	150
1 dito i filosofiska dito	—	—	250	250
Drätselverket:				
1 räntmästare	700	300	—	1,000
1 kamrerare	600	300	—	900
1 kvinnligt biträde med tjänstgöring å räntekammaren och jämväl hos universitetets rektor	200	100	—	300
1 bokhållare, tillika amanuens vid kontoret	500	300	—	800
1 fogde	600	300	—	900
1 skogsförvaltare	600	300	—	900
Summa	—	—	—	99,650

	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Lunds universitet.					
<i>Professorer m. fl.</i>					
Teologiska fakulteten:					
1 förste teologie professor, tillika domprost . . .	700	300	—	—	1,000
1 professor	700	300	—	—	1,000
5 professorer	3,500	1,500	—	—	5,000
Juridiska fakulteten:					
1 professor	700	300	—	—	1,000
6 professorer	4,200	1,800	—	—	6,000
Medicinska fakulteten:					
1 professor	700	300	—	—	1,000
11 professorer	7,700	3,300	—	—	11,000
Överläkaren vid Lunds hospital och asyl såsom lärare i psykiatri	—	—	—	500	500
Filosofiska fakulteten, humanistiska sektionen:					
1 professor	700	300	—	—	1,000
18 professorer	12,600	5,400	—	—	18,000
Filosofiska fakulteten, matematisk-naturvetenskapliga sektionen:					
1 professor	700	300	—	—	1,000
10 professorer	7,000	3,000	—	—	10,000
1 laborator i kemi	600	300	—	—	900
1 observator i astronomi	600	300	—	—	900
1 föreståndare för den zoologiska institutionens entomologiska avdelning	600	300	—	—	900

	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Lunds universitet (forts.).					
<i>Tjänstemän och betjänte vid universitetets samlingar och inrättningar m. m.</i>					
Biblioteket:					
1 överbibliotekarie	700	300	—	—	1,000
1 förste bibliotekarie	600	300	—	—	900
2 förste bibliotekarier	1,200	600	—	—	1,800
1 andre bibliotekarie	550	300	—	—	850
4 andre bibliotekarier	2,200	1,200	—	—	3,400
Anatomisk-histologiska institutionen:					
1 amanuens på anatomiska avdelningen	—	—	—	500	500
1 dito på histologiska avdelningen	—	—	—	300	300
Fysiologiska institutionen:					
1 amanuens	—	—	—	200	200
Medicinsk-kemiska institutionen:					
1 amanuens	—	—	—	200	200
Patologisk-anatomiska institutionen:					
1 assistent	—	—	—	625	625
1 amanuens vid patologiska avdelningen	—	—	—	500	500
1 dito vid bakteriologiska avdelningen	—	—	—	500	500
Kirurgiska kliniken:					
1 amanuens	—	—	—	500	500
Medicinska kliniken:					
1 amanuens	—	—	—	500	500
Oftalmiatrika kliniken:					
1 amanuens	—	—	—	500	500
Pediatrika kliniken:					
1 amanuens	—	—	—	500	500

	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Lunds universitet (forts.).					
Obstetrisk-gynekologiska kliniken:					
1 amanuens	—	—	—	500	500
Röntgenlaboratoriet och den radiologiska sjukavdelningen vid klinikerna:					
1 amanuens	—	—	—	500	500
Tuberkulosavdelningen vid klinikerna:					
1 amanuens	—	—	—	500	500
Astronomiska observatoriet:					
1 amanuens	—	—	—	200	200
Botaniska institutionen:					
1 assistent vid växtfysiologiska laboratoriet . . .	—	—	—	625	625
1 konservator	300	200	—	—	500
1 amanuens vid växtfysiologiska avdelningen . .	—	—	—	200	200
1 dito i systematisk botanik	—	—	—	200	200
1 trädgårdsmästare, jämte fri bostad	300	250	—	—	550
Fysiska institutionen:					
1 assistent	—	—	—	625	625
1 amanuens	—	—	—	300	300
1 dito	—	—	—	300	300
Geologisk-mineralogiska institutionen:					
1 assistent	—	—	—	625	625
1 amanuens	—	—	—	300	300
1 dito	—	—	—	200	200
Kemiska institutionen:					
1 amanuens	—	—	—	300	300
2 amanuenser	—	—	—	600	600

		Föreslaget avlöningstillägg.				
		Lön.	Tjänst- görings- pen- ningar.	Orts- tillägg.	Arvode.	Summa.
		Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Lands universitet (forts.).						
Zoologiska institutionen:						
1 konservator		550	300	—	—	850
1 amanuens		—	—	—	300	300
1 dito		—	—	—	200	200
Geografiska institutionen:						
1 amanuens		—	—	—	200	200
Historiska museet samt mynt- och medalj- kabinettet:						
1 amanuens		—	—	—	125	125
Musikkapellet:						
1 kapellmästare		500	300	—	—	800
Inrättningen för gymnastik och fäktkonst:						
1 lärare i gymnastik och fäktkonst		500	—	—	—	500
Kansliet:						
1 sekreterare		700	300	—	—	1,000
1 ombudsman		—	—	—	125	125
1 amanuens vid kansliet och rättekammaren		—	—	—	375	375
1 notarie i teologiska fakulteten		—	—	—	75	75
1 dito i juridiska fakulteten		—	—	—	75	75
1 dito i medicinska fakulteten		—	—	—	100	100
1 dito i filosofiska fakulteten		—	—	—	200	200
Rättekammaren:						
1 rättmästare		700	300	—	—	1,000
1 kamrerare		600	300	—	—	900
Summa		—	—	—	—	85,825

	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor
Karolinska institutet.					
1 professor	700	300	—	—	1,000
19 professorer	13,300	5,700	—	—	19,000
1 professor i nervsjukdomar (P. H. Malmstens professur)	700	300	—	—	1,000
1 dito i psykiatri	600	300	—	—	900
1 laborator i fysiologi	650	300	—	—	950
1 dito i bakteriologi vid patologisk-anatomiska institutionen	650	300	—	—	950
1 dito i kemi och farmaci	650	300	—	—	950
1 prosector vid patologisk-anatomiska institutionen	650	300	—	—	950
1 dito vid anatomiska institutionen	650	300	—	—	950
1 kvinnligt tekniskt biträde vid patologisk-anatomiska institutionen	200	100	50	—	350
1 dito vid histologiska institutionen	200	100	50	—	350
1 dito vid fysiologiska institutionen	200	100	50	—	350
1 dito vid serafimerlasarettets kliniska laboratorium	200	100	50	—	350
1 dito vid dito	200	100	50	—	350
1 klinisk laborator	—	—	—	900	900
1 laborator vid patologisk-anatomiska institutionen	—	—	—	900	900
1 underläkare vid obstetriska kliniken å allmänna barnbördshuset	—	—	—	625	625
1 amanuens	—	—	—	500	500
6 amanuenser	—	—	—	3,000	3,000
1 amanuens	—	—	—	375	375
2 amanuenser	—	—	—	750	750
1 amanuens	—	—	—	300	300
9 amanuenser	—	—	—	2,700	2,700
1 amanuens	—	—	—	250	250
3 amanuenser	—	—	—	750	750
Summa	—	—	—	—	39,450

Föreslaget avlöningstillägg.					
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Tandläkarinstitutet.					
1 lärare i protéslära och tandreglering	600	300	—	—	900
1 dito i tandkirurgi, tillika poliklinikföreståndare	600	300	—	—	900
1 dito i tandfyllningskonst.	600	300	—	—	900
1 laborator i protéslära och tandreglering	—	—	—	750	750
1 assisterande lärare i tandkirurgi	—	—	—	750	750
1 laborator i tandfyllningskonst	—	—	—	750	750
1 assistent vid protéslaboratoriet	—	—	—	300	300
1 dito vid polikliniken	—	—	—	225	225
1 dito vid tandfyllningslaboratoriet	—	—	—	225	225
Summa	—	—	—	—	5,700
Farmaceutiska institutet.					
1 professor i kemi och kemisk farmaci	700	300	—	—	1,000
1 dito i botanik och farmakognosi	700	300	—	—	1,000
1 lärare i teknisk farmaci och författningskunskap	—	—	—	500	500
1 dito i fysik	—	—	—	375	375
1 dito i bakteriologi	—	—	—	250	250
1 laborator	600	300	—	—	900
3 laboratorer	1,800	900	—	—	2,700
Summa	—	—	—	—	6,725
Undervisningsanstalterna för barnmorskor.					
Stockholm: 1 överlärare	700	300	—	—	1,000
1 biträdande lärare	600	300	—	—	900
1 instruktionsbarnmorska	—	—	—	250	250
Göteborg: 1 överlärare	700	300	—	—	1,000
1 biträdande lärare	600	300	—	—	900
1 förestånderska och instruktionsbarnmorska	—	—	—	250	250
Summa	—	—	—	—	4,800

Föreslaget avlöningstillägg.					
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Läroverksöverstyrelsen.					
1 överdirektör	800	300	100	—	1,200
1 läroverksråd	600	300	100	—	1,000
3 dito	1,800	900	300	—	3,000
1 sekreterare	600	300	100	—	1,000
1 notarie	500	300	100	—	900
1 dito	500	300	100	—	900
1 registrator och aktuarie	500	300	100	—	900
1 kvinnligt biträde av andra graden	200	100	50	—	350
1 kvinnligt skrivbiträde av första graden	200	100	50	—	350
1 dito dito	200	100	50	—	350
Summa	—	—	—	—	9,950
Skolöverstyrelsen.					
Chefen	1,000	400	100	—	1,500
1 ledamot och avdelningschef å folkskolavdelningen	600	300	100	—	1,000
1 ledamot och avdelningschef å yrkesskolavdelningen	600	300	100	—	1,000
1 ledamot	600	300	100	—	1,000
3 ledamöter	1,800	900	300	—	3,000
1 konsulent och särskilt föredragande för husligt arbete	—	—	—	700	700
1 förste bibliotekskonsulent	600	300	100	—	1,000
1 sekreterare	600	300	100	—	1,000
1 notarie	500	300	100	—	900
2 notarier	1,000	600	200	—	1,800
1 registrator och aktuarie	500	300	100	—	900
1 kvinnligt biträde av andra graden	200	100	50	—	350
3 kvinnliga biträden av andra graden	600	300	150	—	1,050
1 kvinnligt biträde av första graden	200	100	50	—	350
3 kvinnliga biträden av första graden	600	300	150	—	1,050
Summa	—	—	—	—	16,600

Föreslaget avlöningstillägg.					
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Tekniska högskolan.					
1 professor	700	300	—	—	1,000
31 professorer	21,700	9,300	—	—	31,000
1 speciallärare i jäsningsmekanik	—	—	—	300	300
1 dito i frihandsteckning	—	—	—	450	450
1 dito i ornamentik	—	—	—	450	450
1 dito i modellering	—	—	—	375	375
1 dito i nationalekonomi, industriell ekonomi och rättskunskap	—	—	—	1,000	1,000
1 dito i materiallära och materialprovning	—	—	—	750	750
1 dito i allm. teknisk och fabrikshygien	—	—	—	450	450
1 dito i metallografi	—	—	—	400	400
1 dito i maskinkrokirritning	—	—	—	375	375
1 dito i byggnadskrokirritning	—	—	—	225	225
1 dito i hydromekanik	—	—	—	300	300
1 dito i stadsanläggningslära	—	—	—	400	400
1 dito i arkitekturens historia	—	—	—	600	600
1 dito i metallurgi	—	—	—	400	400
1 dito i läran om hiss- och transportanordningar	—	—	—	625	625
1 dito i gruvvetenskap	—	—	—	375	375
1 dito i förbränningslära	—	—	—	450	450
1 dito i läran om uppvärmnings- och ventilationsanordningar	—	—	—	200	200
1 dito i byggnadshygien	—	—	—	500	500
1 dito i geologi	—	—	—	300	300
1 dito i varvsanläggningar	—	—	—	450	450
1 dito i arkitektonisk formlära	—	—	—	225	225
1 kvinnligt skrivbiträde	200	100	50	—	350
Summa	—	—	—	—	41,950

Föreslaget avlöningstillägg.					
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Chalmers tekniska institut.					
1 professor	700	300	—	—	1,000
10 professorer	7,000	3,000	—	—	10,000
1 andre lärare	600	300	—	—	900
4 dito	2,400	1,200	—	—	3,600
1 verkstadsingenjör	600	300	—	—	900
1 lärare i frihandsteckning	450	300	—	—	750
1 speciallärare i beskrivande geometri	—	—	—	500	500
1 dito i vattenbyggnadslära	—	—	—	750	750
1 dito i modellering	—	—	—	275	275
1 dito i elektrokemi	—	—	—	400	400
1 dito i geodesi	—	—	—	625	625
1 dito i byggnadshygien	—	—	—	125	125
1 dito i stadsanläggningslära	—	—	—	125	125
1 dito i mekanisk teknologi	—	—	—	300	300
1 dito i explosionsmotorer	—	—	—	300	300
1 dito i engelska språket	—	—	—	225	225
1 dito i bokföring	—	—	—	125	125
1 dito i industriell ekonomi	—	—	—	350	350
1 dito i byggnadsstatik	—	—	—	300	300
1 dito i byggnadsteknik	—	—	—	525	525
Summa	—	—	—	—	22,075

	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts- tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Nionde huvudtiteln.					
Jordbruksdepartementet.					
Departementschefen	2,000	—	—	—	2,000
1 statssekreterare	—	—	—	¹⁾ 1,500	1,500
1 expeditiöschef	—	—	—	²⁾ 1,200	1,200
1 kansliråd	600	300	100	—	1,000
2 dito	1,200	600	200	—	2,000
1 förste kanslisekreterare	600	300	100	—	1,000
2 dito	1,200	600	200	—	2,000
1 registrator	500	300	100	—	900
1 andre kanslisekreterare	500	300	100	—	900
5 dito	2,500	1,500	500	—	4,500
1 kvinnligt biträde av andra graden	200	100	50	—	350
1 kvinnligt biträde av första graden	200	100	50	—	350
2 kvinnliga biträden av dito	400	200	100	—	700
Summa	—	—	—	—	18,400
Lantbruksstyrelsen.					
Generaldirektören och chefen	1,000	400	100	—	1,500
1 byråchef	600	300	100	—	1,000
3 byråchefer	1,800	900	300	—	3,000
1 byrådirektör & fiskeribyrån	600	300	100	—	1,000
1 byrådirektör & lantbruksbyrån	600	300	100	—	1,000
1 förste byråingenjör	600	300	100	—	1,000
1 dito	600	300	100	—	1,000
1 sekreterare	600	300	100	—	1,000
1 kassör och bokhållare	500	300	100	—	900
1 notarie	500	300	100	—	900

¹⁾ Därav 400 kronor motsvarande tjänstgöringspenningar.²⁾ Därav 300 kronor motsvarande tjänstgöringspenningar.

Föreslaget avlöningstillägg.					
	Lön.	Tjänst- görings- pen- ningar.	Orts- tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Lantbruksstyrelsen (forts.).					
1 kvinnligt biträde i tredje lönegraden	200	100	50	—	350
2 kvinnliga biträden i dito	400	200	100	—	700
1 kvinnligt biträde i andra lönegraden	200	100	50	—	350
5 kvinnliga biträden i dito	1,000	500	250	—	1,750
1 kvinnligt biträde i första lönegraden	200	100	50	—	350
1 dito i dito	200	100	50	—	350
Summa	—	—	—	—	16,150
Lantbruksakademiens sekreterare,					
tillika ledamot och sekreterare i styrelsen för cen- tralanstalten för försöksväsendet på jordbruks- området samt ordförande i anstaltens nämnd . .	600	300	50	—	950
Centralanstalten för försöksväsendet på jord- bruksområdet.					
1 avdelningsföreståndare	700	300	—	—	1,000
5 dito	3,500	1,500	—	—	5,000
1 överassistent	600	300	100	—	1,000
1 dito	600	300	100	—	1,000
1 assistent	—	—	—	750	750
5 assistenter	—	—	—	3,750	3,750
Summa	—	—	—	—	12,500
Lantbruksingenjörer.					
1 lantbruksingenjör i Stockholms län	600	200	50	—	850
1 lantbruksingenjör	600	200	—	—	800
21 lantbruksingenjörer	12,600	4,200	—	—	16,800
1 extra lantbruksingenjör	—	—	—	750	750
3 extra lantbruksingenjörer	—	—	—	2,250	2,250
Summa	—	—	—	—	21,450

Föreslaget avlöningstillägg.					
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Lantbruksinstitutet.					
Alnarp: 1 professor	700	300	—	—	1,000
8 professorer	5,600	2,400	—	—	8,000
1 laborator	600	300	—	—	900
Ultuna: 1 professor	700	300	—	—	1,000
7 professorer	4,900	2,100	—	—	7,000
Summa	—	—	—	—	17,900
Statskonsulenter.					
1 statskonsulent i boskapsskötsel	600	300	1) 100	—	1,000
1 dito i svinskötsel	600	300	1) 100	—	1,000
1 dito i får- och getskötsel	600	300	1) 100	—	1,000
1 dito i mejerihushållning	600	300	1) 100	—	1,000
1 dito i fröodling	600	300	1) 100	—	1,000
Summa	—	—	—	—	5,000
Stuteriöverstyrelsen.					
Styrelsens chef	—	—	—	1,000	1,000
1 sekreterare	600	300	100	—	1,000
Summa	—	—	—	—	2,000
Hingstdepåerna.					
Strömsholm: chefen	700	300	—	—	1,000
beridaren (med skyldighet att vid stallskolan undervisa i ridning)	375	300	—	—	675

¹⁾ Utgår endast i det fall, att statskonsulents bostadsort är Stockholm.

Föreslaget avlöningstillägg.					
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Hingstdepåerna (forts.).					
Strömsholm: bokhållaren	375	300	—	—	675
veterinären (med skyldighet att vid stallskolan undervisa i veterinärlära och hovbeslag)	375	150	—	—	525
läkaren	—	—	—	175	175
skolläraren (på övergångsstat)	—	—	—	—	150
Flyinge: chefen	700	300	—	—	1,000
beridaren (med skyldighet att vid stallskolan undervisa i ridning)	375	300	—	—	675
bokhållaren	375	300	—	—	675
veterinären (med skyldighet att vid stallskolan undervisa i veterinärlära och hovbeslag)	375	150	—	—	525
Summa	—	—	—	—	6,075
Befrämjande av husslöjden.					
1 instruktör i husslöjd	500	—	—	—	500
Statens fiskeriadministration.					
1 fiskeriintendent	600	300	1) 50	—	950
1 dito	600	300	—	—	900
4 fiskeriintendenter	2,400	1,200	—	—	3,600
1 fiskeriassistent	550	300	—	—	850
1 fiskeriingenjör	—	—	—	750	750
Summa	—	—	—	—	7,050
Skogshögskolan.					
1 professor	700	300	—	—	1,000
3 professorer	2,100	900	—	—	3,000
1 lektor i skogsskötsel	600	300	—	—	900
1 dito i skogsteknologi m. m.	600	300	—	—	900
1 överassistent	—	—	—	900	900
Summa	—	—	—	—	6,700

1) Till fiskeriintendenten i övre norra distriktet.

	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Statens skogsforsöksanstalt.					
1 föreståndare för skogsavdelningen	700	300	—	—	1,000
1 dito för naturvetenskapliga avdelningen	700	300	—	—	1,000
1 laborator i skogsentomologi	—	—	—	900	900
1 assistent i marklära m. m.	—	—	—	800	800
1 dito vid skogsavdelningen	—	—	—	750	750
1 dito vid naturvetenskapliga avdelningen	—	—	—	750	750
1 kvinnligt biträde i tredje lönegraden (kemist)	200	100	50	—	350
1 dito i första dito	200	100	50	—	350
1 skogsbiträde	—	—	—	500	500
1 dito	—	—	—	500	500
Summa	—	—	—	—	6,900
Statens skogsskolor.					
1 föreståndare	500	300	—	—	800
7 dito	3,500	2,100	—	—	5,600
Summa	—	—	—	—	6,400
Lantmäteristyrelsen.					
1 överdirektör	800	300	100	—	1,200
1 byråchef	600	300	100	—	1,000
1 dito	600	300	100	—	1,000
1 lantmäterifiskal	600	300	100	—	1,000
1 arkivarie	600	300	100	—	1,000
1 ingenjör	500	300	100	—	900
1 dito	500	300	100	—	900
1 kvinnligt biträde	200	100	50	—	350
2 kvinnliga biträden	400	200	100	—	700
Summa	—	—	—	—	8,050

	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Lantmäteristaten i orterna.					
1 förste lantmätare	600	300	¹⁾ 100	—	1,000
1 dito	650	300	²⁾ 50	—	1,000
4 dito	2,600	1,200	³⁾ 200	—	4,000
1 dito	700	300	—	—	1,000
17 dito	11,900	5,100	—	—	17,000
1 distriktslantmätare	500	—	—	—	500
109 dito	54,500	—	—	—	54,500
1 extra lantmätare	—	—	—	400	400
39 dito	—	—	—	15,600	15,600
1 amanuens	—	—	—	500	500
5 amanuenser	—	—	—	2,500	2,500
Summa	—	—	—	—	98,000
Rikets allmänna kartverk.					
<i>Den geodetiska avdelningen.</i>					
1 observator	600	300	100	—	1,000
1 dito	600	300	100	—	1,000
1 geodet	500	300	100	—	900
5 geodeter	2,500	1,500	500	—	4,500
<i>Den topografiska avdelningen.</i>					
1 manlig ritare eller gravör	450	250	50	—	750
11 manliga ritare eller gravörer	4,950	2,750	550	—	8,250
<i>Avdelningen för ekonomiska arbeten och stom-kartearbeten.</i>					
1 arbetschef	700	300	—	—	³⁾ 1,000
1 kartograf	500	300	100	—	900

¹⁾ Till förste lantmätaren i Stockholms län.²⁾ Emot ortstillägg svarande tillfälligt avlöningstillägg tillkommer en var av förste lantmätarna i Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län.³⁾ Utgår endast under förutsättning, att befattningshavaren icke är militär i aktiv tjänst, i vilket fall han endast äger uppbära arvodestillägg & 250 kronor.

	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Rikets allmänna kartverk (forts.).					
17 kartografer	8,500	5,100	1,700	—	15,300
1 kvinnlig ritare	200	100	50	—	350
7 kvinnliga ritare	1,400	700	350	—	2,450
Övergångsstat.					
1 topograf	—	—	—	850	1) 850
2 topografer	—	—	—	1,700	1) 1,700
Summa	—	—	—	—	38,950
Sveriges geologiska undersökning.					
1 överdirektör och chef	800	300	100	—	1,200
1 andra gradens tjänsteman, sekreterare	600	300	100	—	1,000
1 dito , museiföreståndare	600	300	100	—	1,000
1 dito , kemist	600	300	100	—	1,000
8 dito , statsgeologer	4,800	2,400	800	—	8,000
Summa	—	—	—	—	12,200
Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt.					
1 överdirektör och chef	800	300	100	—	1,200
1 byrådirektör	600	300	100	—	1,000
1 dito	600	300	100	—	1,000
1 tjänsteman av andra lönegraden (förste statsmeteorolog, förste statshydrograf)	600	300	100	—	1,000
3 tjänstemän av dito (dito)	1,800	900	300	—	3,000
1 tjänsteman av första lönegraden (statsmeteorolog, statshydrograf)	500	300	100	—	900
3 tjänstemän av dito (dito)	1,500	900	300	—	2,700

1) Av arvodestillägget anses 300 kronor motsvara tjänstgöringspenningar.

Föreslaget avlöningstillägg.					
	Lön.	Tjänst- görings- pen- ningar.	Orts- tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt (forts.).					
1 kvinnligt biträde av tredje graden	200	100	50	—	350
1 kvinnligt biträde av andra graden	200	100	50	—	350
4 kvinnliga biträden av dito	800	400	200	—	1,400
1 kvinnligt biträde av första graden	200	100	50	—	350
3 kvinnliga biträden av dito	600	300	150	—	1,050
Summa	—	—	—	—	14,300
Veterinärhögskolan.					
1 professor	700	300	—	—	1,000
6 professorer	4,200	1,800	—	—	6,000
1 lärare i hovbeslag och läran om hovens sjuk- domar, tillika föreståndare för hovbeslagssmedjan och hovslagerskolan	650	300	—	—	950
1 prosektor	—	—	—	900	900
1 laborator i kemi	—	—	—	900	900
1 klinisk laborator	—	—	—	900	900
2 kliniska laboratorer	—	—	—	1,800	1,800
1 assistent	—	—	—	750	750
3 assistenter	—	—	—	2,250	2,250
1 lärare i kött- och mjölkkontroll	—	—	—	375	375
1 kvinnligt biträde	200	100	50	—	350
Summa	—	—	—	—	16,175
Veterinärinrättningen i Skara.					
1 föreståndare, lektor	600	300	—	—	900
1 instruktionsmed	250	175	—	—	425
Summa	—	—	—	—	1,325

Föreslaget avlöningstillägg.				
Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arvode.	Summa.
Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Statens veterinärbakteriologiska anstalt.				
1 föreståndare	700	300	—	1,000
1 laborator	600	300	—	900
1 assistent	—	—	750	750
1 kvinnligt biträde	200	100	—	350
1 dito	200	100	—	350
Summa	—	—	—	3,350
Veterinärstaten.				
1 länsveterinär	400	225	—	625
31 länsveterinärer	12,400	6,975	—	19,375
Summa	—	—	—	20,000

Föreslaget avlöningstillägg.					
Tionde huvudtiteln.	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts- tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Folkskollärarnas pensionsinrättning.					
1 verkställande direktör	600	300	100	—	1,000
1 sekreterare, tillika ombudsman	600	300	100	—	1,000
1 tjänsteman av andra graden, tillsvidare kassör	600	300	100	—	1,000
1 tjänsteman av första graden, tillsvidare bokhållare	500	300	100	—	900
1 dito dito	500	300	100	—	900
1 kvinnligt biträde av tredje graden	200	100	50	—	350
1 kvinnligt skrivbiträde	200	100	50	—	350
1 dito	200	100	50	—	350
Summa	—	—	—	—	5,850
Flottans pensionskassa.					
1 kamrerare	600	300	—	—	900
1 kassör	600	300	—	—	900
1 förste revisor	600	300	—	—	900
1 andre revisor	450	300	—	—	750
1 assistent	300	200	—	—	500
Summa	—	—	—	—	3,950
Allmänna indragningsstaten.					
<i>Universitetet i Uppsala:</i>					
Gullstrand, A., professor	700	300	—	—	1,000
Svedberg, T., dito	700	300	—	—	1,000
Wiklund, K. B., e. o. professor	700	300	—	—	1,000
Wiman, C. J. J. E., professor	700	300	—	—	1,000
<i>Universitetet i Lund:</i>					
Nilsson-Ehle, N. H., professor	700	300	—	—	1,000
<i>Karolinska mediko-kirurgiska institutet:</i>					
Forsell, C. J. Abrahamsson, professor	700	300	—	—	1,000
Summa	—	—	—	—	6,000

	Föreslaget avlöningstillägg.				
	Lön.	Tjänst- göings- pen- ningar.	Orts- tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Statens affärsverksamhet.					
Domänstyrelsen.					
Generaldirektör och chef	—	—	—	2,000	2,000
Överdirektör och souschef	—	—	—	1,500	1,500
1 byråchef	600	300	100	—	1,000
5 byråchefer	3,000	1,500	500	—	5 000
1 ombudsman och fiskal	600	300	100	—	1,000
1 första gradens tjänsteman	500	300	100	—	900
7 första gradens tjänstemän	3,500	2,100	700	—	6,300
1 kvinnligt biträde av andra lönegraden	200	100	50	—	350
4 kvinnliga biträden av dito	800	400	200	—	1,400
1 kvinnligt biträde av första lönegraden	200	100	50	—	350
10 kvinnliga biträden av dito	2 000	1.000	500	—	3,500
Summa	—	—	—	—	23,300